

DC 585

Handwritten text, possibly a signature or title, located at the top left of the page.

ABRISS
DES
BIBLISCHEN ARAMÄISCH

GRAMMATIK

NACH HANDSCHRIFTEN BERICHTIGTE TEXTE

WÖRTERBUCH

VON

PROF. D. HERMANN L. STRACK†

LEIPZIG
J. C. HINRICHS'SCHE BUCHHANDLUNG
1896

Alle Rechte, auch das der Übersetzung, vom Verfasser vorbehalten.

Einleitung.

Die Absicht einen Abriss des Biblisch-Aramäischen zu veröffentlichen habe ich im Sommersemester 1879 gelegentlich meiner ersten Vorlesung über das Danielbuch gefasst, damals auch schon nicht unerhebliche Vorarbeiten gemacht. Als Prof. Emil Kautzsch im September des genannten Jahres in Trier mir erzählte, er arbeite seit einiger Zeit an einem grösseren Buche über denselben Gegenstand, hielt ich es für Pflicht, diesem Werke meines verehrten Freundes nicht durch vorhergehende oder bald nachfolgende Herausgabe einer kürzeren Schrift Konkurrenz zu machen. Daher verschob ich die Ausführung meines Planes, verzichtete aber nie auf sie, kündigte sie vielmehr schon seit Frühjahr 1885 auf den Titeln der von mir herausgegebenen „Porta linguarum orientalium“ öffentlich an. — Die „Grammatik des Biblisch-Aramäischen“ von E. Kautzsch erschien erst im J. 1884. Seit jener Zeit war ich, von schwerem häuslichem Leid hier nicht zu reden, durch andre litterarische Pflichten sowie durch die Vorlesungen an der Universität ununterbrochen vollauf in Anspruch genommen. Erst nachdem Ostern 1895 die Neubearbeitung meiner „Einleitung in das Alte Testament“ (4. Aufl., München, C. H. Beck, 219 S.) vollendet war, vermochte ich dem alten Plane wieder mich zu widmen. Schon lange vorher hatte ich die Überzeugung gewonnen, dass zu einer Darstellung des Biblischen Aramäisch ausser der in mancher Hinsicht sehr schätz-

baren Textausgabe von S. Baer (*Libri Danielis, Ezrae et Nehemiae*, Leipzig 1882) die Vergleichung von Handschriften erforderlich sei. — Ich habe benutzt:

1. B = codex Berolinensis orient. Fol. 1—4, Bibelhandschrift Kennicott 150, vgl. M. Steinschneider, Verzeichniss der hebräischen Handschriften [der Königl. Bibliothek zu Berlin], Berlin 1878, S. 1.

2. E = codex Erfurtensis 3, zu der auf meine Veranlassung durch R. Lepsius vor dem Verkauf ins Ausland geretteten wertvollen Erfurter Sammlung hebräischer Handschriften gehörig (Paul de Lagarde hat sie beschrieben in: *Symmicta*, Göttingen 1877, S. 129—164), jetzt in Berlin Ms. orient. Fol. 1213. Dieser Bibelcodex ist von de Lag. stark überschätzt (vgl. die sehr häufige falsche Verwendung des Qameç: אָמַר, עָבַד, עָשָׂר, אָבִיבָה, מְלִכָּא für אָמַר, עָבַד, עָשָׂר, אָבִיבָה, מְלִכָּא, des Pathach: קָל, אֱלֹהִים, שְׁלֹמֹכֹן, אֱמָרִין für קָל, אֱלֹהִים, שְׁלֹמֹכֹן, אֱמָרִין u. s. w.), bietet jedoch manches Beachtenswerte. Die zahlreichen vom Punktator, bezw. vom Massorethen gemachten Änderungen habe ich, weil die meisten ganz ersichtlich einfach Schreibfehler verbessern, in der Regel nicht von dem Texte der ersten Hand unterschieden.

3. J = codex Jemenensis, jetzt in Berlin Ms. orient. Quart. 680, eine der von dem Antiquar Shapira aus Südarabien mitgebrachten und auf M. Steinschneiders und meine Empfehlung durch R. Lepsius für die Kgl. Bibliothek in Berlin angekauften Handschriften. (Die 19 zuerst erworbenen hat Steinschneider a. a. O. beschrieben, Nr. 89—105. 108. 115; über die anderen, zu denen auch dieser Codex gehört, ist ein demnächst erscheinendes Nachtragsheft zu vergleichen). Fragmente der Hagiographen mit superlinearer („babylonischer“) Punktation und zwar nach einem vereinfachten Systeme. Zur Bezeichnung der Chatephlaute und des Sch'wa mobile dient eine kleine wagerechte Linie; Sch'wa quiescens und Kürze des Vokals bleiben ohne Zeichen; Dagesch wird sehr oft weggelassen. Von Accenten wird nur Athnach regelmässig gesetzt; oft findet sich Zaqeph, seltener Teres, T'bir u. s. w. (בִּי, בִּי, בִּי). Beachte ferner: ש, שֵׁ und שֶׁ, doch auch שִׁ und שֻׁ; ה (für הֵ), doch auch הֶ und הִ. Für kurzes o der gewöhnlichen Punktation war von erster Hand, wenn nicht stets, so doch meist u gesetzt: אֱהָרִי 2,39 = לֵל, אֱהָרִי = כֵּל. Anlau-

tendes א hatte statt des Chaṭeph S'gol des gewöhnlichen Zeichensystems fast stets („per Syriasmum“) Çere, oft sogar mit folgendem Jod: אֵיִלְהָא = אֵלְהָא etc.; eine spätere Hand hat daraus oft אֵלְהָא gemacht. Wenngleich nur sehr selten, so doch hie und da neben den oben stehenden Vokalzeichen auch, gleichsam zur Verdeutlichung!, die des gewöhnlichen Systems: 1,13 תֵּרָאָה, נִירָאוּ; 2,13 נִפְקָה; 7,5 הִקִּימָהּ.

Vom Danielbuch enthält J 1,8—2,49 Anfang u. 4,21—7,7. Leider sind auch diese wenigen Blätter oben und an der Langseite stark beschädigt und auch sonst schlecht erhalten, so dass an vielen Stellen die Punktation nicht mehr zu erkennen ist; auch ist letztere so hurtig geschrieben, dass man z. B. Pathach und Schwa mobile oft nicht unterscheiden kann. Dennoch ist das Manuskript mir von nicht geringem Nutzen gewesen.

4. D = codex Derenburgii, grosse Stücke der Bücher Hiob und Daniel mit Sa'adjas arabischer Übersetzung enthaltend, dem am 28. Juli 1895 verstorbenen hervorragenden Orientalisten Joseph Derenbourg gehörig, dem die Handschrift (Oktavformat, 18 Zeilen auf der Seite, Baumwollenpapier) aus Jerusalem zugeschickt worden war. Die Möglichkeit der Benutzung verdanke ich der Freundlichkeit des Prof. Wilh. Bacher in Budapest.

Von dem aram. Teile des Dan.-Buches fehlen 2,28—41; 4,5—22; 6,27—7,4 הִקִּימָהּ; 7,15—20. Superlineare Punktation einfachster Art; weder Dagesch noch Raphestrich, überhaupt keine diakritischen Zeichen; keine Randnoten (die Qrê sind meist in den Text aufgenommen); keine Accente ausser Athnach, und auch dies ist nicht regelmässig gesetzt. Kein Schwa quiescens; Schwa mobile steht auch für die Chaṭephlaute. Am Wortanfang ist für Chaṭeph oft der entsprechende volle Vokal gesetzt: אָזַל, אָמַר, עָבַד statt: אִזַּל, אִמַּר, עִבַּד; dagegen ist Chaṭeph nach dem Vokal, dem es entspricht, gewöhnlich unterdrückt: אֶהְרִי, דֶּהֲבָא, רֶחֱמִין (sprich: *achrê* etc.) statt: אֶהְרִי, דֶּהֲבָא, רֶחֱמִין. Aleph hat am Wortanfang statt Chaṭeph S'gol stets Çere: אֶרֶן für אֲרֶן, oft mit folgendem Jod: אֶיִמַר für אִמַּר. — Der Schreiber hat ziemlich flüchtig gearbeitet, namentlich nicht selten Wörter weggelassen, seltener umgestellt. Auch ist die Punktation oft undeutlich (Pathach und Schwa mobile häufig nicht unterscheidbar; Qameç oft nur aus zwei schräg stehenden Punkten bestehend בֵּ). Dennoch ist die

Handschrift wertvoll, zumal wo sie mit J übereinstimmt, so dass ich bedaure ihre Lesarten erst bei der Korrektur der Druckbogen in den kritischen Apparat haben eintragen zu können. Genaueres über diese beiden Codices denke ich bei einer anderen Gelegenheit mitzuteilen.

Eine dritte (in England befindliche) Handschrift mit superlinearer Punktation vermochte ich leider nicht mehr für mich vergleichen zu lassen, da ein schwerer seitens der Verlagsbuchhandlung Reuther & Reichard in Berlin an mir begangener Vertrauensbruch, wie er in der Geschichte des deutschen Buchhandels glücklicherweise zu den Seltenheiten gehört, mich nötigte meine Arbeit sehr schnell zum Abschluss zu bringen.

Die Vergleichung der Handschriften hat mich gelehrt, dass die gewöhnlichen Bibeldrucke (van der Hooght, Hahn, Theile u. s. w.) ganz ungenügend sind und auch die Baersche Ausgabe als wirklich befriedigend nicht bezeichnet werden kann. Daher habe ich mich zu einem neuen Textabdruck entschlossen. Zu Grunde gelegt ist, nach Tilgung der meisten (d. i. der für das Verständnis leicht entbehrlichen) Accente und mancher Neuerungen, welche ich schon in Theolog. Literaturzeitung 1879, Nr. 8, Spalte 174 gerügt habe, Baers Text. Abgewichen bin ich von ihm nur da, wo ich Besseres zu bieten sicher war (z. B. מן statt מן; מְהָה, מְהָה etc. 3. f. sg. perf. statt מְהָה, מְהָה). Nicht selten habe ich, um ganz vorsichtig zu sein, das meines Erachtens Bessere nur in den Varianten angegeben (z. B. e 4,14).

Was den Abriss der Grammatik betrifft, so kam es mir vor allem darauf an, durch ein praktisches und billiges Hilfsmittel dem beklagenswerten Missstande entgegenzuwirken, dass von hundert Theologen mehr als neunzig ohne jede Kenntnis des BA bleiben: Die „Grammatik des biblischen und targumischen Chaldaismus“ von G. B. Winer (2. Aufl., Leipzig 1842) ist für diesen Zweck schon deswegen nicht geeignet, weil sie hauptsächlich die Thargumim ins Auge fasst; die inhaltreiche Grammatik von E. Kautzsch, welche ich dankbar, aber (vgl. oben) mit voller Selbständigkeit benutzt habe, ist mehr für Lehrer und Orientalisten von Fach berechnet, für die Mehrzahl der Studierenden zu weitläufig und zu teuer; zudem ist ihr ein Abdruck der Texte nicht beigegeben. Daher habe ich durchweg Kenntnis des BH

vorausgesetzt, den Ausdruck im Anschluss an meine „Hebräische Grammatik“ (5. Aufl., 1893) möglichst knapp zu formen gesucht und auch, wenigstens vorläufig, auf die oft sehr naheliegende Vergleichung der altaramäischen, palmyrenischen u. s. w. Inschriften fast ganz verzichtet. So ist es mir, wie ich hoffe, gelungen, eine für die Studierenden der Theologie und für Geistliche völlig ausreichende Anleitung zum grammatischen Verstehn der aramäischen Bibelabschnitte auf dem Raum von nur 24 Seiten zu bieten. Die vollständige Aufzählung aller Verbalformen in § 17 ist nicht nur Ersatz für ausführliche Paradigmen, sondern wird auch vorgeschrittenen Benutzern dieses Büchleins willkommen sein.

Schliesslich mag ich nicht unterlassen, Prof. Th. Nöldeke-Strassburg i. E. und Prof. J. Barth-Berlin auch hier dafür zu danken, dass sie über eine Reihe von Fragen ihre Ansicht mir freundlichst mitgeteilt haben.

Gross-Lichterfelde, Weihnachten 1895.

H. L. Strack.

Inhaltsverzeichnis.

	Seite
Einleitung	3—7
Grammatik	9—32
§ 1. Konsonanten	9
§ 2. Vokale	11
§ 3. Der Ton	13
§ 4. Die Pronomina	14
§ 5. Das Nomen: Numeri, Status, Casus	16
§ 6. Das Nomen: Vokalveränderungen durch hinten antretende Zusätze (st. d., pl., suff.)	17
§ 7. Nomina eigentümlicher Bildung	19
§ 8. Zahlwörter	19
§ 9. Die Genera verbi (Stammesmodifikationen)	20
§ 10. Tempora und Modi	20
§ 11. Die Flexion des Verbs (mit Paradigma)	22
§ 12. Die Verba mit schwachem erstem Radikal	24
§ 13. Die Verba קָטַח und קָטַח	25
§ 14. Die Verba עָוָה und עָוָה	25
§ 15. Die Verba עָוָה	26
§ 16. Die Verba עָוָה (עָוָה)	26
§ 17. Zusammenstellung aller vorkommenden Verbalformen	29
Texte	1*—29*
Ezra 4,7—6,18. 7,11—28	1*
Daniel 2—7	9*
Gen. 31,47. Jer. 10,11	29*
Wörterverzeichnis	30*—46*
Abkürzungen und Zeichen	47*

Grammatik.

§ 1. Konsonanten.

I. Vergleichung des Konsonantenbestandes mit dem im BH.

1. Hebräischen Zischlauten entsprechen sehr oft Zahnlaute. a.

α) Aram. ד = hebr. ז, wenn arab. ذ (Dâl) entspricht.

Im Anlaut: דָּ opfern = זָבַח Opfer. מִדְּבַח Altar || דָּהָב Gold = זָהָב || דָּרַח sich fürchten = זָחַל Hiob 32, 6 || דִּי welcher, e, es, דָּא diese (f. sg.), vgl. זָהָא, זָהָרְךָ || דְּכָרְךָ, דְּכָרְךָ Denkwürdigkeit = זָכָרְךָ || דְּכָרְךָ pl. Widder = זָכָרִים (in der Mischna). || דָּרְעָא, אֲדָרְעָא Arm = זָרְעָא.

Ausserhalb des Anlauts: דָּרְכֵיךָ sodann = זָרְךָ || דָּרְךָ zerstreuen = זָרַח ψ 68 || דְּבַחָא Lüge = זָבַח || דְּרִיךָ Brust = זָרְךָ.

Thargumisch: דָּיב Wolf = זָאָב || דָּיבָא Fliege = זָבִיב || דָּיבָא schleimflüssig sein = זָיב || דָּיבָא Schweif = זָיב || דָּיבָא der Schweiss = זָיבָא || דָּיבָא Bart = זָיבָא — — || דָּיבָא Ohr = זָיבָא || דָּיבָא ergreifen = זָיבָא.

ז auch im Aram. = hebr. ז, wenn arab. ز (Zâ) entspricht: דָּיבָא vorsichtig, זָיבָא Zeit.

β) Aram. ת = hebr. ש = arab. ش (Tâ).

b.

Im Anlaut: תָּבַח zerbrechen = שָׁבַח || תָּוֹב zurückkehren = שָׁוֹב || תֹּר Rind = שֹׁר || תִּלְגַּג Schnee = שִׁלְגַּג || תֵּלַת drei = שְׁלֹשׁ || תָּמָה daselbst = שָׁמָּה || תִּנְיָן zweiter = שֵׁנִי || תִּרְיָן zwei = שְׁנַיִם || תָּרַע Thor = שַׁעַר || תָּקַל wägen = שָׁקַל.

Nicht im Anlaut: תָּרַח Ort, Spur, vgl. אֲשֵׁרִיךָ neu = שָׁרַח || תָּבַח sich setzen = שָׁבַח || תָּשַׁח sechs = שֶׁשׁ.

Thargumisch: תָּרַחָא Brüste = שָׁרְחָא || תָּרַחָא verwaist sein = שָׁרְחָא || תָּרַחָא acht = שְׁמִנָּה || תָּרַחָא wiederholen = שָׁנָה — — || תָּרַחָא שְׁכָל

Weib = אִשָּׁה || וְרָתָה in Besitz nehmen = וְרָשׁ || לִיָּתָא der Löwe = עֵשֶׂר || לִישׁ Sprichwort = מְשַׁל || מְעַתָּר reich werden = עֵשֶׂר.

ש auch im Aram. = hebr. ש, wenn arab. س Sin entspricht: שְׂאֵל fragen; שִׁבַּח preisen, loben.

- c. γ) Aram. ז = hebr. ז = arab. ظ (Zâ).

Im Anlaut: זור Fels = צור || טלל Ha. Schatten suchen, vgl. צל || טפר Nagel = צפון.

Nicht im Anlaut: וְעַתָּה raten = וְעַתָּה Rat = עֵצָה || נֹטֵר (auf)bewahren = נָצַר || קוֹט Sommer = קוֹץ.

Thargumisch: זַבְרָא die Gazelle = צָבִי || טִיְהָרָא der Mittag = צְהָרִים — — || עֵטֵל träge = עֵצֵל || רָהַט laufen = רוֹץ.

ז auch im Aram. = hebr. ז, wenn arab. ص (Sâd) entspricht: צד Seite; צְדָקָה Gerechtigkeit.

- d. 2. Andre Gestaltungen hebräischer Zischlaute.

α) Aram. ע = hebr. צ = arab. ض (Dâd).

Im Anlaut: עֶצְעֵ Rippe = צֶלַע || עֲמֵר Wolle = צֶמֶר || עֵר Feind = צֵר.

Nicht im Anlaut: עֵץ Baum = עֵץ || אֶרֶץ Erde = אֶרֶץ || רָעוּ Wille, vgl. bh. רָצוּהוּ Gefallen haben || רָעוּ 2, 40 zerbrechen = רָצַץ || Abschwächung zu א in מָחָא schlagen = מָחַץ.

Thargumisch: עֵן Kleinvieh = צֵאן — — || חֲמֵעַ gesäuert sein = רָבַע sich lagern (v. Vierfüßlern) = רָבַץ.

- e. β) Aram. ס = hebr. ש.

סָבַר meinen = שָׁבַר hoffen || סָלַק heraufsteigen, vgl. שָׁלַק, Hi. הִשְׁוִיךְ Jes. 44, 15 || סָתַר zerstören, vgl. שָׁתַר 1 Sam. 5, 9.

Im BA noch erhaltenes ש der Wörter שָׁב Greis, שָׁנָא gross werden, שָׁנִיא, שְׁהִיחָא, שְׁהִיחָא, שְׁטַר Seite, שְׁתַּחֲבֵל acht geben, שְׁנֵא Feind, שְׁעַר Haar, בְּשַׁר Fleisch, עֲשָׁבָא die Kräuter ist im Thargumischen ס geschrieben; vgl. im Tharg. noch סָבַע satt sein = שָׁבַע; סִפְתָּא die Lippe = שִׁפָּה.

- f. γ) Aram. ט = hebr. ש. קַטְרִיָן pl. Knoten, hebr. קֶשֶׁר Verschwörung (ט statt ת, Wirkung des emphatischen ק).

- g. 3. Aram. ק = ע = hebr. צ. אֶרְקָא Jer. 10, 11 = הָאֶרֶץ.

- h. 4. Andre Arten des Lautwechsels.

α) Aram. ל = hebr. ר. הָרֶץ Hüfte = הַלְצָנִים. Vgl. Tharg.: שְׁרָשְׁרָה Kette = שְׁרָשְׁרָה.

β) Aram. ܪ = hebr. ב. ܒܪ Sohn = ִבֵּן; ܪܝܢ zwei = שְׁנַיִם. i. Vgl. Tharg. ܚܡܪ verbergen = ִטְמַן.

II. י und א. — 1. Das י der Nominalendung י wird im k. pl. a. sowie im sg. d. und pl. d. oft zu א erweicht, meist allerdings nur im Q. Beispiele: כְּשָׂדֵרִי Chaldäer, pl. כְּשָׂדָאִין; sg. d. כְּשָׂדֵרָא K, כְּשָׂדָאָה Q; pl. d. כְּשָׂדֵרָאִי K, כְּשָׂדָאִי Q. Oft stimmen die Zeugen nicht miteinander überein, vgl. cod. J לְהַחֲרִיבָה K, לְהַחְרִיבָה Q 2, 10 etc.; vgl. auch cod. B e 4, 9.

2. Zuweilen geht א in (das fast vokalisch ausgesprochene) 1. י über: α, im Ha. von אָתָא kommen: הִוְתִי || β, im pl. a. und c. des Part. Qal der Verba ע"ו Q, z. B. קָאֲמִין K, קָמִין Q; doch pl. d. קָאֲמִיא.

3. In נְבִיאָה Q e 5, 1 (נְבִיאָה K) und דְּנִנְאָל ist der Vokal des m. א auf das vorhergehende י zurückgetreten und dies daher dageschert. Ebenso wohl אָתְמַרְתָּ 7, 15, vgl. Tharg. אָתְמַרְתָּ ⑤ 283.

4. In בִּרְתָּ, הִלְ, עִין, עֵין bleibt das diphthongische י ausser im n. st. c. sg. בִּרְתָּ, הִלְ, עִין; also בִּרְתִי, בִּרְתֵי, הִלְהָ, עִינִין, עֵינִי, אֲנִישָׁא. Desgleichen in 2. m. sg. perf. der Verba ל"ה (ל"א): הִנְיִתָּ, הִנְיִתָּ etc. Beachte, dass ת nach י kein Dagesch erhält.

III. נ. — 1. Oft unterbleibt die Assimilation; regelmässig o. in: אָנְתָּה K, אָנְתָּ Q du; אָנְתִין ihr. Vgl. ferner: הִנְפֵק, הִנְזֵק, תְּהַנְזֵק, תְּהַנְזֵק; תְּנִתָּן; תְּנִתָּן; אֲנִפְוְהִי = bh אֲפִיר; אֲנִטִין = bh הִטִים. — 2. נ ist durch p. Dissimilierung entstanden in: אָנְבָה seine Frucht (für 'ibbēh v. אָב); תְּנִדְעֵ du wirst erkennen (für tiddā v. תִדַע), לְהַנְסָקָה (für thassāqā aus thaslāqā v. סִלַק), הִנְעֵל (für ha'el, perf. Ha. v. עֵלַל), לְהַנְעֵלָה (Inf.) 4, 3 neben לְהַעֲלָה.

§ 2. Vokale.

1. Ursprünglich kurze Vokale fallen in offener Silbe vor a. der Tonstelle ganz aus, bleiben in geschlossener und in offener Tonsilbe kurz. Doch wird in geschlossener Ultima der Nomina i zu ē, u zu ō gedehnt.

Beispiele. Nomen: דְּהַב = bh זָהָב; נְהַר = נְהַר; נְמַר Pardel = נְמַר; שְׁפַל niedrig = שְׁפַל; שְׁעַר Haar = שְׁעַר; מֵאָה hundert = מֵאָה; עֵלַם = עֵלַם; pl. עֵלְמִין = עֵלְמִים; שְׁנִין Jahre = שְׁנַיִם;

5. Veränderungen von Vokalen durch Pausa sind selten. g.

α) Pathach wird zu Qameç nur in פָּרַס Persien und vor י: חֵיל (2 mal), קָדְמִי vor mir (2 mal), שְׁמֵרֹן Samarien; nicht aber in Verbalformen u. in dem Suffix הַ, also: אֶזְלִ 7, 1; עֲבָדִי e 6, 13; הַשְׁלֵמָה 5, 26. — || β) מֵ bietet bei Athnach, bezw. Silluq Chireq statt Çere in: שָׁה, sechs, 3, 1 für שָׁה e 6, 15 und in nicht wenigen Verbalformen, z. B. יִחַעְבְּדֵי neben יִחַעְבְּדֵי. Doch ist erstens die Überlieferung keineswegs einhellig, zweitens die Thatsächlichkeit solcher Wirkung der Pausa nicht unbestritten. — γ) Sicher zu verwerfen ist das angeblich pausale Sgol מֵ in יִחַעְבְּדֵי etc. 2, 4, 7, 24, 5, 12; vgl. יִשְׁעֵהָ 3, 29 in EB. Der richtige Vokal ist Çere.

§ 3. Der Ton.

Der Ton ruht wie im BH gewöhnlich auf der letzten Silbe. Auf der vorletzten Silbe sind betont nur:

a. im Perf. die 3. pl. auf י: יִחַבְּדֵי, יִחַבְּדֵי, יִחַבְּדֵי etc. — Die 3. f. pl. (nur Q statt י): נִפְלָה, נִפְקָה, נִפְקָה, נִפְקָה; — die 1. pl.: שְׁלֵחָנָא etc.; — die 2. m. sg. auf ת (תָּה): נִדְעָה, תִּזְוֶהָ, תִּזְוֶהָ etc.; — die 3. f. sg., wenn sie als Segolatform gebildet ist (nur): אִמְרָה, אִמְרָה, אִמְרָה, אִמְרָה (? 6, 18); aber סִלְקָה, סִלְקָה, קִטְלוּ, קִטְלוּ etc. sind Milra'; — die 1. sg. von הִשְׁפַּח: הִשְׁפַּח 2, 25; — von ע"י Qal: 3. f. sg. סִפַּח 4, 30; 1. sg. שָׁמַח e 6, 12; sowie הִקְרַמָּה (1. sg. Ha.) d 3, 14.

b. im Impvtv die Formen auf י u. י: אִכְלִי, אִכְלִי etc.

c. im Impf. nur: יִחַבְּדֵי Jer. vgl. § 10 c; יִחַבְּדֵי (? e 4, 12).

d. im Part. der Verba ל"ה das m. pl.: שְׂרִיז, שְׂרִיז, מִצְלִין, מִצְלִין etc. Vgl. bh שְׂרִיז.

e. die Grundform des Dualis: מִאֲתִיז, מִאֲתִיז etc. Vgl.: שְׂמֵרִין Samarien; אֲדִיז darauf, sodann.

f. die Nomina der Form qat̄l von ע"י-stämmen: חֵיל, חֵיל.

g. die Nomina segolata אֲבָן, אֲבָן, מְלָךְ, מְלָךְ, קָרָן, קָרָן, חֵלֶם, חֵלֶם; nur st. c. אֲלָה (a. אֲלָה), אֲלָה Pröp., פְּרִשְׁוֹן, פְּרִשְׁוֹן Fw, צָלָם (auch צָלָם, a. צָלָם), טַעַם (auch טַעַם, a. טַעַם). Vgl. noch כְּעִנְתָּ (jetzt, nun).

Unbekannt ist die für BA anzunehmende Grundform zu חֵסֵן, חֵסֵן, שְׂרִשְׁוִי, שְׂרִשְׁוִי etc.

h. die mit den Suffixen נִי, הִי, הָא, הָא versehenen Wörter: חֵיל חֵיל sie haben mich verletzt; אֲבִיחֵי sein Vater, שְׂרִשְׁוִי seine Wurzeln, בְּבִי er hat ihn gebaut; אֲלֵהָנָא unser Gott, עֲלֵנוּנָא auf uns.

i. Einzeln merke: **אָבִי** mein Vater 5, 13; **עֲלֵיָא** oberhalb; **אֶסְפְּרָנָא** genau Fw; **כֵּלָא** nicht nur bei unmittelbar folgender Tonsilbe 4, 9. 18. 25 und am Verschluss e 5, 7, sondern auch bei Zaqeph δ 2, 40, also überall. — Vgl. noch e 5, 15. 7, 25.

k. Einigemal ist der Ton von der Ultima wegen eines unmittelbar folgenden vorn betonten Wortes auf die Pänultima zurückgewichen, so 4, 32 **וַיֹּאמֶר לָהּ**; vgl. 2, 46 u. 7, 12. — **כֵּלָא** (s. § i) wäre das einzige Beispiel für Zurückweichen des Tons wegen der Pausa und, ausser **מִנִּי** e 7, 25, für Zurückweichen auf doppelt geschlossene Silbe.

§ 4. Die Pronomina.

a. 1. Pronomen personale separatum.

Sg. 1 **אֲנִיָּא** ich

2 m. **אַנְתָּה** K, **אַנְתָּ** Q du; e 7, 25 **אַנְתָּ** auch K

3 m. **הוּא** er

3 f. **הִיא** sie

Pl. 1 **אַנְחֵנָא** wir; **אַנְחֵנָה** e 4, 16.

2 m. **אַנְתוּן** ihr.

3 m. **הֵמוּ** (nur e), **הֵמוּן** sie

3 f. **הֵמִין** Q, **הֵמוּן** K sie 7, 17

b. Als Akkusative werden gebraucht: **הֵמוּן**, **דֵּ הֵמוּן**, **הֵמוּ**.

c. Zur Hervorhebung eines andren Pronomens: **אַנְחֵנָא הֵמוּ** wir sind seine Knechte e; **אַנְתָּה הוּא רֵאשֵׁה דִּי דְהָבָא** du bist das Haupt von Gold. Auch nach einem Pron. suffixum: **מִנִּי אֲנִיָּא** von mir e; **רֵגְלֵי דְנִינְיָאֵל** mein, Daniels, Geist.

2. Die andren Pronomina separata.

d. Pron. demonstr. **הֵנָּה** m. dieser, **הֵנָּ** f. diese; pl. **הֵלִין** u. **הֵלֵן**. **אֵלָה** Jer. u. (**אֵל** Q) e 5, 15.

הֵךְ m. jener, **הֵךְ** f. jene (beide nur e); **הֵיךְ** m. jener, f. jene δ ;

pl. **הֵלֵךְ** || Artikel, s. § 5 g.

e. Pron. interrog. **מִן** wer? **מָה** was? || **מִן-דִּי** jeder der (Pron. indef.).

f. Ausdruck der Relation ist **דִּי** = bh **אֲשֶׁר** (meist eine Relativpartikel genannt, eigentlich aber ein absolut am Anfange des Satzes stehendes Demonstrativpronomen). Über die Bezeichnung eines Genetivverhältnisses durch **דִּי** vgl. § 5 k. l.

3. Suffixa am Nomen (und an Partikeln).

A. (Sg. nach vok. Auslaut.)	B. In Verbindung mit männl. Pl.-endung	C. Nach konsonant. Auslaut (auch bei weibl. Pl.-endung)
Sg. 1 י	י	י
2 m. ך	יך <i>aiχ</i> K, ך, Q	יך
2 f. ך	יכי ; יכי	יך
3 m. הי	יחי	הי
3 f. היא	יחי <i>aih, aiha</i> K, הי Q	הי
Pl. 1 נא	ינא	נא
2 m. כון ; e nur כם	יכון	כון ; e nur כם
2 f. כון	יכון	כון
3 m. הון ; e auch הם	יהון ; e auch יהם	הון ; e auch הם
3 f. הון	יחון Q; K m.	הון Q; K m.

Die Endungen *יחי*, *יחי*, *נא* sind unbetont. Beispiele (Tharg.): *ח. אבתיחון, אבתיחון, אבתיחון, אבתיחון, אבתיחון, אבתיחון, אבתיחון, אבתיחון*.

Sg.-suffixa. Statt *יחי* zuweilen *יחי* etc. i.

Pl.-suffixa. 1. *עלינא* (auf uns), aber *איתונא* (wir sind) K, *איתנא* Q. nach dem Syr. und der Form des Suff. am Verbum wäre *נא* zu erwarten || 2. *כם* nur e || 3 m. *הם, יהם* nur e; Jer. *להים*. || 3 f. nur *הי* Q; K *ביניהון, פליהון, פליהון*.

Eigentümlicher Gebrauch. a) An einer Präposition zur Hervorhebung des folgenden Nomens: *בה זמנא* in derselben Zeit (wörtl.: in ihr, der Zeit); *בה בליליא* in derselben Nacht. || β) Vor dem das Genetivverhältnis ausdrückenden *יחי*, z. B. *שמיה דייאקדא* der Name Gottes, vgl. § 5 l.

4. Suffixa am Verbum.

	A. Perf., Imptv, Inf.		B. Impf.
	(nach vok. Schluss)	nach konson. Schluss	
Sg. 1	יחי	יחי ; Iptv יחי	יחי, mit <i>an</i> : יחי
2 m.	יחי	יחי	יחי
3 m.	יחי	יחי	יחי ; mit <i>an</i> : יחי, יחי
3 f.	יחי	יחי	יחי
Pl. 1	יחי	יחי	יחי
2 m.	יחי	יחי	יחי

- n. Die Endungen **נִי**, **הִי**, **הָא**, **נָא** sind unbetont. Beispiele s. § 17 VI.
- o. Die fehlenden Suffixa der 3 pl. werden durch akkusativisches **הֶמּוֹ** (nur e), **הֶמוֹן**, **הֶמוֹן** ersetzt.
- p. Die Suffixa am Verbum drücken den Objektsakkusativ aus. Ausnahme 5, 6 **זִירוֹהִי שֵׁנוּהִי** seine Gesichtsfarbe veränderte sich an ihm, vgl. 5, 9.

§ 5. Das Nomen: Numeri, Status, Casus.

- a. Dualformen: **יָדָיו** Hände, **מֵאתָיו** 200, **קַרְנָיו**, **רַגְלָיו**, **שֵׁנָיו**, **רַגְלָיו**, **רַגְלָיו**, s. **רַגְלָיו**.
- b. Status absolutus. Der weibl. Sg., ursprünglich auf **ת** endend, zeigt α) meist die Endung **הָ**: **אַמְרָה** Brief, **אַמְרָה** Nation etc., selten **אָ**: **הַמָּא** Zorn, **עָטָא** Rat, **תְּדִירָא**; ferner **הַיְוָה** und **הַיְוָה** Tier, **קְרִיָה** und **קְרִיָה** Stadt. — || β) Beispiele mit den Affirmativen **ו** (**וּתָה**) und **י** (**יָתָה**). **בְּהִילִי** Eile, **מַלְכוּ** Königsherrschaft; oft von **ל"ה**-stämmen: **בְּעוּ** Bitte, **רְבוּ** Grösse. — **אַחֲרֵי** eine andere, **אַיְמָתָי** eine schreckliche, **נְגְלֵי** Misthaufe.
- c. Pluralis. Die männliche Endung lautet **יָן**, die weibliche **יָן**: **רֹאשׁ** Haupt, **רֹאשֵׁן** **רֹאשֵׁן** Tier, **חֵיָן**. — Wörter mit Fem.-endung können im Pl. **יָן** haben, so: **אַמְרָה** Elle, **אַמִּין**. Umgekehrt: **אַב** Vater, **אַבְהָן**.
- d. Status constructus. 1. Der Sg. ohne Endung bleibt unverändert: **מְנַן שְׁבֹטֵי יִשְׂרָאֵל** die Zahl der Stämme Is; **שְׁלֹטֵן עַלְמ** eine ewige Herrschaft. — Ausnahmen: α) **י** vor schliessendem Konsonanten wird zu **יָ**: **בֵּית**, c. **בֵּית** etc., aber vor Suffixen **בֵּיתִי**, **חֵילָה** etc. || β) **אַלְהָ**, **טַעַם**, **עַלְמ** s. § 3 g.
- e. 2. Der weibliche Sg. hat **ת** bewahrt, z. B.: **בְּקַעָה** Ebene, **בְּקַעַת הַיְוָה** die E. Dura; **מַלְכוּת עַלְמ** ein ewiges Königreich; **אַרְעֵי** Unteres, Boden, c. **אַרְעֵיתָה**.
- f. 3. Der männliche Pl. endet auf **יָן**, der weibliche auf **תָּה**: **יּוֹם** Tag, **יּוֹמִין**, **יּוֹמִין** **יּוֹמֵי אָבוֹךְ** die Tage deines Vaters; **עֲזָקָה** Siegelring, **עֲזָקָן**, **עֲזָקָת רַבְרַבְנוֹהִי** die S. seiner Grossen.
- g. Status determinatus (St. emphaticus). Die Determination wird nicht durch vorgesetzten Artikel, sondern durch angehängtes **אָ** (selten **הָ**) ausgedrückt, welches mit der männlichen Pl.-endung (alte Form *aj*) zu **יָא** wird.

Übersicht. **יום** Tag, c. **יוֹם**, d. **יוֹמָא** der Tag h.
 pl. **יוֹמִין** , c. **יוֹמֵי אַבְנָן**, d. **יוֹמַנָא** die Tage
חַיָּה Tier, c. **חַיַּת בְּרָא**, d. **חַיֹּתָא** das Tier
 pl. **חַיִּין**, c. **חַיֹּת**, d. **חַיֹּתָא** die Tiere.

Nomen mit Suffixen (vgl. § 4 g. k). i.

	Masc. sg.	Masc. pl.	Fem. sg.	Fem. pl.
Sg. 1	יוֹמִי	יוֹמִי	חַיִּיתִי	חַיִּיתִי
2 m.	יוֹמֶךָ	יוֹמֵיךָ	חַיִּיתְךָ	חַיִּיתְךָ
3 m.	יוֹמֵהּ	יוֹמוֹהִי	חַיִּיתֶהּ	חַיִּיתֶהּ
3 f.	יוֹמֶיהָ	יוֹמֵיהָ	חַיִּיתֶיהָ	חַיִּיתֶיהָ
Pl. 1	יוֹמַנָא	יוֹמִינָא	חַיִּיתַנָּא	חַיִּיתַנָּא
2 m.	יוֹמֵכֹוֹן	יוֹמֵיכֹוֹן	חַיִּיתְכֹוֹן	חַיִּיתְכֹוֹן
3 m.	יוֹמֵהוֹן	יוֹמֵיהוֹן	חַיִּיתְהוֹן	חַיִּיתְהוֹן
3 f.	יוֹמֵיהוֹן	יוֹמֵיהוֹן	חַיִּיתְהוֹן	חַיִּיתְהוֹן

Beispiele: *α*) Masc. sg. ראשִׁי, ראשְךָ, ראשה, ראשה, אֱלֵהָנָא, אֱלֵהָנָא, בְּתִיכֹוֹן, רְגִלִיה, רְגִלֹהִי, רְעִינִיד, רְעִינֵי, בְּתִיכֹוֹן, רְגִלֵהוֹן, רְגִלֵהוֹן, לְבִישֵׁיהוֹן. || *β*) Masc. pl. מְנַחֲתֵהוֹן, אֲבָהָתָא, שְׁגֵלְתָּהּ. || *γ*) Fem. sg. נְשִׁמְתָּךְ || *δ*) Fem. pl. אֲבָהָתֵי, אֲבָהָתֵי, מְנַחֲתֵהוֹן, אֲבָהָתָא, שְׁגֵלְתָּהּ.

Casus. 1. Das Genetivverhältnis wird nicht nur durch k. Anwendung des st. c. (§ d—f) ausgedrückt, sondern auch, und zwar noch häufiger, durch די nach dem st. a. (§ 4 f): שְׁפִין דִּי־נֶשֶׁר Adlerflügel; שְׁלִיטָא דִּי־מֶלְכָא der Beamte des Königs; קְרָה דִּי־ שְׁמַרְיֹן die Stadt Samarien; רֵאשָׁה דִּי־רְהָבָא das goldene Haupt.

Nicht selten steht dann bei dem durch די רגו' bestimmten 1. Subst. ein auf diesen Zusatz hinweisendes Pron. suffixum: עֲבָדוּהִי דִּי־אֱלֹהֵי שְׁמַיָּא die Diener des Himmelsgottes; שְׁרִשְׁוֵהִי דִּי־אֵילָנָא die Wurzeln des Baumes.

2. Das Objekt kann dem Verbum sowohl folgen als auch m. voranstehn. Zur Einführung dient sehr häufig לְ, besonders wenn das Obj. etwas Determiniertes ist. — רַת = bh אַתְּ nur 3, 12 יִתְהוֹן.

§ 6. Das Nomen: Vokalveränderungen durch hinten antretende Zusätze (st. d., pl., suff.).

1. Die Nomina der Formen qat̄l, qit̄l, qut̄l (q̄tal etc.) erhalten bei vokalisch anlautenden Zusätzen kurzen Vokal unter

- dem ersten Radikal, und zwar ist die Stammsilbe im Pl. nur lose geschlossen. — Beispiele. *a*: כֶּסֶף Silber, d. כְּסֶפֶא Mon. pl. יָרַח mit Verdünnung des *a* in *i*: נֶשֶׁר Adler; שְׂרִיף, pl. מְלֻכִּיא, מְלֻכִּין, מְלֻכָּא, מְלֻכָּי. עֲבָדוּהִי Knecht, עֲבָדָה; טֵעָמָא Befehl, טֵעָמָא; יָרְכֶה Lende, pl. s. יִרְכְּתֵהּ || *i*: סִפְרָא Buch, סְפָרִין, סַפְרָא; סְפָרִיא, סַפְרֵיהִי Traum, חֲלֵמָא, חֲלֵמָא, חֲלֵמִין, חֲלֵמֵיהִי || *u*: נְגָהָא die Helle; שְׂרֻשְׁתֵּיהִי seine Wurzeln; כְּתֻלָּא die Wände.
- b. In den Nomina von ע"י wie בֵּיתָא kommt der Hülfsvokal *i* in Wegfall: בֵּיתָא, חֲזֵנִין, חֲזֵנָה, בֵּיתָא etc.
- c. Nomina von ע"ע: עָם, d. עָמָא, pl. d. עַמְמֵיא (mit aufgelöster Verdoppelung). גָּב Grube, d. גַּבָּא.
- d. Nomen von ע"י: חָזוּ Gesicht, Erscheinung, d. חֲזָא.
2. Die Nomina mit ursprünglich zwei kurzen Vokalen, qatal etc., sind thatsächlich (wegen § 2 a) mit Nr. 1 fast durchweg gleichlautend: בָּשָׂר = bh בַּשְׂרָא, d. בָּשָׂרָא; דָּהָב = bh דָּהְבָא, d. דֵּהְבָא.
- e. 3. Die Nomina mit langem Vokal der letzten Silbe, ursprünglich kurzem der ersten, qatāl, qīṭāl, qatīl etc., sind thatsächlich Nomina mit unveränderlichem Vokal, da der kurze nach § 2 a weggefallen ist: עָרֹד = bh עְרוּדָא, pl. d. עֲרֻדָּא; שָׁלֵם = bh שְׁלָמָא, d. שְׁלָמָא, s. שְׁלַמְכוּן. — Feminina: שְׁלָמָה Ruhe, s. שְׁלִימָה 4, 24. Über עֲבִידָתָא vgl. § 2 e.
- f. 4. Nomina mit kurzem Vokal der letzten Silbe, unveränderlichem der vorletzten: עַלְמָא Ewigkeit, pl. עֲלָמִין, d. עֲלָמָא; כֹּהֵן, d. כְּהָנָא, pl. d. כְּהַנֵּיא, s. כְּהָנֹהִי; so die aktiven Partt. פְּתָהֵן, pl. עֲבֻדִין, f. פְּתָהָה, pl. פְּתָהֵן.
Ebenso: יָדָא Hand, s. יָדָה, aber bei konsonantisch anlautendem Suffix יָדָהם (vgl. יָדְכֵם). Auch wenn die Pänultima geschärft oder sonst geschlossen: אָמַר Lamm, pl. אַמְרִין; מִשְׁכָּב Lager, s. מְשַׁכְּבִי (auffällig ist מִעֲבָדוּהִי 4, 34 v. מִעֲבָדָה oder מְעָבָד That); Partt. wie: מִתְנַדְּבִין freiwillig, pl. מִתְנַדְּבָה.
- g. 5. Participia der Verba ל"ה בְּעָה bittend, pl. בְּעִין, f. בְּעִיָה, pl. שְׂנִין; pass. Qal: בְּנָהּ gebaut, מְנָא gezählt, f. שְׂנָא verschieden, pl. שְׂרִין gelöst; Pa. מְצִילָא betend, pl. מְצִילִין.
- h. 6. Nomina auf י (vgl. § 1 k), bes. Gentilicia und Ordnungszahlen: כְּשָׁדִי Chaldäer, d. כְּשָׁדָא K, כְּשָׁדָא Q; pl. כְּשָׁדַין, d. כְּשָׁדַי K, aus *ājajjā* K, כְּשָׁדַי Q. מְדֵא der Meder K, מְדָא Q. רְבִיעֵא vierter, d. רְבִיעֵא K, רְבִיעֵא Q. קְדָמִי vorderer, früherer, f. d. קְדָמַתָּא; pl. d. קְדָמָא (ohne Q), pl. f. d. קְדָמַתָּא.

7. Die Feminina mit den Affirmativen *û* und *î* (vgl. § 5 e). *û*: i. מלכא, c. מלכות, d. מלכותא, s. מלכותך; pl. מלכין, c. מלכות; d. מלכותא; מלכותי; בעי; Bitte, s. בעתה. || *î*: אחרית Nachheriges, Ende, c. אחרית; משרוקי Pfeife, d. משרוקיאת.

8. Die auf ה (א) auslautenden Infinitive, also alle mit Ausnahme des Inf. Qal, haben im st. c. (auch vor Suff.) gewöhnlich die Endung ות: התנהבות עמא; s. להצליחה, לשוןבוהך; Ausnahme: מלכין e zur Schädigung von Königen; vgl. אהנות d 5, 12.

§ 7. Nomina eigentümlicher Bildung.

אב Vater, s. אבוי; pl. אבהן, s. אבהתי (M 2, 23 אבהתי), אבהתאי. Zur Einschlebung des ה im pl. vgl. שם u. bh אמהות.

אח Bruder; pl. s. אחיך K, אחך Q.

איתא Weib, pl. נשין, s. נשיהון.

בית Haus, c. בית, s. בתי (§ 1 n); pl. בתין (*ā*), s. בתיכון.

בר Sohn, s. ברה; pl. בנין, c. בני, s. בניהון.

שם Name, s. שמה; pl. שמיהן, c. שמיהת, s. שמיהתהם.

§ 8. Zahlwörter.

a. Grundzahlen.

1. m. חד, f. חדא.
2. m. רתיך, f. רתיךא.
3. m. תלת, f. תלתא.
4. m. ארבע, f. ארבעא.
5. m. חמש, f. חמשה.
6. m. שת, שת (§ 2 g β), f. שתא.
7. m. שבע, f. שבעא, c. שבעת.
8. m. תמני, תמני, f. תמניא.
9. m. תשע, f. תשעה.
10. m. עשר, f. עשרא.

a.

Bei den Zahlwörtern von 3 an wird die weibliche Form angewendet, wenn das Gezählte männlichen Geschlechts ist, und umgekehrt.

תלתהון sie drei 3, 23. Für die determinierte Form auf ת bieten die jerus. Thargume und der paläst. Thalmud mehr Beispiele: ארבעתי „die vier“ etc. (G § 21, 6).

Im Syr. findet diese Form sich oft vor Suffixen, Nöldeke Syr. Gr. § 149: *tlātaihôn* sie drei, *chamsātaihôn* sie fünf, etc.

- b. 12 m. תרי עשר.
 20 עשרין — 30 תלתין — 60 שתיין.
 100 מאה — 200 מאתיין.
 1000 אלף, d. אלפא; pl. אלפין.
 Myriade רבוי; pl. רבויין K, רבבן Q.
- c. b. Ordnungszahlen. רביעי erster (§ 6 h); רביעי zweiter, f. רביעי dritter, f. תליתי K, תליתא Q (§ 6 h); רביעי vierter, f. רביעי K, רביעי Q, f. d. רביעי.
 Auffällig ist תלתי dritter 5, 7 (de Goeje vermutet תלתי), d. תלתי 5, 16. 29.
- d. Multiplikation mittels חר שבועה חר siebenfach 3, 19.

§ 9. Die Genera verbi (Stammesmodifikationen).

- a. 1. Qal, P'al קטל = bh קטל. || Passivum, bezw. Reflexivum: Hithp'al התקטל.
- b. 2. P'il קטיל hat die Bedeutung eines Passivs zum Qal: יהיב er ist gegeben worden, f. יהיבת; 3. pl. יהיבו; 2. m. sg. תקטלת (§ 2 e β).
- c. 3. Pa'il קטל = bh קטל || Pass., bezw. Refl.: Hithpa'al התקטל.
- d. 4. Haph'el הקטל = bh הקטיל. || Pass.: Hoph'al הקטל = bh; nur Perf.: הנהת 5, 20; הובד (אבד) 7, 11; חסך 6, 24; העל 5, 13; f. החרבת e 4, 15; הוספת 4, 33; הקימת 7, 4. 5; 1. sg. התקנת 4, 33; pl. העלו 5, 15; היתרו § 12 b. || Refl. Ittaph'al אתקטל (הת) nicht im BA (§ 12 b?), häufig bei Onk., ③ 199. 200.
- e. 5. Saph'il שקטל, Bedeutung = bh Hiqt'il שיצא (vgl. bh רצא) und wohl auch שרזב (vgl. bh עזב?) sind aus dem Assyr. entlehnt. Sonst nicht im BA. || Pass., bezw. Refl.: Hištaph'al השתקטל. Nur רשתכללון.
- f. 6. Pō'el קוטל; nur von סבל. || Hithpō'al התקוטל; nur von שם. — || 7. Pa'lēl und Hithpa'lēl nur von רום.
- g. Statt der Vorsilbe הָה fünfmal אָה: 2, 45; 3, 19; 6, 8; 7, 8. 15; Einmal אָה: 4, 16. Im Haph'el statt הָ dreimal אָה: אָה (Imptv, נחה) e 5, 15; אָקומה 3, 1; אָתרי (Imptv, נחר) 4, 11.

§ 10. Tempora und Modi.

- a. 1. Perfectum. α) Die Verwendung als tempus historicum ist viel häufiger als im BH, welches das Impf. consec. vorzieht,

vgl. 2, 12 etc. || β) Perfectum confidentiae (propheticum) nur 7, 27 רְהִיבֵת. || γ) Perf. gleich dem latein. Futurum exactum in einem Bedingungssatze nur 6, 6.

2. Imperfectum. α) Dem Buche $\mathfrak{D}$ eigentümlich (e 4, 12 b. יְהִישֵׁר ist der Text verderbt) ist die Verwendung des Impf. als tempus historicum. In der Mehrzahl der Fälle dauerten die erzählten Facta kürzere oder längere Zeit oder sie wurden wiederholt; aber nicht 4, 31. 33; 6, 20; 7, 16. Meist geht vom Impf. getrenntes ו voran: 4, 2^b. 8. 16. 17. 30. 31; unmittelbar vor dem Impf. steht ו 4, 2^a. Impf. ohne ו nach בְּאַדְוֶן 6, 20, nach בְּהִוְמָנָא 4, 33. Nicht selten wechseln in der Erzählung Perf. und Impf. miteinander. || β) Impf. in Temporalsätzen nach עַד־דִּי 4, 20. 22. 29, nach עַד e 4, 21; 5, 5, gleich dem latein. Fut. exactum.

3. Jussiv (Optativ) und Voluntativ werden gewöhnlich durch c. das einfache Impf. ausgedrückt: 2, 7 יֵאמֶר er möge sagen; 3, 5 תִּפְּלוּן ihr sollt niederfallen. Die wenigen Fälle eines äusserlich erkennbaren Jussivs (Modus apocopatus) sind: יֵאבְדֵי Jer., אֶל־יִבְהֶלְקֶה 5, 10^a; vgl. אֶל־יִבְהֶלְקֶה 4, 16 (אֶל־תִּהְוֶבֶד 2, 24²).

4. Participium. Das Part. hat wie im Syr. nicht nur im d. Qal, sondern auch in Pa'il und im Haph'el ausser der aktiven eine passive Form. Letztere lautet im Qal: בְּרִיָּה; im Pa. und im Ha. hat der zweite Radikal den Vokal a: מְבַרְּךָ etc.; מְהִימֵן (אמן).

Auch das Part. wird als tempus historicum gebraucht (e nur e. 5, 3): α) nach einem Perf. und ו, ohne neue Bezeichnung des Subj.: וְאָמְרִין .. עֲנִי sie antworteten und sprachen (5 mal; danach ist wohl 3, 24 עֲנִין in עֲנִי zu ändern); קָרְבֵי וְאָמְרִין 6, 13; vgl. 5, 1. 5. 15; e 5, 3 || β) nach אָדְוֶן oder בְּאַדְוֶן. Mit folgendem Subj. ב' מִתְכַּנְּשִׁין אַחֲשֶׁר־פְּנִיא darauf versammelten sich die Satrapen 3, 3, vgl. 3, 26 f; 4, 4; 5, 8. 17. Nach dem Subj.: א' מִלְכָּא מִתְבַּהֵל da wurde der König bestürzt; vgl. 6, 6. Einmal nach בְּהִוְמָנָא קְדִי 3, 7. — Nicht also am Satzanfange, ausser in der häufigen Formel וְאָמֶר עֲנֵה וְאָמֶר NN antwortete und sprach 2, 5 etc. und in עֲנֵה וְאָמֶר 2, 15; 3, 19. 24 ff, und קָרָא מִלְכָּא בְּהֶלַל der König rief laut 5, 7. An diesen Stellen wird עֲנֵה (so schon Nöldeke), bzw. קָרָא zu vokalisieren sein.

* Vgl. יִסְחֶהּ י. „sie mögen ihn entfernen“ (Aram. Inschrift von Teimâ Z. 14, vgl. Nöldeke, Sitzungsberichte der Berliner Akademie 1884, S. 817).

f. Das Part. kann (vgl. Hebr. Gramm. § 85 dd; Gesenius-Kautzsch, § 116, 5 Anm. 3) auch sonst ohne Subj. stehen, wenn dies ein Pron. personale sein würde: עָבַד nach seinem Willen thut er (Gott) 4, 32; מִתְבַּנֵּא es (das Haus) wird gebaut e 5, 16; הִבְחִין man schlachtet e 6, 3. Der Pl. des Part. lässt sich dann mehrfach gut durch ein Passiv übersetzen: וְלָכֵם מִהוֹדְעִין und euch wird kund gethan e 7, 24.

g. 5. Der Infinitiv wird fast ausschliesslich in Verbindung mit לֵי gebraucht. Das Obj. steht dann häufiger vor als nach dem Inf.: sie vermochten nicht לִמְקַרְא לְפָתְבָא die Schrift zu lesen 5, 8.

§ 11. Die Flexion des Verbs.

Paradigma des starken Verbs.

1. Perfectum.

1.	m. 2.	f.	3. sg. Qal
פָּתַבַּת	פָּתַבְתָּ	פָּתַבְתְּ	פָּתַבַּת
פָּתַבְנָא	פָּתַבְתֶּינָא	Q פָּתַבְתְּ	פָּתַבְתֶּינָא
הִתְפַּתְבַּת	הִתְפַּתְבְּתָּ	Q הִתְפַּתְבְּתְּ	הִתְפַּתְבַּת
הִתְפַּתְבְּנָא	הִתְפַּתְבְּתֶינָא	Q הִתְפַּתְבְּתְּ	הִתְפַּתְבְּתֶינָא
פָּתַבְתָּ	פָּתַבְתָּ (בְּתָ)	פָּתַבְתָּ (תְּ)	פָּתַבְתָּ
פָּתַבְנָא	פָּתַבְתֶּינָא	Q פָּתַבְתָּ	פָּתַבְתֶּינָא
הִתְפַּתְבַּת	הִתְפַּתְבְּתָּ (בְּתָ)	הִתְפַּתְבְּתָּ	הִתְפַּתְבַּת
הִתְפַּתְבְּנָא	הִתְפַּתְבְּתֶינָא (תְּ)	Q הִתְפַּתְבְּתָּ	הִתְפַּתְבְּתֶינָא
הִתְבַּתְּ	הִתְבַּתְּ (בְּתָ)	הִתְבַּתְּ (תְּ)	הִתְבַּתְּ
הִתְבַּתְּנָא	הִתְבַּתְּתֶינָא	Q הִתְבַּתְּ	הִתְבַּתְּתֶינָא

2. Imperfectum.

1.	m. 2.	f.	3. sg. Qal
אִתְבַּתְּ	אִתְבַּתְּ	אִתְבַּתְּ	אִתְבַּתְּ
נִתְבַּתְּ	נִתְבַּתְּ	נִתְבַּתְּ	נִתְבַּתְּ
אִתְפַּתְבַּת	אִתְפַּתְבַּת	אִתְפַּתְבַּת (תְּ)	אִתְפַּתְבַּת
נִתְפַּתְבַּת	נִתְפַּתְבַּת	נִתְפַּתְבַּת	נִתְפַּתְבַּת
אִתְבַּתְּ (תְּ)	אִתְבַּתְּ (תְּ)	אִתְבַּתְּ (תְּ)	אִתְבַּתְּ (תְּ)
נִתְבַּתְּ (תְּ)	נִתְבַּתְּ	נִתְבַּתְּ	נִתְבַּתְּ
אִתְפַּתְבַּת	אִתְפַּתְבַּת	אִתְפַּתְבַּת	אִתְפַּתְבַּת
נִתְפַּתְבַּת	נִתְפַּתְבַּת	נִתְפַּתְבַּת	נִתְפַּתְבַּת
אִתְבַּתְּ	אִתְבַּתְּ	אִתְבַּתְּ	אִתְבַּתְּ
נִתְבַּתְּ	נִתְבַּתְּ	נִתְבַּתְּ	נִתְבַּתְּ

* Ohne Afformativ nur: יִמְלַל (i), יִתְפַּתְבַּת (e).

1. Perfectum. Sg. 3. m. —: פָּתַב; mit intransit. Aussprache: a. קָרַב und וָכַל || 3. f. הָ: סָלַקַת, der Vokal des zweiten Radikals fällt aus, weil in offener Silbe vor der Tonstelle § 2 a. Selten unbetonte Endung mit Hilfsvokal: אָמַרְתָּ || 2. m. תָּ and תָּ: וְדַעְתָּ, וְיָהַבְתָּ; intr. וְיָבִילְתָּ || 2. f. תָּ? || 1. הָ: יָדַעְתָּ.

Pl. 3. m. הָ: כָּתַבְתָּ; intr. קָרַבְתָּ || 3. f. הָ (nur Q, וּ K): נִפְלְתָּ || 2. m. תָּ: שָׁלַחְתָּ; intr. שָׁלַחְתָּ || 2. f. תָּ? Tharg. תָּיִן, Syr. תָּיִן || 1. תָּ: שָׁלַחְתָּ; intr. שָׁלַחְתָּ.

α) Sg. 2. m. Die Aussprache tā ist durch הוֹיַחַח 2, 41, תִּקְלַחַח 5, 27 und häufiges תָּ in den Thargumen (Dt 28, 33. 36. 47. 62. 65 etc. in Merx' Chrest.; § 208) als die ältere erwiesen. || β) Pl. 3. f. nur 5, 5; 7, 8. 20. || γ) 2. Pl. m. הוֹיַחַח 2, 8 hat in cod. JD Cholem wie im Syr.

2. Imperfectum. Sg. 3. m. יִסְגֹּד: יִסְגֹּד; mit intransit. Aussprache: וְשָׁלַט || 3. f. תִּסְגֹּד: תִּסְגֹּד; intr. תִּשְׁלַט || 2. m. תִּסְגֹּד: תִּסְגֹּד; intr. תִּשְׁלַט || 2. f. תִּסְגֹּד, Tharg. Gn 3, 16; 20, 13 etc. || 1. תִּסְגֹּד, אִסְגֹּד, intr. אִשְׁלַט.

Pl. 3. m. יִסְגֹּד: יִסְגֹּד || 3. f. יִסְגֹּד: יִסְגֹּד || 2. m. תִּסְגֹּד: תִּסְגֹּד || 2. f. תִּסְגֹּד, Tharg. תִּקְסֹלַן Ex 1, 16 || 1. תִּסְגֹּד: נִסְגֹּד; intr. נִשְׁלַט.

α) *i*-Impf. wird gebildet von יִפְלֵל: יִפְלֵל || β) Sg. d. 2. f. und Pl. 2. f. nicht im BA || γ) Sg. 1. nur von schwachen Verben. Sgol unter אִ ist gesichert durch אִבְעָא, אִבְעָא || δ) Pl. 3. f. mit Präformativ יִ wie im Arab. || ε) Jussiv § 10 c.

3. Imperativus. Qal. Sg. m. פָּרַק; intr. אָמַר || Sg. f. אִבְלִי; intr. אָמַרִי || Pl. m. שָׁבְקִי; intr. אָמַרִי || Pl. f. Tharg. שְׁמַעָא § 221. e. 224.

4. Infinitivus. Im Qal stets mit dem Präformativ לְמִשְׁבַּקִּי f. etc. (Über לְבָנִיא, לְהוֹרָא vgl. § 16 m). In den anderen Stämmen mit der Endung הָ (selten אִ): לְהִתְקַטֵּל, לְקַטֵּל etc.; Verbindungsform § 6 k.

5. Participle. Qal, act. קָטַל, seltener וָכַל (i); f. וָכַל; pl. וָכַל, f. וָכַל. g.

6. P^oil (Inneres Passiv zum Qal, § 9 b). 3. קָטִיל, f. קָטִילָה, h. pl. קָטִילוּ || 2. nur תִּקְלַתָּ § 2 e β.

7. In Betreff der Flexion der anderen Genera verbi vgl. i. § 17. Bemerkte sei hier nur, dass die Synkope des הָ im Ha.

viel häufiger unterbleibt als im BH: Impf. **יְהַשֵּׁבֵל**; Part. **מִהַקְרִיבִין** etc.

Die Suffixa am Verbum sind § 41 genannt, die Verbalformen mit Suffixen § 17 VI.

- k. 8. Für die Verba gutturalia gelten dieselben Lautgesetze wie im BH. α) Statt des Dagesch forte Ersatzdehnung: **בָּרַךְ** (Perf. Pa.), **תִּקְרַב** (Impf. Pa.) oder virtuelle Verdoppelung: **יִמְחָא** (Impf. Pa.).
- l. β) Vorliebe für den a-laut: **עָבְדָה** (1. sg. Perf.). || Besonders bei den Verba, deren letzter Radikal ein Kehllaut (ausser א) oder ר ist. Qal, Part.: **נָדַע**, **אָמַר**. | Hithp., Perf.: **הִשְׁתַּכַּח**; Impf. **יִתְנַסֵּה** | Pa., Perf.: **שִׁבְחָהּ***, 3. pl. **שִׁבְחֵהּ**; Impf. **יִבְקַר**; Iptv pl. **בִּדְרֵי**; akt. Part.: **מְשַׁבַּח** | Ha., Perf. **הִצְלַח**, 1. sg. **הִשְׁפַּחַח** (Mil'el statt *hašk'chēth*), pl. **הִשְׁבַּחוּ**; Ipf. pl. **נִהַשְׁפַּח**; Iptv pl. **אֲתַרֵּי** (נתר); Part. **מִצְלַח**.
- m. γ) Chateph für Sch'wa mobile. I. gutt.: Qal, Perf. **אָמַר**, **עָבַד**; Iptv **אָמַר** | Hithp. Ipf. **יִתְעַבֵּד** etc. || II. gutt.: Qal, Part. **יִתְבַּיֵּן** | Hithp. Ipf. **יִתְהַבֵּן** | Pa. Ipf. **יִטְעַמִּין**.

§ 12. Die Verba mit schwachem erstem Radikal.

- a. I. Verba א"ע. Qal. א quiesciert im Impf. und im Inf. in ē: **יִאָכַל**, **יִאָמַר**, **יִאָבְדוּ** (Jussiv § 10 c). || Inf. **לִיִּמְאֵר** (e 5, 11 **לִיִּמְמַר**); **לִיִּמְחָא**, **לִיִּמְזַא**, s. **לִיִּמְזַה**.
- b. Haph'el. **אָתַא הִיָּתִי** bringen (§ 11), pl. **הִיָּתִי**; Inf. **לְהִיָּתִי** || **הִיָּתִי** sie wurde gebracht 6, 18 und **הִיָּתִי** sie wurden gebracht 3, 13 haben passive Bedeutung. Behrmann erklärt die Formen als verkürztes Hittaph'al (§ 9 d). Von **אָתַא** bildet Onk. Gn 33, 11 **אָתִיָּיָא** § 299. Zu der sehr starken Verkürzung liesse sich etwa Ex 2, 4 **נִתְחַבֵּב** für **נִתְחַבֵּב** vergleichen, wenn der Text richtig; vgl. **הָב** § h. Besser J. Barth (brieflich) als Hoph'al § 9 d, indem **hijthajith** zu **hijthajith** **הִיָּתִי** zugespitzt sei, wie bh Ex. 30, 32 **וַיִּסַּף**; Gen. 24, 33; 50, 26.
- c. **אָבַד** folgt im Ha. und Ho. der Analogie der פ"י: Impf. **יִתְהוּבַד**, Inf. **לְהוּבַד**; Ho. **הוּבַד**. (So im Syr. fast alle Verba א"ע).

* Tharg. Gn 3, 17 **מְבַלְקָא**; Dt 32, 51 **קִרִי שְׁחִין** (Merx, Chrest. S. 50); vgl. § 208. 211.

II. Verba פ"ן. Die Assimilierung des Nun unterbleibt im d. suffixlosen Impf. von נתון: תנתון, רנתנון, aber ותננה; im Inf. למנתן; im Ha. von נתן: הנפק, הנפקי, הנפקו, in תתנן, תתנן.

Qal Impf. רפל, תנתן (i-impf.). Imptv שא פקי. e.

Ha. Impf. תתן e. Imptv תתן e, תתן (א § 9 g). || Inf. לתננה. f.
Part. מתנתן, מצל e.

III. Verba פ"י. Qal. Impf. mit Assimilation רבל (2,10 g. Hebraismus), רבב 7,26? vgl. § h; mit Dissimilation v. אנדע: רדע, אנדע || Imptv רבב, רדע.

Hithp. רבב 7,26 wahrscheinlich für ירבה (vgl. § 69). Nach h. Anderen Impf. Qal v. רבב (vgl. § g u. § 255).

Ha. Perf. הורב, הורע. | Impf. יהודע | Inf. להודעה, s. להודעה | i.
Part. מהודע and מודע; pl. מהודעין.

Ho. Perf. 3. f. הוספת. k.

Einwirkung der Analogie der Verba פ"י: α) רבב Ha. רבל l. bringen (aber bh הוביל), Inf. להרביל | β) שרוב befreien, Impf. רשורב, Ša. (vgl. § 9 e).

IV. Verba פ"י. Nur ריטב, Impf. ריטב. m.

§ 13. Die Verba הלך und סלק.

הלך gehn. Qal nur Impf. ילך und Inf. למלך, also mit a. Synkope des zweiten Radikals. || Pa. (oft in den Thargumen), Part. מלך. Statt מלך (Ha.) 3,25; 4,34 ist wohl מלך zu lesen.

סלק emporsteigen, pl. סלקי || Ha. hinaufbringen, 3. pl. הסקי b. und Ho. הסק mit Assimilierung des ל; Inf. Ha. להנסקה mit Aufhebung der Verdoppelung des ס, vgl. § 1 p.

§ 14. Die Verba ע"י und ע"י.

Intensivstämme. α) Verdoppelung des Schlussradikals. a. Nur Pa'lél Part. מרומם; Hithpa'lél Perf. התרוממת || β) Verdoppelung des halbvokalischen ר, bzw. י. Nur Pa. Inf. לקומה.

Qal. Perf. Das a der Stammsilbe behält den Ton auch in b. 3. f. sg. und 1. sg. | קם, intr. רם; f. ספת; 2 m. שמת (Andre ש);

1. שָׁמַת; pl. קָמוּ || Impf. יִקְוּם; f. תִּקְוִים; pl. יִקְוִימוּ; f. Q יִדְרוּן || Impvtv f. קִימִי; pl. שִׁימוּ || Part. קָאָם; pl. קָאָמִין Q קִרְמִין; c. הָאָרִי, Q דִּירִי (§ 11); d. קָאָמִיא || P'ıl שִׁים. Für 6, 18 שָׁמַת ist wahrscheinlich שִׁימַת zu schreiben.
- c. Hithp'el. תּ ist stets verdoppelt. α) *ā* in der Stammsilbe. Impf. וְתִשְׁמוּן, וְתִשְׁמוּן || Part. מִתְשָׁם. β) *ī*. וְתִזְוִין.
- d. Haph'el. Perf. הִקְיִם u. הִתְיִב; 2. הִקְיַמְתָּ, 1. הִקְיַמְתָּ (Mil'el); pl. הִקְיַמְוּ. Mit א (§ 9 g) s. אִקְיַמְתָּ || Impf. יִתְקִים (Vortonvokal § 2 c) und יִקְרִים; f. תִּסָּף; 2. m. תִּקְרִים; pl. וְתִיבִינּוּ und וְתִיבִינּוּן. Inf. לְהִזְדָּה, s. לְהִקְמִיתָה || Part. מִתְקִים, מִרִים; pl. f. מִזְיָתָן.
- e. Hoph'al. Perf. f. הִקְיַמְתָּ.

§ 15. Die Verba ע"ע

- a. Intensivstämme. α) Regelmässige Bildung. Pa'il: מִלֵּל, Impf. וְיִמְלֵל; Impvtv קִצְצִי; Part. מִמְלֵל, mit Guttural מְרַעַע | Hithpa. Part. מִתְחַנֵּן 6, 12. || β) Einschiebung von *ō*. Nur Ethp'el (statt Hithpō. § 9 g) אֲשַׁתּוּמִם.
- b. Qal. Perf. עָל, f. נָדַח, עָלָה Q (§ e); pl. nur נִדְּחוּ 2, 35 mit Ersatzdehnung statt des Dag. || Impf. f. תִּרְעַע statt *tirō^a*; zur Ersatzverdoppelung des ersten Radikals vgl. bh יִסַּב neben יִסֵּב; wegen des *ō* § 2 b. || Impvtv גָּדַח || Inf. בְּמִחָן (statt des 2. Radikals ist ח virtuell verdoppelt). || Part. pl. עֹלִין *ā* Q (§ e).
- c. Haph'el stets mit Ersatzverdoppelung des 1. Radikals, vgl. bh Impf. יִסַּב. Perf. f. הִדְקָתָה; pl. הִדְקִי || Impf. תִּדְקַע; f. s. תִּדְקַעְתָּ. || Iptv s. הִעֲלִנִי || Inf. לְהִעָלָה || Part. מִהִדְקַע, f. מִדְקָה — || Als Ersatz der virtuellen Verdoppelung dient bei עָל zuweilen עָלָה: Perf. הִנְעֵל; Inf. לְהִנְעָלָה § 1 p.
- d. Hoph'al. Perf. הִעֲלָה; pl. הִעֲלִי.
- e. Erhaltung der Dreikonsonantigkeit nur in 6 Formen: α) Qal, Perf. עָלְלָה Q, Part. עֹלְלִין (2 mal) Q § b. || β) Ha., Impf. תִּטְלֵל. || γ) Šaph'il, Perf. שִׁכְלָה, Inf. לְשִׁכְלָה. Histaph'al, Impf. רִשְׁתְּכִלְלִין (Fremdwort, vgl. § 9 e).

§ 16. Die Verba ל"ה (ל"א).

- a. I. Die Verba ל"א sind fast ganz mit den ל"ה zusammengefallen. א als wirklicher Konsonant nur in מְהַנְשֵׂאָה e. — In

hinten unvermehrten Formen bildet א den Wortschluss ausschliesslich im Inf. Qal: לְמַלֵּא etc., überwiegend im Impf.: יִבְעֵא, יִתְבַּנֵּא, יִתְקַנֵּא. Schwanken im Perf. אָתָה und אָתָא, הָרָה und הָרָא etc., sowie im Part. גָּלָה und גָּלָא etc.

II. Jod als Konsonant zeigt sich: α) Impf. vor der Endung *ān*, bh nur לְהוֹנֵן (הוֹנֵה), Tharg. יִתְבַּנֵּן etc. || β) Inf. (ausser Qal) לְהַשְׁנִיחַ, לְהַחְרִיחַ, wohl auch לְהַשְׁרִיא e 6, 17 || γ) Part. vor den Endungen א (ה), ין, יו, z. B. sg. f. דְּמִיחָה; pl. m. בְּנוֹן § 3 d; f. שְׁנוֹן || Einzeln merke: δ) Inf. Qal vor gewissen Suffixen: כְּמַצְבִּירָה, לְמִזְרֵה (אָזָא). || ε) אֲתִיבִית vgl. § 1 m. || ζ) הִיתִיבִית vgl. § 12 b.

III. Jod bleibt nach Pathach (diphthongisch zu sprechen c. § 1 n) im Perf. Qal vor *thā*: הוֹנִיתָ und הוֹנִיתָה. Einzeln merke: בְּנוֹתִיךָ ich habe sie gebaut 4, 27 (בָּ auffällig für ב).

IV. י wird zu י in 1 sg., 1 pl., 2 pl. des Perf. Qal: הוֹנִיתָ, בְּעִירָא etc.

V. Jod quiesciert in i 1. in der Grundform α) der Perff. e. P'ıl, Hithp., Pa., Hithpa., Ha.: שָׁוִי K, קָרִי, גָּלִי und גָּלִי; הִתְמַלֵּי; הִתְבַּנֵּי; מְפִי; הִתְקַנֵּי; הִתְבַּנֵּי etc. || β) der Imptv., nur הִרִי (5 mal) und Pa. מְפִי (für מְפִי). Doch נִשָּׂא (נִשָּׂא) als wirkliches Verb ל'א.

2. vor den mit ה oder נ beginnenden Endungen der Perff. f. ausser Qal, bh nur מְפִיתָ 3, 12. Ⓞ 283—286.

3. vor der Pluralendung ו der Perff. (ausgenommen das g. transit. Qal רָמוּ etc.). Qal intr. אֲשַׁתִּיר, P'ıl רָמִיר; Pa. שְׁנִיר; Hithpa. אֲשַׁתִּירוּ K 3, 19; Ha. הִעֲדִיר etc. Vgl. zu 3, 21.

VI. Wegfall des Jod 1. am Wortende: α) Perf. Qal: אָתָה b. und אָתָא, רָבָה, נִשָּׂא etc.; s. בָּנָה || β) der Impff.: יִבְעֵא, יִקְרָה; יִתְמַחַא; יִתְבַּנֵּא; יִתְשַׁנֵּא etc. Ausnahme: יִתְקַרֵּי 5, 12. || γ) der Partt.: שָׂתָה, קָרָא, בָּנָה, מָנָא (pass. Qal); מִתְבַּנֵּא; מִצְלָא etc. || δ) des Inf. Qal: לְמַבְנֵא.

2. vor den Endungen ה des Perf. Qal und der Imptv., ון der i. Impff., deren ū (durch den Einfluss des vorangegangenen Vokals?) in ö übergegangen ist.

α) Perf. רָמוּ, הוּוּ etc. (vgl. כְּתַבֵּי). || β) Imptv Qal הוּוּ, אָתוּ (vgl. אָמַרָה); Ha. s. הִתְהַלְכִי. || γ) Impf. רִבְנוּ; יִתְרַמְמוּ; יִתְשַׁנּוּ; יִתְבַּנּוּ etc.

3. vor der Endung ת des Perf. Qal mit Dehnung des Vokals: מָחַת, הָרַת etc. (Falsch viele: מִחַת etc.).

1. VII. Übersicht und Einzelnes. 1. Qal. α) Perf. הָרָה und הָרָא, s. בָּנְהִי f. הָרָת מְלֵאָתָה 2, 35; 2. הָרִיתָ; 1. הָרִיתָ, intr. צָבִיתָ; pl. הָרוּ, s. שְׁנוּהִי § 4 p, intr. אֲשֵׁתִירִי mit א protheticum; 2. הָרִיתוּךָ; 1. רָמִינָא. || β) Impf. רָבַעָא, f. תִּשְׁנָא, תִּהְוָא und תִּהְוָה; 2. תִּקְנָא; 1. אָבַעָא; pl. רָבְנוּךָ. || Imptv. הָרִי שָׂא (נָשָׂא); pl. אָחִי הָרוּ || Inf. 1. לְמִבְנָא, לְמִנְלָא, s. כְּמִצְבְּרָה לְמִזָּא (אָזָא § 12 a), s. לְמִזְוִיהָ || Part. בָּנָה, בָּעָא und בָּעָא, f. הָמְרָה; pl. שְׁנוּךָ § 3 d; f. שְׁנוּךָ. || pass. Part. בָּנָה, בָּנָה, f. מִנָּא; שְׁנָא; pl. m. שְׁרוּךָ || Perf. P^cil. שָׁרִי K 5, 21, גָּלִי und גָּלִי; pl. רָמִירִי.
- m. α) In den Impf.-formen לְהִנָּא, לְהִנָּה; pl. לְהִיךָ, f. לְהִיךָ ist ל vielleicht absichtlich von Späteren als Präformativ gesetzt, um die Lesung des im BA nicht vorkommenden Gottesnamens יהוה unmöglich zu machen (Meinhold, B). In den jerus. Thargumen wird in Sätzen, die Wunsch oder Absicht ausdrücken, das Impf. von היה zuweilen mit ל gebildet © 211. 212. Über aram. Impf.-bildung mit ל, bezw. נ vgl. Nöldeke Mand. Gramm. 215—217 u. W. H. Lowe, The fragment of Talmud Babli Psachim, Cambridge 1879, S. 1—8. De Goeje, Theolog. Tijdschrift 1885, S. 70 hält Inf. Qal ohne מ für möglich (vgl. § 11 f; Driver, Use of the tenses in Hebrew³ § 204 Note; © 225); לִהְיָ also „zu sein“ = soll (wird) sein.“
- β) לְבָנָא e 5, s. 13. Entweder Inf. Qal ohne מ (de Goeje) oder Schreibfehler für לְמִבְנָא. Das Dagesch in ב ist wohl nur diakritisches Zeichen, bestimmt, die Aufmerksamkeit des Lesers anzuregen. || γ) לְמִבְנָה e 5, 9. Wahrscheinlich ist לְמִבְנָה zu lesen. Sonst könnte man an einen Inf. mit Determinationsendung denken, vgl. מִסְתָּא Lv. 13, 12 Tharg. Jerusch. I, מִשְׁתָּא und מִתְהָרָה (אָתָה) pal. Thalmud.
- n. 2. Hithp^cel. α) Perf. הִתְמַלִּי, f. nur אֲתִכְרִיתָ § 1 m. || β) Impf. וְתִקְרִי § h β ; f. תִּתְרַמְנָא; pl. תִּתְרַמְנוּךָ. || γ) Part. מִתְרַמְנָא.
- o. 3. Pa^cil. α) Perf. מָפִי; 2. מָפִיתָ; pl. שְׁפִירִי, שְׁפִירִי. || β) Impf. וְבִלָּא, s. וְהִתְנַפִּי; 1. אֲתִינָא; pl. וְשִׁנוּךָ, וְרָבְעוּךָ, וְנָחִינָא. || γ) Iptv. מָפִי e 7, 25 (für מָפִי). || δ) Part. מִצְלָא; pl. מִצְלִיךָ. Pass. Part. f. מִשְׁנָרָא (Nun ohne Dag., vgl. Hebr. Gr. § 6 f 3; Ges. § 20, 3 b).
- p. 4. Hithpa^cal. α) Perf. הִתְנַבֵּי; pl. אֲשַׁתְּנוּ 3, 19 K. || β) Impf. וְשִׁתְּנָה, וְשִׁתְּנָא; pl. וְשִׁתְּנוּךָ und 5, 10 וְשִׁתְּנוּ § 10 c. || γ) Part. sg. f. מִשְׁתְּנָה § a; pl. m. מִשְׁתְּרוּךָ.
- q. 5. Haph^cel. α) Perf. הִתְרִי, הִתְרִי (אָתָה § 12 b); pl. הִתְרִירִי, הִתְרִירִי || β) Impf. וְהִתְרִי, וְהִתְרִי; pl. וְהִתְרִיךָ; 2. וְהִתְרִיךָ, s. וְהִתְרִינִי; 1. וְהִתְרִי. || γ) Iptv. pl. s. הִתְרִי. || δ) Inf. לְהִתְרִי, לְהִתְרִי, c. vgl. אֲחִירִי אֲחִירִי 5, 12. || ϵ) Part. מִהִתְרִי, מִהִתְרִי 5, 19 (für machjé, vgl. © 293). || ζ) הִתְרִי, הִתְרִי vgl. § 12 b.

§ 17. Zusammenstellung aller im BA vorkommenden Verbalformen.*

I. Perfectum.

Qal. 3. m. Sg. כתב, יָהַב e, נָפַל; s. סָרַח; בָּאֵשׁ, טָאָב, קָרַב, שָׁאֵל, שָׁלַט; וְכַל, וְחַב, סָנַד, תָּקַף; עָבַד, אָמַר, אָזַל; s. חָתַמָּה | קָם, שָׁם e; s. שָׁמָּה; רָם; עָל; אָתָּא e & אָתָּה, הָיָא e & הָיָה, מָטָא & מָטָה, בָּעָא & בָּעָה, הִזָּה, רָבָה, נָשָׂא; s. בָּנְהוּ || Pe. טָרִיד, יָהִיב, כָּתִיב e, קָטִיל, רָשִׁים, שָׁלִיחַ, שָׁלַם e | שָׁוִם e; קָרַי e, גָּלִי & גָּלִי, שָׁרַי K. || Hithp. הִשְׁתַּכַּח; הִתְמַלִּי || Pa. בָּרַךְ, מָלַל, קָטַל, שָׁפַע; קָבַל | מָנַי, רָבִי. || Hithpa. הִתְחַרַּף | הִתְנַבֵּי, אֲשַׁתֵּי Q. || Ha. הִנְפֵּק; s. הִשְׁלֵטָה, הִשְׁלֵטָה הִשְׁלַמָּה; הִצְלַח | הִוָּתַב e, הִוָּדַע, הִוָּדַעַף; הִיבַל e, הִימִן; הִקִּים & הִקִּים, הִתִּיב; s. הִקִּימָה & אִקִּימָה; הִנְעַל (עָלַל); הִגְלִי e || Ho. הִנְחַת | הִוָּבַד; הִפֵּק (סָלַק); הָעַל || Sa. שָׁכַלְלָה | שִׁוָּיָא, שִׁוָּזַב. || Ethpo. אֲשַׁתִּימָם.

Qal. 3. f. Sg. סָלַקְתָּ, תִּקַּפְתָּ, נִפְקַתְתָּ, בִּטַּלְתָּ; אֲמַרְתָּ | סִפַּתְתָּ, נָדַתְתָּ, עָלַלְתָּ Q; עָלַח; הִוָּת, מָחַת, מָטַח, עָדַת, עָנַת, רָבַת, מָלֵאת. || Pe. יָהִיבְתָּ, נָטִילְתָּ, פָּרִיסְתָּ, קָטִילְתָּ | שָׁמַח 6, 18. || Hithp. הִתְנַזַּרְתָּ, אֲתַנְזַרְתָּ, הִשְׁתַּכַּחְתָּ | אֲתַכַּרְתָּ. || Ha. הִדְקַתְתָּ. || Ho. הִתְחַרְבַּתְתָּ, הִוָּסַפַּתְתָּ, הִקִּימַתְתָּ. 6, 18

Qal. 2. m. Sg. יָדַעְתָּ, רָשַׁמְתָּ, וְכַלְתָּ; יָהַבְתָּ, עָבַדְתָּ; תִּקַּפְתָּ | שָׁמַחְתָּ; הִוָּוְתָּ; הִוָּוְתָּ & הִוָּוְתָה, רָבִיתָ K. || Pe. תִּקַּלְתָּ. || Hithp. הִשְׁתַּכַּחְתָּ. || Pa. הִדְרַתְתָּ, שָׁבַחְתָּ | מִיָּוְתָה. || Ha. הִשְׁפַּלְתָּ | s. הִוָּדַעְתָּנִי, הִוָּדַעְתָּנָא; הִקִּימַתְתָּ. || Hithpa'l. הִתְרוּמַמְתָּ.

Qal. 1. Sg. יָדַעְתִּי, נָטַלְתִּי, נָטַרְתִּי, קָרַבְתִּי, שָׁמַעְתִּי, אֲמַרְתִּי, עָבַדְתִּי | שָׁמַחְתִּי e; הִוָּוְיָתִי, הִוָּוְיָתִי; אָבִיתִי (intr.); s. בְּנִוְתָה 4, 27. || Pa. הִדְרַתְתִּי, שָׁבַחְתִּי; בָּרַכְתִּי. || Ha. הִשְׁפַּחְתִּי | הִקִּימַתְתִּי. || Ho. הִתְקַנַּחְתִּי.

Qal. 3. Pl. כָּתַבוּ e, יָהִבוּ, נָפְלוּ, שָׁלְחוּ e; סָלְקוּ, קָרְבוּ, שָׁלְטוּ; אָזְלוּ e, אָכְלוּ, אָמְרוּ, עָבְדוּ | קָמוּ, שָׁמוּ; דָּקוּ 2, 85; אָתוּ, בָּעוּ, הָוּוּ, מָטוּ, עָנּוּ, רָמוּ, שָׁנוּ; אֲשַׁתִּי (intr.). || Pe. יָהִיבוּ e, נָפְתוּ, מָרִיטוּ, פָּתִיחוּ | רָמוּ. || Hithp. הִתְרַחֲצוּ, אֲתַעֲקְרוּ. || Pa. בָּטְלוּ e, s. הִבְלוּנִי; בָּקְרוּ e, שָׁבַחוּ e | שָׁוְרוּ, שָׁרוּ. || Hithpa. הִתְנַבְּבוּ e, אֲתַעֲשֶׂוּ, אֲשַׁתִּי 3, 19. || Ha. הִכְרַזוּ, הִלְבְּשׁוּ, הִנְפִּקוּ, הִקְרַבוּ e, הִרְגִּזוּ e, הִרְגִּשׁוּ; s. הִקְרַבְתִּי.

* Weggelassen sind nur einige Beispiele für die 3. m. sg. perf. Qal. Stellenangabe nur bei zweifelhaften oder sonst auffälligen Formen.

הִסְסוּ, הִשְׁפַּחוּ | הִסְקוּ (סלֵק); הִקְיִמוּ e, הִתְרַבּוּ, s. הִתְרַבּוּנָא e;
 הִדְקוּ, הִעֲדוּ, הִיִּתְרוּ || Ho. הִעֲלוּ (עלל). הִיִּתְרוּ 3, 13 || Sa. שְׁכַלְלוּ.
 3. f. Pl. נִפְלָה Q, נִפְקָה Q; אֲתַעֲקֶרֶה Q (ר. K).
 הִזְמַנְתוּן, הִזְיַחְתוּן || 2, 8 Hithpa. הִזְמַנְתוּן Q 2, 9;
 הִזְמַנְתוּן K.
 מִלְחָמָא e; שְׁלַחְנָא e; שְׁאֲלָנָא e; אֲזַלְנָא e, אֲמַרְנָא e |
 בְּעִינָא, רְמִינָא. || Ha. הִשְׁפַּחְנָא; הוֹדְעָנָא e.

II. Imperfectum.

Qal. 3. m. Sg. הִסְגֵּד, רָלַבַּשׁ, יִסְפֵּר, וְשִׁלַּט, וְשִׁפֵּר, וְשִׁלַּח e, וְשָׁמַע;
 s. וְשָׁאֲלַנְכוּן | וְאָכַל, וְאָמַר; וְפָל e, וְנָתַן-לָהּ, s. וְתַנְפֵּה; וְתָב ? 7, 26, וְכַל
 [וְיָכַל 2, 10]; וְיָטַב e; וְיָהָר e (הִלָּף); וְקָוַם, וְחָוַם; וְרָעָא, וְרָמַטָא, וְרָבַעָא,
 וְרָשָׁא e, וְרָשָׂא, וְעָדָה, וְקָרָה; לָהֲרָה & לָהֲרָא e. || Hithpa. וְתַעֲבַד e,
 וְתַעֲבַד e, וְתַנְסַח e; וְתַרְחַב, וְתָב ? 7, 26 | וְתַשֵּׁם, וְתַזְוִן; וְתַנְפָּא e,
 וְתַמְחָא e, וְתַרְמָא; וְתַקְרִי. || Pa. וְמַלַּל; וְבַקֵּר e, וְמָר e; s. וְדַחֲלַנְנִי;
 אֲלִי-וְבַהֲלָף | וְכַלָּא, וְמַחָא; s. וְתַזְנִי, וְתַנְפֵּה. || Hithpa. וְתַבְקֵר e, וְצַטְבַּע,
 וְשִׁתְוָה, וְשִׁתְפָּא. || Ha. וְהַשְׁפֵּל | וְהוֹדַע, s. וְהוֹדְעַנְנִי; וְקָוַם & וְקָוַם;
 וְהַשְׁנָא e, וְהַחֲרָה. || Sa. וְשִׁיזַב, וְשִׁיזַבְנָא, וְשִׁיזַבְכוּן
 Qal. 3. f. Sg. תְּשַׁלַּט | תֹּאכַל; תְּדוּר, תְּקוּם, תְּנַד; s. תְּדַשְׁנָה; תְּרַע;
 תְּעַדָּא, תְּשַׁנָּא, תְּהוּרָא e & תְּהוּרָה. || Hithpa. תְּתַיְחַב, תְּשַׁתְּבֵק, תְּתַנְפָּא e.
 Hithpa. תְּתַחַבֵּל. || Ha. תְּהַנְזֵק | תְּסַח (סוּף); תְּדַק, s. תְּדַקְתָּה, תְּטַלֵּל.
 Qal. 2. m. Sg. תְּרַשֵּׁם; תְּלַבֵּשׁ, תְּשַׁלַּט; תְּתַנֵּן e; תְּכַל Q 5, 16; תְּנַדַּע;
 Pa. e. || Pa. תְּקַרֵב e; אֲלִי-תְהַוֵּבֵד 2, 24; תְּחַת (נַחַת);
 תְּקוּם.
 Qal. 1. Sg. אֲנַדַּע (יִדַע); אֲבַעָא, אֲקַרָא. || Pa. אֲחֻוּא. || Ha.
 אֲהוֹדְעָה.
 Qal. 3. m. Pl. וְסַגְדוּן, וְפַלְחוּן, וְתַלְפוּן-| וְאִבְדוּ Jer.; וְנִתְנִין e;
 וְנִדְעוּן (יִדַע), וְקוּמוּן, וְדַרוּן K; וְבִנְוּן, וְקָרוּן, וְשִׁתְוּן, לָחוּן e. || Hithpa.
 וְשִׁתְמַעוּן, וְתַנְחַבּוּן | וְשִׁתְמוּן. || Pa. וְקַבְלוּן, s. וְשִׁמְשׁוּפָה; וְטַעְמוּן,
 וְבַהֲלַנְנִי, וְבַהֲלָפָה, וְטַעְמוּפָה; אֲלִי-וְבַהֲלָף | וְשִׁפּוּן, וְבַעוּן. || Hithpa.
 וְשִׁתְנִין; וְשִׁתְנִי 5, 10. || Ha. וְחִסְנוּן | וְהוֹבְדוּן; וְהוֹדְעוּן, s. וְהוֹדְעַנְנִי;
 וְהוֹיְבוּן e & וְהוֹיְבוּן e; וְחִיטִי 4, 12, e, וְהַעֲדוּן. || Hišt. וְשִׁתְכַלְלוּן e.
 Qal. 3. f. Pl. וְשִׁכְנִין; וְדוּרְוּן Q 4, 9; לָחוּן.
 Qal. 2. m. Pl. וְסַגְדוּן, וְשִׁתְמַעוּן, וְעַבְדוּן || תַּאמְרוּן Jer.; תַּפְלוּן. ||
 Hithpa. וְתַעֲבַדוּן; וְתַרְמוּן. || Pa. וְתַקְבְּלוּן. || Ha. וְהוֹדְעוּן e, s.
 וְהוֹדְעַנְנִי; וְתַחֲוּן, s. תַּחֲוּנְנִי.
 1. Pl. וְסַגְד, וְכַתּוּב e; נֹאמֵר. || Pa. וְנַחָא. || Ha. וְנַחְשָׁח; וְנַחְתָּה.
 Modus apocoptus. וְאִבְדוּ Jer.; וְשִׁתְנִי; אֲלִי-וְבַהֲלָף; אֲלִי-וְבַהֲלָף

III. Imperativus.

|| *m. Sg.* פָּרַק, אָמַר; אֲזַל e 5, 15 [אֲזַל]; הַב, דַּע; הוּי, שֵׂא (נשׂא).
 Pa. מִנִּי e 7, 25. || Ha. הַשְׁלֵם; אַחַת (נחת); s. הַעֲלֵנִי (עלל).
f. Sg. אֲבָלִי; קוּמִי
Plur. Qal. שִׁבְעוּ e; עֲבְדוּ Jer.; אָמְרוּ; פָּקוּ (נפק); שִׁירֵמוּ e; גִּדְדוּ;
 הוּי, אָתוּ Pa. || קִצְצוּ, s. חֲבַלְתֵּהוּ; פִּדְרוּ. || Ha. אֲתָרוּ (נחר); s. חֲחַוְנוּ.

IV. Infinitivus.

Qal לְמִכְנֵשׁ, לְמַפְשֵׁר, לְמַשְׁבֵּק, s. בְּמִקְרָבָה; לְמַעֲבֵד e | לְמֵאמֵר &
 לְמִמֵּר e; לְמִנְתֵּן e; לְמַהֲרֵךְ (הלך) בְּמִחַן (חנן); לְמִבְנֵא e (לְמִבְנֵה e 5, 9;
 לְבָנָא e 5, 3, 13), לְמִבְעֵא, לְמִגִּילָא, לְמִקְרָא, לְמִרְמֵא e, לְמִשְׂרָא, s. בְּמִצְבֵּיָה;
 לְמַחֲזֵא; לְמַתָּא (אתָּא), לְמִזֵּא, s. לְמִזְחָה. || Hithp. לְהַתְּקַטֵּלָה, בְּהַתְּבַהֲלָה. ||
 Pa. לְבַשְׁלָא, לְוַצְבָּא, לְבַקְרָה e, לְחַבְלָה e, לְכַפְתָּה, לְנִסְבָּה, לְקַשְׁלָה, לְתַקְפָּה
 לְקַיְמָה; לְחַשְׂאָה (לחשָׂא e Q). || Hithpa. הַתְּנַדְבִּירָה עֲמָא e. || Ha.
 לְהַשְׁפִּיחָה, לְהַשְׁמֵדָה, לְהַשְׁפִּילָה, לְהַנְזִיקָה מִלְכִּין e; לְהוֹדִיבָה; לְהַצְלָה,
 s. לְהַצְלוֹתָהּ; לְהוֹדְעָה, s. לְהוֹדְעֵתִי, לְהוֹדְעֵתֶךָ; לְהוֹדִיבָה e, לְהַנְסִיקָה
 (סלק); לְהוֹדָה, s. לְהַתְּבַהֵרָה, לְהַקְמִיתָה; לְהַעֲלָה & לְהַנְעִילָה (עלל);
 לְהַשְׁנִיחָה e, לְהַחְרוֹתָהּ, אַחֲרוֹת אַחֲדִין, לְהוֹתִירָה (אתָּה). || Sa. לְשַׁבְּלָה, לְשִׁזְבוּתָהּ, לְשִׁזְבוּתָנָא.

V. Participium.

Qal. *m. Sg.* אָנֵס, בָּרַךְ, הַשֵּׁל, וְהַב, בְּהֵל, נָגַד, נָפַק, עֲבַד, קָטַל, שָׂאֵל;
 רָכַל, נָחַת, דָּלַק, נָזַק; אָמַר, סָפַר e, וְדַע e, פָּלַח | קָאָם; אַתָּה, דִּמְה, חֲזַה,
 עָנָה, שָׁתָה, בָּעָה & בָּעָא, גָּלָה & גָּלָא, צָבָא, קָרָא || pass., Qal. בְּרִיךְ;
 גָּמִיר e, דָּחִיל, זָקוּף e; וְדִיע e, שְׁלִיחָה | שִׁים; בָּנָה e, חֲזַה, מְנָא, שָׂרָא
 2, 22; || אַזָּה. || Hithp. מְהִיבָה e, מְהַעֲבֵד e; מְהַשֵּׁם e, מְתַבְּנָא. || act., Pa.
 מְהַלֵּךְ, מְמַלֵּל, מְשַׁבַּח, מְהַחֲדָר, מְפַשֵּׁר 5, 12?; מְרַעֵע; מְצִילָא, מְשָׂרָא
 5, 12? || pass., Pa. מְבָרַךְ e, מְעַרְב, מְפַרֵשׁ. || Hithpa. מְתַנַּבֵּד e, מְשַׁתְּפֵל;
 מְתַבְּהֵל, מְתַנַּצַּח, מְשַׁתְּדָר; מְתַחַנֵּן. || Ha. מְשַׁפֵּל; מְצִילָה | מְצַל; מְהַקִּים,
 מְהַרִּים; מְהַדְּק; מְהַשְׁנֵא, מְהַעֲדָה, מְהָא (חיא), מְהוֹדָא & מוֹדָא || pass., Ha.
 מְהוֹמֵן (אמן) || Sa. מְשִׁיזַב. || Pa l. מְרוּמֵם.
f. Sg. Qal. אֲכַלָּה, רָכַלָּה, בְּתַבָּה, רַפְסָה; עֲבַדָּא, d. יְקַדְתָּא;
 דְּמִיָּה. || pass., Qal. פְּלִיגָה, תְּבִירָה; שְׁנִיא. || Hithp. מְתַעֲבַדָּא e, מְהִיבָא e
 act., Pa. מְמַלֵּלָא. || pass., Pa. מְשַׁנְיָא. || Hithpa. מְתַנַּשְׂאָה e. || Ha.
 מְהַחְצֵפָה & מְהַצְפָּה; מְהַנְזִיקָה מִלְכִּין e; מְדַקָּה.
m. Pl. Qal. אָמְרִין e, דְּבַחִין e, דְּבַקִּין, זְבִנִין, הַשְׁחִיו, טְרַדִין, נְדַעִין,
 בְּלִין, רַתְבִין e, נַפְלִין, נַפְקִין, סַגְדִין, עֲבַדִין e, שְׁמַעִין; c. וְדַעִי e,

פָּלְחִי e; דְּחַלְתִּין, תְּהַבִּין, פְּחַלְתִּין | דְּאָנִין e, דְּאָרִין, זָאֵין, קָאִמִין (Q);
 דְּוִנִין, דְּוִרִין, זְעִין, קְוִמִין), c. דְּאָרִי (דְּוִרִי Q); d. קָאִמִיא; עֲלִלְתִין
 (עֲלִין Q); פִּנְנִין e, בְּעִין, תְּזוּן, עֲנִין, שְׁתִין. || pass., Qal. || חֲשִׁיבִין, שְׂרוּן. ||
 Hithpa. מְתִיבִין e. || act., Pa. || מְצַבְעִין, מְסַעְדִין e; מְצַלְתִין. || Pa., pass.,
 Hithpa. || מְתַפְנִין, מְתַנְדְּבִין e, מְתַקְשְׁלִין 2, 13, מְשַׁתְּבִין;
 מְתַעֲרְבִין | מְשַׁתְּרוּן. || Ha. || מְתַקְרְבִין e, מְצַלְחִין e, מְהַלְכִין 3, 25?
 מְחַתְּחִין (נחת), מְהוֹדְעִין e. || Po. || מְסוּבְלִין e.
 Qal f. Pl. פָּתְבוּ, נִקְשׁוּ, סָלְקוּ | שְׁנִנְוּ. || pass., Qal. || פְּתִיחוּ. || Pa.
 d., pass., Ha. || מְסַתְרְתָא. || מְזִיחוּ.

VI. Verbum cum suffixis.

3. sg. Perf. הַשְׁלִטָה, הוֹדְעָה; בָּנְחִי e; סַתְרָה e, שָׁמָה, הַשְׁלִטָה,
 הַקִּימָה & אָקִימָה, שָׁכְלָה; תַּחְמָה, הַשְׁלִמָה.
 2. sg. הוֹדְעַתְנִי; הוֹדְעַתְנָא.
 1. sg. בְּנִיתָה (ב' 4, 27).
 3. pl. חַבְלוּנִי; שְׁנוּהִי 5, 6, הַקְרְבוּהִי; הַתִּיבוּנָא e.
 3. sg. Impf. יִדְחַלְנִי, יִתְחַפְּנִי, יִהוֹדְעַנִי; וְשִׁיזְבְּנִי; אֶל-וִבְהַלְדָּה;
 יִתְנַפְּהָ, תִּדְשַׁפְּהָ, יִתְחַפְּהָ, תִּדְקַנְפָה; וְשִׁאֲלִנְכוּן e, וְשִׁיזְבְּכוּן.
 1. sg. אֶהוֹדְעֵנָה.
 3. pl. וְבַהֲלַנְנִי, וְהוֹדְעַנְנִי; אֶל-וִבְהַלְדָּה; וְשִׁמְשׁוּפְהָ, וְטַעַמּוּפְהָ
 וְבַהֲלַנְנָה.
 2. pl. תִּהוֹדְעַנְנִי, תִּהוֹדְעַנְנִי, תִּתְחַפְּנִי.
 Inf. לְהוֹדְעַתְנִי; לְהוֹדְעִיתָה; לְשִׁיזְבוּתָה; כְּמַקְרְבָה, כְּמַצְבְּרָה, לְמִזְרָה,
 לְהַצְלִיתָה, לְתַקְמוּתָה, לְשִׁיזְבוּתָה; לְשִׁיזְבוּתְנָא.

הַרְחֵה statt: לִישׁ עֶזְרָה 6, 4. Ezra

Liber Esdrae 4, 7—6, 18. 7, 11—28.

4,7 וּבִימֵי אַרְתַּחְשַׁשְׁתָּא^a כָּתַב בְּשֵׁלֶם מִתְרַדָּת טַבְּאֵל וְשָׂאָר
כְּנוֹתוֹ עַל-אַרְתַּחְשַׁשְׁתָּא מִלְּךְ פָּרַס וּבְכָתֵב הַנְּשִׁטּוֹן כְּתוּב
אַרְמִית וּמְתַרְנָם אַרְמִית^b:

8 רְחוּם^c בְּעַל-טַעַם וְשִׁמְשֵׁי סִפְרָא כְּתִבּוּ אֲנִרְה חֲדָה עַל-

9 יְרוּשָׁלַם^d לְאַרְתַּחְשַׁשְׁתָּא מִלְּכָא בְּנִמָּא: אֲדִין רְחוּם בְּעַל-

טַעַם וְשִׁמְשֵׁי סִפְרָא וְשָׂאָר בְּנוֹתְהוֹן^e דִּינֵיא^f וְאַפְרִסְתְּכֵיא^g

טַרְפְּלֵיא אַפְרִסֵיא^h אַרְכוֹ בְּבִלְיא שׁוּשַׁנְכֵיא רְחוּא עֲלִמָּיאⁱ

10 וְשָׂאָר אֲמֵיא דִי חַנְלִי אֶסְנַפֵּר^k רַבָּא וְנִקְרָא וְהוֹתֵב הַמּוֹ

11 בְּקִרְיָה דִי שְׁמֵרוֹן^l וְשָׂאָר עֲבֵר-נְהֲרָה וּבְעֵנַת: דְּנָה פְרִשְׁנָן

אַנְרָתָא דִי שְׁלַחוּ עֲלוֹתֵי עַל-אַרְתַּחְשַׁשְׁתָּא מִלְּכָא עֲבֻדִין

12 אֲנַשׁ עֲבֵר-נְהֲרָה וּבְעֵנַת: יְדִיעַ לְהוּא לְמַלְכָּא דִי יְהוּדֵיא^m

7. ^a Artaxerxes I Longimanus. B., M., T. sunt nomina virorum. פָּרַס Persarum regnum. Q כְּנִיחֵי | ^b E hic et d 2,4 אַרְמִית || 8. ^c Rechûm et Schimschai nomina virorum | ^d B ubique לְ S'gol || 9. ^e sequuntur nomina novem populorum, sed G. Hoffmann in Zeitschrift für Assyriologie II (1887), p. 54. 55, alii verba priora officiorum titulos esse putant et בְּנִימָא pronuntiant. Susa cum sint Elymaidis caput, Hoffm. דְּהוּא legit דְּהוּא „id est“. | ^f E דִּינֵיא Q, Q etc.; in margin: „omne יָא, quod legitur, יָא scribitur exceptis duobus אַרְכוֹ et דְּהוּא, quae defective scripta sunt.“ מ in hoc versu nonnisi duo Q-ré habet; יָא pluralem verborum in אֲיִ desinentium in libro Esdrae ubique אֲיִ pronuntiat | ^g EB פְּ Pathach | ^h EB פְּ Pathach | ⁱ אַרְכֵיא Q; E אַרְכֵיא Q; ^j etiam in B | ^k דְּהוּא Q; E דְּהוּא K (lapsus librarii videtur esse), E דְּהוּא Q | E לְ Qameç || 10. ^k E אַ Pathach; B Chateph Qameç (n. pr. Asurbanipal?) || 11. ^l עֲבֻדִין Q | ^m Samaria || 12. ^m E omnibus locis יְהוּדֵיא Q. יהודאי Judaeus.

די סלקו מן-לוֹתֵךְ עֲלִינָא אֲתוּ לִירוּשָׁלַם קְרִינָא מְרֻדָּא
 13 וְכֹאֵי־שָׂאָה^א בְּנֵי וְשׁוּרֵי^ב אֲשַׁכְּלוּ וְאֲשֵׁיא וְחִיטּוֹ^ב: בְּעַן יָדִיעַ
 לַחֹא לְמַלְכָּא דִּי הֵן קְרִינָא קֵךְ^ג תַּתְּבִנָּא וְשׁוּרֵיא וְשַׁפְּגָלְלוֹן
 מְנַדָּה בְּלוּ וְהִלְךְ^ד לָא יִנְתַּנּוּן וְאַפְתָּם^ה מְלָכִים^ה תַּתְּנֹוק:
 14 בְּעַן כָּל-קַבֵּל דִּי-מֶלַח הִיכְלָא מְלַחְנָא וְעֲרוֹת מְלָכָא
 לֹא-אַרִיךְ^ו לָנָא^ו לְמַחֲוָּא עַל-דִּנְהָ שְׁלַחְנָא וְהוֹרְעָנָא לְמַלְכָּא.
 15 דִּי יִבְקַר בְּסַפְרֵי-דְכַרְנַנְיָא דִּי אֲבַתְתֵךְ וְתַחֲשַׁבַח בְּסַפֵּר
 דְכַרְנַנְיָא וְתַנְדַּע דִּי קְרִינָא קֵךְ קְרִינָא מְרֻדָּא וּמִתְּנַבְּקַת
 מְלָכִין וּמְדַנֵּן וְאַשְׁפַּדוֹר עֲבָדִין בְּנוּה מִן-יוֹמַת עֲלָמָא עַל-
 16 דִּנְהָ קְרִינָא קֵךְ הִתְרַבַּת: מְהוֹרְעִין אֲנַחְנָה לְמַלְכָּא דִּי הֵן
 קְרִינָא קֵךְ תַּתְּבִנָּא וְשׁוּרֵיָהּ וְשַׁפְּגָלְלוֹן לְקַבֵּל דִּנְהָ חֵלְק
 בְּעֵבֶר נַהֲרָא לָא אִיתֵי לָךְ:
 17 שְׁתַּנְּמָא שְׁלַח מְלָכָא עַל-רְחוּם בְּעַל-טַעַם וְשִׁמְשֵׁי סַפְרָא
 וְשָׂאֵר בְּנִוְתַחוּן דִּי יִתְבִּין בְּשִׁמְרִין וְשָׂאֵר עֲבַר-נַהֲרָה שְׁלָם
 18 וְכַעַת^א: נִשְׁתַּנְּמָא דִּי שְׁלַחְתוּן עֲלִינָא מְפָרֵשׁ קְרִי^ב קְרֻמֵי: 18
 19 וּמְנִי שִׁים טַעַם וּבְקָרוּ וְתַשְׁבַּחוּ דִּי קְרִינָא קֵךְ מִן-יוֹמַת
 עֲלָמָא עַל-מְלָכִין מִתְּנַשְׂאָה וּמְרַד וְאַשְׁפַּדוֹר מִתְּעַבְר^א בַּה:
 20 וּמְלָכִין תְּקִיפִין הָווּ עַל-ירוּשָׁלַם וְשְׁלִיטִין כְּבַל עֲבַר נַהֲרָה
 21 וּמְנַדָּה^ב בְּלוּ וְהִלְךְ מִתְּיַחַב לַחוּן: בְּעַן שִׁימוּ טַעַם לְבַטְלָא

^a s prius mutum est in M; B וְכֹאֵי־שָׂאָה Q; E וְכֹאֵי־שָׂאָה | Q וְשׁוּרֵיא וְשַׁפְּגָלְלוּ | ^b mendum librarii, quod coniectura plana nondum sublatum est. „Mauern werden weder genäht noch gegraben“ Nöldeke || 13. ^c E v. 13. 15. 16. 19. 21 קֵךְ 5,8 דָּא | ^d E v. 13. 20; 7,24 לְ Pathach | ^e E; in B כ radendo in כ mutatum est; M ואַחַס | ^f Samekh | ^f lapsus librarii; scribe מְלָכִין, cf. d 7,10 || 14. ^g E אַרִיךְ, quod praefarendum est; B א | ^h scribe לָנָא, Pathach; cf. 5,12; d 3,17 || 17. ⁱ scribe וְהוֹרְעָנָא || 18. ^k Etiam EB v. 18. 23 ק; sed B v. 18 in margine habet: ל, i. e.: semel || 19. ^l EB; in M ק S'gol, Maqqeph sequitur. || 20. ^m EB, alii וְהוֹרְעָנָא sine נ.

גַּבְרִיָּא אֵלֶּךָ וְקִרְיָתָא דְּךָ לֹא תַתְּבִנָּא עַד־מְנַי טַעֲמָא יִתְּשָׁם :
 וְהִירִין הוּא^a שְׁלוֹ לְמַעְבְּד עַל־דְּנָה לְמַח יִשְׁנָא חֲבָלָא
 לַחֲנֻקָּת מְלָכִין :

אָבִין מֶן־דִּי פְּרָשְׁנֵן נִשְׁתַּנֶּנָּא דִּי אַרְפַּחְשַׁשְׁתָּא מְלָכָא קְרִי
 קְדָם־רְחוּם וְשִׁמְשֵׁי סַפְרָא וּבְנֵי־חֹזֶן אֶזְלוּ בְּכַחֲלוֹ^b לִירוּשָׁלַם
 עַל־יְהוּדָיָא וּבִטְלוּ חֲמוֹ בְּאֶרְרַע^c וְחִיל : בְּאֵרֵן בְּטֵלַת^d
 עֵבִידַת בֵּית־אֱלֹהָא דִּי בִירוּשָׁלַם וְחֻת^e בְּטָלָא עַד שְׁנַת
 פְּרַתִּין לְמַלְכוּת דְּרִיוֹשׁ^f מְלֶךְ פָּרָם :

וְהַתְּנַבִּי חַנְי נְבִיאָהּ וְיִבְרִיָּה בֶר־עֲדֻזָּא נְבִיאָא עַל־יְהוּדָיָא
 דִּי בִיהוּד וּבִירוּשָׁלַם בְּשֵׁם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל עֲלִיהוֹן : בְּאֵרֵן
 קָמוּ וּרְבִבָל בֶּר־שְׂאֵלְתִיּאֵל וְיִשׁוּעַ בֶּר־זְוָצְדֵק וְשֵׁרִי לְמִבְּנָא
 בֵּית אֱלֹהָא דִּי בִירוּשָׁלַם וְעֲמַחֹזֶן נְבִיאָא דִּי־אֱלֹהָא מְסַעְדִּין
 לְחֹזֶן : בְּחַזְמָנָא אָתָּה עֲלִיהוֹן פַּתְנִי^g פַּחַת עֲבֶר־נַחֲרַת
 וְיִשְׁתֵּר בְּזוּנִי^h וּבְנֵי־חֹזֶן וְכֵן אָמְרִין לָהֶם מֶן־שֵׁם לְכֶם טַעֵם
 בֵּיתָא דְּנָה לְבִנָּאⁱ וְאִשְׁרָנָא^j דְּנָה לְשִׁבְלָלָה : אָבִין בְּנִמָּא
 אִמְרָנָא^k לָהֶם מֶן־אֲנֹן שְׁמֵדַת גַּבְרִיָּא דִּי־דְּנָה בְּנִנָּא בְּנִין :
 וְעִין אֱלֹהֵם הֻת^l עַל־שְׁבִי יְהוּדָיָא וְלֹא־בִטְלוּ חֲמוֹ עַד־
 טַעֲמָא לְדִרְיוֹשׁ יִהְיֶה וְאֲרִין יִתִּיבִין נִשְׁתַּנֶּנָּא עַל־דְּנָה :

22. ^a B, cf. Norzi et 6,6; מ || 23. ^b EB Mil'el | ° E; מ Pathach ||
 24. ^d EB, Bibl. Mant.; 3. f. sg. perf. intrans., cf. Gn 3,6 וַיִּבְרָא; 4,1 וַיִּבְרָא; Dt 32,7
 וַיִּבְרָא (in Merxii Chrestomathia Targumica). מ בשלה Chireq, fem. formae
 P^hil. | ° הִתָּה, ante ה Qameç esse debet, ut 5,5; d 2,35; 7,19. Pariter מִתָּה, מִתָּה
 מִתָּה, מִתָּה, מִתָּה. מִתָּה, מִתָּה, מִתָּה. מִתָּה, מִתָּה, מִתָּה. מִתָּה, מִתָּה, מִתָּה.
 (521—486) || V, 1. מִתָּה Q. Consequenter מִתָּה scribendum est (Bibl. Mant.).
 מ || מִתָּה || ° nomina virorum || 3. ^h v. s. 13. Dagesch (deest in E) signum
 diacriticum videtur esse, docens consonantes לִבְנָא hic significatione extra-
 ordinaria esse positas. Forma regularis esset לְבִנָּא; cf. G 225. Baer לִבְנָא c
 contractum esse putat; at Inf. Hithp. est הִתְבַּנָּה | ° E v. 9. 13 שׁ Raphe ||
 4. ^k scribe אמרי (scil. Thath'nai et collegae eius). || 5. ^l cf. ad 4,24.

6 פִּרְשָׁנוּ אֶנְרֵתָא דִּי-שְׁלַח תַּחְנִי פַּחַת עֵבֶר-נְחֵרָה וְשָׁמַר
 בְּזוּנֵי וּבְנִנְחֵתֵי אֶפְרָסְכָּוּ^a דִּי בַעְבֵּר נְחֵרָה עַל-דְּרֵוּשׁ מְלָכָא:
 7 פִּתְגָמָא שְׁלַחוּ עֲלוּתֵי וְכִדְנָה בְּתוּב בְּנִוָּה לְדְרֵוּשׁ מְלָכָא
 8 שְׁלָמָא^b כְּלָא: יָדִיעַ לְהוּא לְמְלָכָא דִּי אֲוֹלָנָא לִיהוּד מְדִינְתָא^c
 לְבֵית אֱלֹהָא רַבָּא וְהוּא מִתְבָּנָא אַבְן נֶלְל וְאָע מִתְשֵׁם
 בְּכַתְלֵיָא^d וְעִבְדֵּתָא^e דְּדָ אֶסְפְּרָנָא מִתְעַבְרָא וּמְצַלַח בְּיָדָם:
 9 אֲרִין שְׂאֵלְנָא לְשִׁבְיָא אֱלֹךְ בְּנִמָּא אֶמְרָנָא לְהֵם מִן-שֵׁם
 לְכֵם טַעַם בֵּיתָא דְנָה לְמִבְנֵיהָ^f וְאִשְׁרָנָא דְנָה לְשִׁבְלֵלָה:
 10 וְאִף שְׁמַחְתָּהֶם שְׂאֵלְנָא לְהֵם לְחוּדְעוּתָךְ דִּי נִכְתוּב^g שֵׁם
 גְּבֻרָתָא דִּי בְּרֵאשִׁיָּהֶם^h: וּבְנִמָּא פִּתְגָמָא חֲתוּבִנָּא לְמִמָּר
 11 ”אֲנִנְחָנָא חֲמוֹ עֲבֹדוּתֵי דִּי-אֱלֹהֵי שְׁמַיָּא וְאַרְעָא וּבְנִין בֵּיתָא
 דִּי-הָוָא^k בְּנֵה מִקְדָּמַת דְנָה שְׁנִין שְׁנִיָּאן^l וּמְלֹךְ לְיִשְׂרָאֵל
 12 רַב בְּנָהוּ וְשִׁבְלֵלָה: לְחֵן מִן-דִּי תִרְגְּוּ אֶבְחָתְנָא^m לְאֱלֹהֵי
 שְׁמַיָּא יְחַב חֲמוֹ בְּיַד נְבוּבְדַנְצַר מְלֹךְ-בָּבֶל כַּסְרֵיָא וּבֵיתָה
 13 דְנָה סַתְרָה וְעַמָּה חַגְלֵי לְבָבֶל: בְּרַם בְּשַׁנַּת חֲדָה לְכוּרֵשׁ
 מְלָכָא דִּי בָבֶל כּוּרֵשׁ מְלָכָא שֵׁם טַעַם בֵּית-אֱלֹהָא דְנָה
 14 לְבָנָא: וְאִף מְאַנְיָא דִּי בֵּית-אֱלֹהָא דִּי הִתְבָּה וּכְסָפָא דִּי
 נְבוּבְדַנְצַר חֲנַפֵּק מִן-הִיכְלָא דִּי בִירוּשָׁלַם וְהִיבֵל חֲמוֹ
 לְהִיכְלָא דִּי בָבֶל חֲנַפֵּק חֲמוֹ כּוּרֵשׁ מְלָכָא מִן-הִיכְלָא דִּי

6. ^a = אַרְסַחְכִּיָּא 4,9?, nomen populi an officii? EB 5,6 et 6,6 ḡ Pathach.
 E אַרְסַחְכִּיָּא Q, cf. ad 4,9. || 7. ^b Mil'el || 8. ^c EB, Bibl. Mant.; מֵתֶגַּךְ Metheg |
 E דָּ E פֵּ E דָּ E חַטְפֵּת Qameḡ | ^e sic E; מֵתֶגַּךְ Metheg; B et Bibl. Mant. Mil'el | ^f E דָּ E
 cf. ad 4,13 || 9. ^g WB (cf. G 281, nr. 6; 289); E לְמִבְנֵיהָ. Opinioni Noeldekii
 „vielleicht alter Schreibfehler für לְמִבְנֵיהָ“ obstat, quod inf. Qal in libris Esdrae
 et Danielis semper in א desinit: לְמִבְנֵיהָ v. 2. 17; 6,8; לְמִבְנֵיהָ, etc. || 10.
^h EB נִכְתָּב sine Vav. | ⁱ E ḡ Ḥere, cf. ḏ 7,6. ḡ Hebraismus. || 11. ^k EB הוּא |
^l B שִׁיָּאן Samekh || 12. ^m scribe אֶבְחָתְנָא, Pathach; cf. 4,14 | Q. EB כֵּשׁ Sin.

15 בְּכֹל וַיְהִיבוּ לְשִׁשְׁבַּעַר שְׁמֹה דִי פָחָה שְׁמֹה: וַאֲמַר-לָהּ
 אֵלֶּה מֵאֲנִיָּא שְׂא אֶזְל-אַחַת^a חֲמוֹ בְּהִיכְלָא דִי בִירוּשָׁלַם
 16 וּבֵית אֱלֹהָא יִתְבְּנָא עַל-אַתְרָהּ: אֲבוּן שִׁשְׁבַּעַר הֵךְ אֲתָא
 יִחַב אֲשָׂיא דִי-בֵית אֱלֹהָא דִי בִירוּשָׁלַם וּמִן-אַבוּן וְעַד-
 17 כְּעַן מִתְבְּנָא וְלֹא שְׁלַם: וְכַעַן הֵן עַל-מְלָכָא טָב יִתְפַקֵּר
 בְּבֵית גְּבוּיָא דִי מְלָכָא תְּמָה דִי בְּכָכֵל הֵן אִיתִי דִי מִן-
 בּוּרְשׁ מְלָכָא שִׁים טַעַם לְמִבְּנֵא בֵית-אֱלֹהָא הֵךְ בִירוּשָׁלַם
 וְרַעוּת מְלָכָא עַל-דְּנָה יִשְׁלַח עֲלִינָא:

6,1 בְּאֲבוּן הָרְיוּשׁ מְלָכָא שְׁם טַעַם וּבִקְרוּ בְּבֵית סַפְרָיָא דִי
 2 גְּבוּיָא מִחֻחַתִּין תְּמָה בְּכָכֵל: וְהַשְׁתַּבַּח בְּאַחְמַתָּא^b בְּבִירְתָּא^c
 דִי בְּמִדֵי מִדְיָנְתָּא^d מִגְּלָה חֲדָה וּבְן-כְּתִיב בְּגוּיָה — דְּכְרוּנָה:
 3 בְּשַׁנַּת חֲדָה לְבוּרְשׁ מְלָכָא בּוּרְשׁ מְלָכָא שְׁם טַעַם בֵּית
 אֱלֹהָא בִירוּשָׁלַם בֵּיתָא יִתְבְּנָא אַתְר דִי-דְּבַחִין דְּבַחִין
 וְאֲשָׁהִי מְסוּבְלִין רוּמָה אֲמִין שְׁתִּין פְּתִיָה אֲמִין שְׁתִּין:
 4 גְּדַבְּכִין דִי-אַבְן גְּלָל תְּלַתָּא וְגַדְּבָה דִי-אַע חֲדָתָּ^e וְנִפְקַתָּא^f
 5 מִן-בֵּית מְלָכָא תְּתִיב^g: וְאַף מֵאֲנִי בֵית-אֱלֹהָא דִי הִתְבַּח
 וּבְסַפָּא דִי גְבוּבְדַנְצַר תְּנַפֵּק מִן-הִיכְלָא דִי-בִירוּשָׁלַם וְהִיבֵל
 לְבָבֵל יַחְתִּיבוּן וַיִּקְהֵךְ לְהִיכְלָא דִי-בִירוּשָׁלַם לְאַתְרָהּ וְתַחַת
 בְּבֵית אֱלֹהָא:

6 כְּעַן תְּחַנֵּי פַחַת עֲבַר-נְהַרָה שְׁתַר בּוּזִי וּכְנֻחַתִּין אֲפַרְסְכִיָּא^h
 7 דִי בְּעֲבַר נְהַרָה רַחִיקוּןⁱ חֲוֹ מִן-תְּמָה: שְׁבָקוּ לְעֵבִידַת

15. אַל Q; אֵלֶּה K | ^a EB bene (radix נהה); אֵלֶּה || VI, 2. ^b n. pr. Ecba-
 tana; מִדֵי Media. | ^c Dagesch; מִדֵי Merkha ante T-bir WRB | ^d מִדֵי Metheg,
 cf. ad 5,8 || 4. ^e LXX melius: *δύμος ξύλων εἰς* i. e. הִקְהֵךְ | ^f E v. 5 et 8; S'gol | ^g EB חֲדָתָּ; pariter E 7,12. 21 יִתְעַבֵּר; in B ē radendo in i mutatum
 est. Cf. b 2,44 הַשְׁתַּבַּח || 6. ^h Cf ad 5,6 | ⁱ B, Bibl. Mant., Bibl. Rabb. anni 1525;
 ME חֲדָתָּ Sch.wa.

בֵּית־אֱלֹהֵי הַיְיָ פָּחַת יְהוּדִיָּא וְלִשְׁבֵי יְהוּדִיָּא בֵּית־אֱלֹהֵי
 הַיְיָ יִבְנוּן עַל־אַתְרֵיהּ: וּמְנֵי שִׁים טַעַם לְמֵא דִּי־סַעְבְּדוּן⁸
 עִם־שְׁבֵי יְהוּדִיָּא^b אֱלֹהֵי לְמִכְנֵא בֵּית־אֱלֹהֵי הַיְיָ וּמְנַבְסֵי
 מְלָכָא דִּי מַדַּת עִבְר גְּהֵרָה אֶסְפְּרָנָא נַפְקָתָא^c לְהוּא
 מִתְּיַחָא לְגִבְרִיָּא אֱלֹהֵי דִּי־לֹא לְבַטְלָא: וּמָה חֲשָׁחוּן וּבְנֵי⁹
 חוֹרִין וְדַרְסִין וְאַמְרוּן^e לְעֶלְוֹן לְאַלֹהֵי שְׁמִיָּא חֲנַטִּין מְלַח
 חֲמַר וּמִשַׁח בְּמֵאמַר כְּחֵנְיָא דִּי־כִירוּשְׁלָם לְהוּא מִתְּיַחָב
 לְהֵם יוֹם בְּיוֹם דִּי־לֹא שְׁלוּ: דִּי־לְחֹזֵן מִתְּקַרְבִּין גִּיחוּחִין¹⁰
 לְאַלֹהֵי שְׁמִיָּא וּמְצַלִּין לְחַיֵּי מְלָכָא וּבְנוּחֵי: וּמְנֵי שִׁים טַעַם¹¹
 דִּי כָל־אַנְשֵׁי דִּי יַחְשֵׁנָא פִּתְגָמָא דְנָה יַתְנַסַּח אָע מִן־בֵּיתָהּ
 וְזָקִיף יַתְמָחָא עֲלֵהּ וּבֵיתָהּ נָלוּ וְתַעֲבַד עַל־דְנָה: וְאַלֹהֵי¹²
 דִּי־שִׁבְּן שְׁמֵיהּ פִּתְמָה יִמְצַר כָּל־מְלָךְ וְעַם דִּי יִשְׁלַח יְרֵה
 לְחֻשְׁנֵיהּ לְחַפְלָה בֵּית־אֱלֹהֵי הַיְיָ דִּי כִירוּשְׁלָם אָנָּה דְרִיּוּשׁ
 שְׁמַת טַעַם אֶסְפְּרָנָא יַתְעַבַּד^d:
 אַבּוֹן פִּתְנֵי פָּחַת עִבְר־גְּהֵרָה שְׁמַר בְּזוּנֵי וּבְנוּתְחֹזֵן לְקַבֵּל¹³
 דִּי־שְׁלַח דְרִיּוּשׁ מְלָכָא בְּנָמָא אֶסְפְּרָנָא עֲבַדוּ: וְשְׁבֵי יְהוּדִיָּא¹⁴
 בְּנִין וּמְצַלְחִין בְּנְבוּאָת חַנְיָ נְבִיאָהּ וּזְבָרְיָה בֶר־עֲדוֹ וּבְנֵי
 נִשְׁכָּלוּ מִן־טַעַם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל וּמִטַּעַם פּוֹרֵשׁ וְדְרִיּוּשׁ
 וְאַרְפַּח־שִׁשְׁתָּא מְלָךְ פָּרַס: וּשִׁצִּיא בֵּיתָהּ דְנָה עַד יוֹם¹⁵
 תְּלָתָה לִירַח אָדָר דִּי־הוּא שְׁנַת־שֵׁשׁ לְמַלְכוּת דְרִיּוּשׁ מְלָכָא:
 וְעֲבַדוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל כְּחֵנְיָא וּלְוִיָּא וְשָׂאֵר בְּנֵי־גְלוּתָא חֲנַבַּת¹⁶

8. ^a EB hic et 7,18 רַבָּךְ, v Pathach | ^b E יהודאי Q, cf. ad 4,12 || 9. ^c E
 v. 9. 17; 7,17 רַבָּה Raphe | 12. ^d Cf. ad v. 4 || 14. ^e Q וְזָקִיף Q || 15. Q וְשִׁצִּיא (EB sine
 Jod post ש). & alii coniciunt: וְשִׁצִּיא, pl. || 16. Q וְזָקִיף etiam in M; pariter
 v. 18; 7,13. 24. Cf. ad 4,9. 12.

17 בית־עֲלֵהָא דְנָה בְחֵהוּחַ: וְהִקְרִבוּ לְחִנְפַת בֵּית־אֲלֵהָא
 דְנָה תּוֹרִין מְאֵה דְכָרִין מְאֵתִין אֲמֹרִין אַרְבַּע מְאֵה וְצַפִּירֵי
 עֹזֵן לְחֹטִיא עַל־כָּל־יִשְׂרָאֵל תְּרֵי עֶשֶׂר לְמִנְיָן שְׁבַטֵי יִשְׂרָאֵל:
 18 וְהִקְבִּצוּ כְהֵנָּא בְּפִלְגְתְּהוֹן וְלוֹיָא בְּמַחְלָקְתְּהוֹן עַל־עֵבִירַת
 אֲלֵהָא דִּי בִירוּשָׁלַם בְּכַתָּב סֵפֶר מֹשֶׁה:
 7,11 וְזֶה פִרְשָׁנָן הַנְּשִׁתָּון אֲשֶׁר נָתַן הַמֶּלֶךְ אֲרַתְּחַשְׁתָּא לְעֹזְרָא
 חֲכֵהֵן הַסֵּפֶר סֵפֶר דְּכָרֵי מִצֻּת־יְהוָה וְחֻקֵּי עַל־יִשְׂרָאֵל:
 12 אֲרַתְּחַשְׁתָּא מֶלֶךְ מְלִכְיָא לְעֹזְרָא כְהֵנָּא סֵפֶר דָּתָא דִּי
 13 אֱלֹהֵי שְׁמַיָא — גְּמִיר וּבְעֵנַת: מְנֵי שִׁים טַעַם דִּי כָּל־מִתְנַדָּב
 בְּמִלְכוּתֵי מִן־עַמָּא יִשְׂרָאֵל וּבְחֵנֻחֵי וְלוֹיָא לְמַחְדָּי לִירוּשָׁלַם
 14 עֲפָדִי יְהוָה: כָּל־קָבַל דִּי מִן־קָדָם מְלִכָא וְשִׁבְעַת יַעֲטָהּ
 שְׁלִיחַ לְבַקְרָה עַל־יְהוּד וְלִירוּשָׁלַם בְּכַתָּא אֲלֵהָדִי בִירְדָּי:
 15 וְלִהְיִבְלָה כְּסָף וְדָהָב דִּי־מְלִכָא וְיַעֲטוּהֵי הַתְּנַדָּבוּ לְאֵלֵהָ
 16 יִשְׂרָאֵל דִּי בִירוּשָׁלַם מִשְׁבְּנָהּ: וְכָל כְּסָף וְדָהָב דִּי תְּהַשְׁבַּח
 בְּכָל מְדִינַת כְּבָל עִם הַתְּנַדָּבוֹת עַמָּא וּכְהֵנָּא מִתְנַדָּבִין
 17 לְבֵית אֲלֵהָהֶם דִּי בִירוּשָׁלַם: כָּל־קָבַל דְנָה אֲסַפְרָנָא תִקְנָא
 בְּכֶסֶףא דְנָה תּוֹרִין דְּכָרִין אֲמֹרִין וּמִנְחָתְהוֹן וְנִסְבִּיהוֹן
 וְתִקְרַב הַמִּזְבֵּחַ עַל־מִדְבָּחָא דִּי בֵּית אֲלֵהָכֶם דִּי בִירוּשָׁלַם:
 18 וּמָה דִּי עֲלוּךְ וְעַל־אֲחִיךָ יִיטַב בְּשָׂאֵר כְּסָפָא וְדָהָבָה
 19 לְמַעַבְדַּת בְּרַעוֹת אֲלֵהָכֶם תַּעֲבְדוּן: וּמֵאֲנֵיָא דִּי מִתְנַדָּבִין לָךְ
 20 לְפָלְחֵן בֵּית אֲלֵהָדִי שְׁלַם קָדָם אֱלֹהֵי יְרוּשָׁלַם: וּשְׂאֵר
 חֲשָׁחוֹת בֵּית אֲלֵהָדִי דִּי־יִפְּל לָךְ לְמִנְחָתָךְ^b תִּנְתָּן מִן־בֵּית

17. Q לְהַפְּאָה || 18. Q וְלִנְיָא || VII, 13. Q וְלִנְיָא || 14. ^a E קִדְתָּא; B בִּדְתָּא
 et in marg. גְּ בִדְתָּא || 18. Q עֲלֵהָ || 20. ^b E לְמִנְחָתָךְ Cere. Pariter B; at
 in marg. דַּס „unum e verbis pathachatis libri Esdrae“.

- 21 נגווי מלכא: ומני אנה ארתחשסתא מלכא שים טעם
 לכל נזכריא די בעבר גהרה די קלדי ישאלנכון עזרא
 22 כהנא ספר דתא די אלה שמיא אספרנא ותעבר^a עד
 כסף בכרין^b מאה ועד חנטין בורין מאה ועד חמר בתין
 23 מאה ועד בתין משח מאה ומלח די לא כתב: קלדי
 מן טעם אלה שמיא ותעבר אדרודא לבית אלה שמיא
 24 די למה לחוא קצף על מלכות מלכא ובנותי: ולכם
 מהודעין די כל כהנאי ולויא וזריא תרעיא נתינאי ופלחי
 בית אלה דגה מנדה בלו וחקך לא שליט למרמא
 25 עליהם: ואנת^d עזרא כהקמת אלהך די בידך מני^e שפטין
 וביני^f די לחון ראנין לכל עמא די בעבר גהרה לכל
 26 ידעי דתי אלהך ודי לא ידע תהודעון: וכל די לא לחוא
 עבר דתא די אלהך ודתא די מלכא אספרנא דינה
 לחוא מתעבר מנה הן למות הן לשרשו הן לענש נכסין
 ולאסורין:
 27 ברוך יהוה אלהי אבותינו אשר נתן כזאת בלב המלך
 לפאר את בית יהוה אשר בירושלם ועלי הטחחסר
 28 לפני המלך וזעציו ולכל שרי המלך הנזכרים ואני
 התחזקתי ביהוה אלהי עלי ואקבצת מישראל ראשים
 לעלות עמי:

21. ^a Cf. ad 6,4 || 22. ^b EB, Bibl. Mant., Bibl. Rabb. anni 1525, Targum Onkelos in ed. Sabbion., alii testes. M פ Chireq | ° EB; M כרב Pathach || 24. Q ולאי || 25. ^a EB, Bibl. Mant., alii testes sine Qrè. Massora magna in B disertis verbis ait: „In libris Danielis et Esdrae ubique אנה et אנה scriptum est, uno loco ערא אנה excepto“. M ואנה K, Q | ° Mil'el etiam in EB | ° B וראנין K | Q, cf. ad 3,8 || 26. Q לשישי.

Liber Danielis 2—7.

2,1 ובשנת שנים למלכות נבכדנצר חלם נבכדנצר חלמות
 2 ותתפעם רוחו ושנתו נהיתה עליו: ויאמר המלך לקרא
 לחרטמים ולאשפים ולמכשפים ולבשדים להגיד למלך
 3 חלמתיו ויבאו ויעמדו לפני המלך: ויאמר להם המלך
 4 חלום חלמתי ותפעם רוחי לדעת את-החלום: ויבררו
 הבשדים למלך — ארמית
 מלכא לעלמין חיי אמר חלמא לעברדך ופשרא נחוא:^a
 5 ענה מלכא ואמר לכשריא מלטה מני אודא^b הן לא
 תהודעונני חלמא ופשרה הדמין תתעבדון ובתיכון נגלי
 6 ותשמון: והן חלמא ופשרה תתחון מתנן ונבובה^c ויקר
 7 שניא תקבלון מן-קדמי להן חלמא ופשרה תחוני: ענו
 תנינות ואמרין מלכא חלמא יאמר לעברוהי ופשרה^d
 8 נהחונה^e: ענה מלכא ואמר מן-ציב ידע אנה די עדנא
 אנתון ונגין כל-קבל די חויתון^f די-אודא מני מלחא
 9 די הן חלמא לא תהודענני חכה היא דתכון ומלח
 כדכה ושחיתה הומנתון למאמר קדמי עד די עדנא
 ישפנא להן חלמא אמרו לי ואנדע די פשרה תתחונני:
 10 ענו כשריא קדם מלכא ואמרין לא איתי^g אנש על-
 יבשתא די מלח מלכא ויכל לתחונה^h כל-קבל די כל-

4. Q לְבִשְׁדֵי. 5. Q לְבִשְׁדֵי. 6. JEB; M | Q לְבִשְׁדֵי. 7. J, Mass.; D; H; M. 8. J, Mass.; D; H; M. 9. J, Mass.; D; H; M. 10. J, Mass.; D; H; M.

4. Q לְבִשְׁדֵי. 5. JEB; M | Q לְבִשְׁדֵי. 6. J, Mass.; D; H; M. 7. J, Mass.; D; H; M. 8. J, Mass.; D; H; M. 9. J, Mass.; D; H; M. 10. J, Mass.; D; H; M.

4. Q לְבִשְׁדֵי. 5. JEB; M | Q לְבִשְׁדֵי. 6. J, Mass.; D; H; M. 7. J, Mass.; D; H; M. 8. J, Mass.; D; H; M. 9. J, Mass.; D; H; M. 10. J, Mass.; D; H; M.

4. Q לְבִשְׁדֵי. 5. JEB; M | Q לְבִשְׁדֵי. 6. J, Mass.; D; H; M. 7. J, Mass.; D; H; M. 8. J, Mass.; D; H; M. 9. J, Mass.; D; H; M. 10. J, Mass.; D; H; M.

מִלְךְ רַב וּשְׁלִיט מְלַךְ כְּדָנָה לֹא שָׁאֵל לְכָל־חַרְטָם וְאַשְׁף
וּבְשָׂדֵי: וּמִלְתָּא דִּי מְלַכָּה שָׁאֵל נְקִיזָה וְאַחְרָן לֹא אִיתִי 11
דִּי יְחֻנְנֵה קַדָּם מְלַכָּא לְהֵן אֱלֹהִין דִּי מְדַרְהוּן^a עִם־בְּשָׂרָא
לֹא אִיתְהוּי: כָּל־קָבֵל דְּנָה מְלַכָּא בְּנָם וְקֶצֶף שְׁגִיָּא וְאָמַר 12
לְהוֹרְדָה^b לְכָל חַכְמֵי בְּבַל: וְדָתָא גְּפַקְתָּ וְחַכְמֵיָא 13
מִתְקַטְּלִין^c וּבְעֵז דְּנִיָּאל וְחַכְרוּהִי לְהַתְקַטְּלָה: בְּאֲרֵין דְּנִיָּאל 14
הַתִּיב עֵטָא וּמַעַם לְאַרְיוֹן^d כִּכְטַבְּחָא דִּי מְלַכָּא דִּי נָפַק
לְקַטְּלָה לְחַכְמֵי בְּבַל: עָנָה וְאָמַר לְאַרְיוֹן שְׁלִיטָא דִּי 15
מְלַכָּא עַל־מָה דָּתָא מִתְחַצְפָּה מִן־קַדָּם מְלַכָּא אֲרֵין
מִלְתָּא הוֹדַע אֲרִיוֹן לְדְנִיָּאל: וְדְנִיָּאל עַל וּבְעָה^e מִן־מְלַכָּא 16
דִּי זְמַן וְנִתְּן־לָהּ וּפְשָׂרָא לְחַחֲוִיָּה לְמִלְכָּא: אֲרֵין דְּנִיָּאל 17
לְבִיתָהּ אֶגְל וְלַחֲנַנְיָה מִישָׂאֵל וְעֻזְרָה חַכְרוּהִי מִלְתָּא
הוֹדַע: וְחַחֲמִין לְמַבְעָא מִן־קַדָּם אֱלֹהֵי שְׁמַיָּא עַל־רֹא דְנָה 18
דִּי לֹא יְהוֹדְרוֹן דְּנִיָּאל וְחַכְרוּהִי עִם־שָׂאֵר חַכְמֵי בְּבַל:
אֲרֵין לְדְנִיָּאל בְּחֻזָּא דִּי לִילְיָא רֹא גְלִי^f אֲרֵין דְּנִיָּאל 19
בְּרִי^g לְאֱלֹהֵי שְׁמַיָּא: עָנָה דְּנִיָּאל וְאָמַר לְהוּא שְׁמַיָּא דִּי 20
אֱלֹהֵא מְבַרַךְ מִן־עֲלָמָא וְעַד־עֲלָמָא דִּי חַכְמָתָא וְגִבּוֹרְתָא^h
דִּי־יְלֵה הִיא: וְהוּא מְחַשְׁנָא עֲדִנְיָא וּזְמַנְיָא מִתְעַדָּה מְלַכִּין 21
וּמְחַקִּים מְלַכִּין יְהִיב חַכְמָתָא לְחַכְמִין וּמַגִּדְעָא לְיַדְעֵי
בִּינָה: הוּא גְּלָא עֲמִיקָתָאⁱ וּמִסְתְּרָתָא יָדַע מָה בְּחַשׂוּכָא 22
וְנִהֲרָא עֲמַה שְׂרָא^k: לָךְ אֱלֹהֵי אֲבֹתָי^l מְהוֹרָא וּמְשַׁבַּח 23
אָנָּה דִּי חַכְמָתָא וְגִבּוֹרְתָא יְתַבַּת^m לִי וְכַעַן הוֹדַעְפִּנִי דִּי־

11. ^a JD מדורחין 6. || 12. ^b JE; M s || 13. ^c JB cf. v. 14; D M s sine Dagesch |
דְּנָה. ^d n. pr. viri, cf. Gen. 14,1 || 16. ^e JEB; M s. || 19. ^f E גְּלִי, cf. v. 30. | ^g JDE בְּרִי.
|| 20. ^h JDB v. 20. 23 ⁱ Sch'wa mobile, ^j Raphe. M ^k Metheg || 22. ^l DEB, Syr.,
Targ. 'צמ' | Q וְיִהְיֶה | ^m De Goeje conicit שְׂרָא || 23. ^l JDB; M אֲבֹתָי | ^m J יְתַבַּת.

24 בְּעִנְיַת מִנְּךָ דִּי־מַלְכָּא הוֹדְעַתְנָא^a: כָּל־קַבְּל דְנָה
 דְנִינְיָאֵל עַל עַל־אַרְיוֹן דִּי מְנִי מַלְכָּא לְהוֹבְדָה^b לְחַבְיָמִי
 כָּבֵל אֲזַל וְכֵן אָמַר לֵיהּ לְחַבְיָמִי כָּבֵל אַל־תְּהוֹבְדֵךְ^c תַּעֲלֵנִי
 25 קְדָם מַלְכָּא וּפְשָׂרָא לְמַלְכָּא אַחְוָא^d: אַרְיוֹן אַרְיוֹן בְּהַתְּבַקְלָה
 תַּנְעַל לְדְנִינְיָאֵל קְדָם מַלְכָּא וְכֵן אָמַר לֵיהּ דִּי תִשְׁבַּחַת גְּבַר
 26 דִּי מִן־בְּנֵי גְלוּתָא דִּי יְהוּד דִּי פְשָׂרָא לְמַלְכָּא יְהוֹדַע: עֲנֵה
 מַלְכָּא וְאָמַר לְדְנִינְיָאֵל דִּי שְׁמָהּ בְּלִטְשָׂא צַר הָאִיתִיךָ כְּחַל
 27 לְהוֹדְעַתְנִי חֲלָמָא דִּי חַוִּית וּפְשָׂרָה: עֲנֵה דְנִינְיָאֵל קְדָם
 מַלְכָּא וְאָמַר הוּא דִּי־מַלְכָּא שְׂאֵל לֵא חַבְיָמִין אֲשַׁפִּין
 28 חֲרִטְמִין גְּזָרִין וְכִלְיִן לְחַחֲוִיָּהּ לְמַלְכָּא: בְּרַם אִיתִי אֱלֹהַ
 בְּשִׁמְיָא גְּלָא^e רוּזִין וְהוֹדַע לְמַלְכָּא גְבוּבְכִנְצַר מָה דִּי לְחַוָּא
 בְּאַחְרִית יוֹמֵיָא חֲלָמָא וְחַוִּי רַאשֵׁי עַל־מִשְׁבְּכָךְ דְנָה
 29 הוּא: אַנְתָּה מַלְכָּא רַעִיוֹנִיךְ עַל־מִשְׁבְּכָךְ סִלְקוּ מָה דִּי
 30 לְחַוָּא אַחְרֵי דְנָה וְגְלָא רַוִּיָּא הוֹדְעָךְ מָה־דִּי לְחַוָּא: וְאַנְהָ
 לֵא בְּחֻבְמָה דִּי־אִיתִי בִּי מִן־כָּל־חַוִּיָּא הוּא דְנָה גְּלִי^f לִי
 לְהֵן עַל־דְּבַרְתָּ דִּי פְשָׂרָא לְמַלְכָּא יְהוֹדְעוּן וְרַעִיוֹנֵי לְבָבְךָ
 31 תַּנְדַּע: אַנְתָּה מַלְכָּא חוּה חַוִּית וְאַלּוּ צִלְם חַד שְׂגִיָּא
 צִלְמָא דְכֵן רַב וְזוּזָה יִתִּיר קָאָם לְקַבְּלָךְ וְהוּה דְחִיל:
 32 הוּא צִלְמָא רַאשֵׁיהּ דִּי־רַחֵב טֵב חַדוּתֵי וְדַרְעוּתֵי דִּי בְּסָף
 33 מְעוּתֵי וְיִרְבַּתְתָּהּ דִּי נְחָשׁ: שְׁקוּתֵי דִּי פְרִזְל רְגֵלוּתֵי מְנַחֵן
 34 דִּי פְרִזְל וּמְנַחֵן דִּי חֶסֶף: חוּה חַוִּית עַד דִּי תַתְּנִירַת
 אֲבָן דִּי־לֵא בִּירְזִין וּמְחַת^g לְצִלְמָא עַל־רְגֵלוּתֵי דִּי פְרִזְלָא

^a אֲרֵב אֲרֵב | ^b JEB; אֲרֵב || 24. ^c JD Pathach תְּהוֹבְדֵךְ | ^d Cere JDEB; אֲרֵב; ^e JDE; ^f אֲרֵב || 26. ^g אֲרֵב Q. || 28. ^h אֲרֵב, J; EB גְּלָא || 29. ⁱ אֲרֵב Q; אֲרֵב K | אֲרֵב Q; ^j אֲרֵב Q; ^k אֲרֵב Q; cf. Land. 276 || 30. ^l אֲרֵב || 31. ^m אֲרֵב Q. || 33. ⁿ אֲרֵב Q; cf. Land. 276 || 34. ^o אֲרֵב; אֲרֵב אֲרֵב.

35 וְחִסְפָּא וְחִדְקָתָא^a חִמּוּן: בְּאִינֵן דְקוּ^b בְּחֶדְהָ^c פְּרוּלָא חִסְפָּא
 נְחָשָׁא בְּסָפָא וְקִהְבָּא וְחִוּוּ בְעוּר מִן-אֲדֵרֵי-קוּט וְנִשְׂאָ
 חִמּוּן רוּחָא וְכָל-אֲתֵר לֹא-הִשְׁתַּכַּח לְחִוּוּ וְאִבְנָא דִי-מִחַת
 36 לְצִלְמָא הִנֵּת לְטוּר רַב וּמְלֵאת כָּל-אַרְעָא: דְּנָה הָלְמָא
 37 וּפְשָׁרָה גְּאֵמַר קְדָם-מְלָכָא: אַנְתְּהָ מְלָכָא^e מְלִךְ מְלִכְיָא
 דִי אֱלֹהֵי שְׂמַיָּא מְלִכוּתָא חִסְנָא וְחִקְפָּא וְיִקְרָא יִתְכַּלְךְ:^f
 38 וּבְכָל-דִּי דְאָרִין בְּגֵי-אֲנָשָׁא חִיוּת בְּרָא וְעוּף-שְׂמַיָּא יִתְב
 בִּיךְ וְחִשְׁלִטְךָ בְּכָל-חִוּוּ אַנְתְּהָ הוּא רֵאשִׁי הַדִּי קִהְבָּא:
 39 וּבְתַרְךָ^f תְּקוּם מְלָכוּ אַחֲרֵי אַרְעָא מְנַךְ וּמְלָכוּ תְלוּתֵיָא
 40 אַחֲרֵי דִי נְחָשָׁא דִי תִשְׁלַט בְּכָל-אַרְעָא: וּמְלָכוּ רַבִּיעֵיָא
 תְּחֵוּא תְּקִיפָה בְּפְרוּלָא כָּל-קָבֵל דִּי פְרוּלָא מְחִדְק וְחִשְׁל
 41 כְּלָא וּבְפְרוּלָא דִי-מְרַעַע כָּל-אַלֵּן^g פִּדְק^h וְתַרְע: וְדִי חוּיְתָה
 רְגֵלְיָא וְאַצְבָּעָתָא מְנַהוּן חִסְפָּא דִי-פִּחְר וּמְנַהוּן פְּרוּל
 מְלָכוּ פְּלִינָה תְּחֵוּה וּמִן-נִצְבָּתָא דִי-פְרוּלָא לְהוּא-בְּה
 42 כָּל-קָבֵל דִּי חוּיְתָה פְּרוּלָא מְעַרְב בְּחִסְפָּא טִינָא: וְאַצְבָּעָת
 רְגֵלְיָא מְנַהוּן פְּרוּל וּמְנַהוּן חִסְפָּא מִן-קִצְת מְלִכוּתָא תְּחֵוּה
 43 תְּקִיפָה וּמְנַה תְּחֵוּא תְּבִירָה: דִּי חוּיְתָ פְרוּלָא מְעַרְב
 בְּחִסְפָּא טִינָא מְתַעְרְבִין לְחִוּוּ בּוּרַע אֲנָשָׁא וְלֹא-לְחִוּוּ דְבָקִין
 דְּנָה עַם-דְּנָה הַא בְּרִי פְרוּלָא לָא מְתַעַרְב עַם-חִסְפָּא:
 44 וּבְזוּמֵי-חִוּוּ דִּי מְלָכְיָא אַנּוּן יְקִים אֱלֹהֵי שְׂמַיָּא מְלָכוּ דִּי
 לְעִלְמִין לָא תִתְחַבֵּל וּמְלִכוּתָה לְעַם אַחֲרֵן לָא תִשְׁתַּבַּקⁱ

^a J Çere, cf. v. 45. || 35. ^b E דְקוּ Dagesch, cf. 273. | ^c JB כחדא |
 חִדְקָתָא | 38. מלכא. || ^e J om. מלכא. || 37. אַנְתְּהָ Q. | ^f J om. מלכא. || EB וּמְלָכוּ, חִיוּת, קִהְבָּא מ |
 Q | רַבִּיעֵיָא Q || 40. חִיוּתָה Q | אֲנָשָׁא K | אַרְעָא Q; אַרְעָא EB; J; M. || 39. אֲנָשָׁא Q |
 תַּדְק v. 44. J | אֲנָשָׁא J | אֲנָשָׁא J, אֲנָשָׁא M; EB; Ginsburg, Massorah I, Nr. 714; || 41. 42. חִיוּתָה, חִיוּתָה, חִיוּתָה || 43. חִיוּתָה, חִיוּתָה, חִיוּתָה || 44. חִיוּתָה Çere.

תִּדְק וְתִסְפֹּף^a כָּל־אֵלֶן מַלְכוּתָא וְהִיא תִקּוּם לְעַלְמֵי־אֵל:
 45 כָּל־קַבֵּל דִּי־חַוִּית דִּי מְטוּרָא אֲתִגְוֶרֶת אֲבָן דִּי־לֹא בִדְוִן
 וְחִדְקַת^b פְּרוּלָא נְחָשָׁא חֲסָפָא כִּסְפָא וְהִתְבָּא אֱלֹהֵי רַב
 חוּדַע לְמַלְכָּא מָה דִּי לְחֹוּא אַחֲרֵי דְנָה וְנִצִּיב חֲלָמָא
 46 וּמְחִימִין^c פְּשֶׁרֶה: בְּאֲדִין מַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר נָפַל עַל־אֲנַפּוּהֵי
 47 וּלְדַנְיָאֵל סָגֵד וּמִנְחָה וּנְיַחֲחִין אָמַר לְנִסְכָּה לָהּ: עָנָה
 מַלְכָּא לְדַנְיָאֵל וְאָמַר מִן־קִשְׁטִי דִּי אֲלַחֲכֹון חוּא אֱלֹהֵי
 אֲלַחֲיִין וּמְרַה^d מַלְכִין וְגַלְתָּ רִוּיִן דִּי יְבַלְתָּ לְמַגְלָא רְוָא דְנָה:
 48 אֲדִין מַלְכָּא לְדַנְיָאֵל רַבִּי וּמִתְנֵן בְּרַבְרָן שְׁנִיָּאן יְחַב־לָהּ
 וְהַשְׁלִטָה עַל כָּל־מְדִינַת בָּבֶל וְרַב־סַנְגִּין עַל כָּל־חַבְיִמִּי
 49 בָּבֶל: וְדַנְיָאֵל בְּעָא מִן־מַלְכָּא וּמְנִי עַל־עֲבִידְתָּא^e דִּי מְדִינַת
 בָּבֶל לְשִׁרְבָן מִישָׁד וְעַבְדֵּי נֶגוּ וְדַנְיָאֵל בְּתַרְעֵי מַלְכָּא:
 3,1 נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא עַבְדֵּי צִלְם דִּי־דְרָב רֹוּמָה אֲמִין שְׁתִּין
 פְּתוּהֵי אֲמִין שְׁתִּי אַקִּימָה בְּבִקְעַת דִּוְרָא^f בְּמְדִינַת בָּבֶל:
 2 וְנְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא שְׁלַח לְמַכְנֵשׁ לְאַחְשֵׁר־פְּנֵיָא סַנְגִּיָּא
 וּפְחֹתָא אֲדַרְגֻּוּרִיָּא גְדַבְרִיָּא דְתַבְרִיָּא תַפְתִּיא וְכַל שְׁלִטְנִי
 מְדִינַתָּא לְמַתָּא לְחַנְכַּת צִלְמָא דִּי תַקִּים נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא:
 3 בְּאֲדִין מִתְבַּנְּשִׁין אַחְשֵׁר־פְּנֵיָא סַנְגִּיָּא וּפְחֹתָא אֲדַרְגֻּוּרִיָּא
 גְדַבְרִיָּא דְתַבְרִיָּא תַפְתִּיא וְכַל שְׁלִטְנִי מְדִינַתָּא לְחַנְכַּת
 צִלְמָא דִּי תַקִּים נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא וּקְאֲמִין לְקַבֵּל צִלְמָא
 4 דִּי תַקִּים נְבֻכַדְנֶצַּר: וְכַרְוָא קְרָא בְּחִיל לְכוּן אֲמַרִין
 5 עֲמֵיָא אֲמֵיָא וְלִשְׁנֵיָא בְּעַדְנָא דִּי תִשְׁמַעוּן קָל קְרָנָא

^a JDE וחסף Jod | ^b JDE ח צere, cf. v. 34 | ^c JDEB ח Qameç, cf. 6,5; ⑤ 258
 || 47. ^d JE זמר, E in marg. כל אלה || 49. ^e EB; M ח Metheg. D Sch'wa mobile
 || III. 1. ^f DE שר | ^g prope Babylonem || 2. 3. Q חזמין | Q חזמין; K. וזמין

מִשְׁרֻקִיתָא קִיְתַרְס שְׁבָבָא פְּסַנְתְּרִין סוּמְפְנִיָּה^a וְכַל וְגַי
 וּמְרָא תַפְלוּן וְתַסְנְדוֹן לְצֻלְם דְּהַבָּא דִּי תַקִּים נְבוּכַדְנֶצַּר
 מַלְכָּא: וּמִן^b דִּי-לֹא יִפֹּל וְיִסְגַּד בַּהּ-שַׁעֲתָא וְתַרְמָא לְגֹא-⁶
 אַתּוֹן נוּרָא יִקְרָתָא: כָּל-קַבְל דְּנָה בַּהּ וּמְנָא כְּדִי-שְׁמַעִין⁷
 כָּל-עַמְמֵיָא קַל קַרְנָא מִשְׁרֻקִיתָא קִיְתַרְס שְׁבָבָא פְּסַנְתְּרִין
 וְכַל וְגַי וּמְרָא נְפֻלוֹן כָּל-עַמְמֵיָא אֲמֵיָא וְלִשְׁנֵיָא סְגִדִין
 לְצֻלְם דְּהַבָּא דִּי תַקִּים נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא: כָּל-קַבְל דְּנָה⁸
 בַּהּ וּמְנָא קַרְבוּ נְגִרִין בְּשַׂדְּאִין וְאַכְלוּ קַרְצִיָּהוֹן דִּי יְהוּרָא:
 עֵנּוּ וְאַמְרִין לְנְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא מַלְכָּא לְעֻלְמִין חַיִּי: אַנְתָּה⁹
 מַלְכָּא שְׁמַתָּ¹⁰ טַעַם דִּי כָל-אַנְשׁ דִּי יִשְׁמַע קַל קַרְנָא
 מִשְׁרֻקִיתָא קִיְתַרְס שְׁבָבָא פְּסַנְתְּרִין וּסְפִנְיָה וְכַל וְגַי וּמְרָא
 יִפֹּל וְיִסְגַּד לְצֻלְם דְּהַבָּא: וּמִן-דִּי-לֹא יִפֹּל וְיִסְגַּד וְתַרְמָא¹¹
 לְגֹא-אַתּוֹן נוּרָא יִקְרָתָא: אִיתִי נְגִרִין יְהוּדָאִין^a דִּי-מַנְיָתָ¹²
 יְתַחוּן עַל-עַבְדֵּי מְדִינַת בְּבַל שְׂדַרְךָ מִיִּשְׁדָּ וְעַבְדָּ נְגֹ
 נְבָרִיא אֵלְךָ לֹא-שָׁמוּ עֲלֶיךָ מַלְכָּא טַעַם לֹא-אֱלֹהֶיךָ לֹא
 פְּלַחוּן וְלְצֻלְם דְּהַבָּא דִּי תַקִּימַתָּ¹³ לֹא סְגִדִין: בְּאַרְבִּין
 נְבוּכַדְנֶצַּר בְּרֵנוּ וְחַמָּא^f אָמַר לְהִתְתַּהֵ^g לְשְׂדַרְךָ מִיִּשְׁדָּ וְעַבְדָּ
 נְגֹ בְּאַרְבִּין נְבָרִיא אֵלְךָ חֵימִיו קַדְם מַלְכָּא: עֲנָה נְבוּכַדְנֶצַּר¹⁴
 וְאָמַר לְהוֹן הַצְּדָא^h שְׂדַרְךָ מִיִּשְׁדָּ וְעַבְדָּ נְגֹ לְאֱלֹהֵיⁱ לֹא
 אִיתִיכּוֹן פְּלַחוּן וְלְצֻלְם דְּהַבָּא דִּי תַקִּימַתָּ^k לֹא סְגִדִין: בְּעֵן¹⁵

5. דְּהַרִּס Q | ^a DEB s in fine. || 6. ^b JDEB ubique; Qameq מן Q || 7. דְּהַרִּס Q | שְׁמַתָּ Q | ^c E שְׁמַתָּ, D שְׁמַתָּ, cf. Q || 8. EB דְּהַרִּס Q; M דְּהַרִּס sine Q || 10. אֵלְךָ Q | ^e E אֵלְךָ, D אֵלְךָ, cf. Land. 273 | דְּהַרִּס Q | יְהוּדָאִין Q. || 12. ^d EB; M Davide Kamchi duce interrog. | דְּהַרִּס Q | לְאֱלֹהֵי Q | ^o EB sine Jod || 13. ^f alii והמה ה | ^g E verbi דְּהַרִּס in E contra M Çere vocalem habet: v. 13; 5,2. 3, 23; 6,17. 25. || 14. ^h Q § 67,2 דְּהַרִּס (ה in interrog.); B, Theod., Pesch. דְּהַרִּס | ⁱ E לְאֱלֹהֵי sg. | ^k E דְּהַרִּס Chireq, Mil' el. cf. 4,31. D: דְּהַרִּס; 2,25; דְּהַרִּס; 3,15.

הן אִי־יִכּוֹן עֲתִידִין דִּי בְּעֵדְנָא דִּי תִשְׁמְעוּן קֵל קִרְנָא
 מִשְׁרוֹקִיתָא קוֹתֵרִס שִׁבְכָא פְּסִנְתֵּרִין וְסוּמְפִנְתָּה וְכֹל וְנִי
 וּמְרָא תִפְלוּן וְתִסְגְּדוּן לְצִלְמָא דִּי־עֲבַדְתָּ וְהוּן לֹא תִסְגְּדוּן
 בְּה־שְׁעָתָא תִתְרַמּוּן^a לְגוּזֵא־אֲתוּן נוֹרָא יְקַדְּתָא וּמִן־הוּא
 16 אֱלֹהֵי דִי יִשׁוּבְנִכּוֹן מִן־יְדֵי^b: עֲנֵן שְׂרָרְךָ מִיִּשְׁדָּה וְעַבְדֵּךָ נְגוּ
 וְאִמְרִין לְמַלְכָּא נְבוּכַדְנֶצַּר לְא־הִשְׁחִין אֲנַחְנָא עַל־דְּנָה
 17 פְּתָנִס לְהַתְּבוּתְךָ: הֵן אִי־מִי אֱלֹהֵנָא^c דִּי־אֲנַחְנָא פְּלַחִין יְכֹל
 לְשׁוּבוֹתְנָא מִן־אֲתוּן נוֹרָא יְקַדְּתָא וּמִן־יְדֵךָ מַלְכָּא יִשׁוּב:
 18 וְהוּן לֹא יָדִיעַ לְהוּא־לְךָ מַלְכָּא דִּי לֹא־הִיךְ לֹא־אִיתִינָא
 19 פְּלַחִין וְלִצְלִם קִהְבָּא דִּי תִקִּימְתָּ לֹא נִסְגְּד: בְּאֲרִין
 נְבוּכַדְנֶצַּר הִתְמַלִּי חִמָּא וְצִלִּם אֲנַפְוִתִי אֲשַׁתְנֹן עַל־שְׂרָרְךָ
 מִיִּשְׁדָּה וְעַבְדֵּךָ נְגוּ עָנִתָּ וְאִמְרֵךָ לְמוּזָא לְאֲתוּנָא חַד שְׁבַעֲתָ^d עַל
 20 דִּי חוּתָּה לְמוּזָתָּ: וְלִגְבְּרִין גְּבַר־חַיִּל דִּי בַחֲוִלָּה אֲמַר לְכַפְתָּה
 לְשְׂרָרְךָ מִיִּשְׁדָּה וְעַבְדֵּךָ נְגוּ לְמַרְמָא לְאֲתוּן נוֹרָא יְקַדְּתָא:
 21 בְּאֲרִין גְּבַרְיָא אֱלֹהֵךָ בְּפִתּוּ בְּסַרְבְּלִיהוּן פְּטוּ־שִׁיהוּן וְכַרְבְּלִתְהוּן
 22 וְלְבוּשִׁיהוּן^e וְרִמּוּ^f לְגוּזֵא־אֲתוּן נוֹרָא יְקַדְּתָא: כֹּל־קַבֵּל
 דְּנָה מִן־דִּי מַלְתָּ מַלְכָּא מַחְצְפָּה וְאֲתוּנָא אוּוָה יִתִּירָה^g
 גְּבַרְיָא אֱלֹהֵךָ דִּי תִסְקוּ לְשְׂרָרְךָ מִיִּשְׁדָּה וְעַבְדֵּךָ נְגוּ קַטַּל חַמּוּן
 23 שְׂבִיבָא דִּי נוֹרָא: וְגְבַרְיָא אֱלֹהֵךָ תִלְתְּהוּן שְׂרָרְךָ מִיִּשְׁדָּה
 24 וְעַבְדֵּךָ נְגוּ נִפְלוּ לְגוּזֵא־אֲתוּן־נוֹרָא יְקַדְּתָא מְכַפְּתִין: אֲרִין
 נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא תוּהֵי וְקַם בְּהַתְּבַחֲלָתָּ עָנִתָּ וְאִמְרֵךָ לְהַתְּבַרְוִתִי

15. Q. עֲקִיִּס | ^a EB תִּתְרַמּוּן ū. Ita E 4,13. 33; 5,2; 7,23 | ^b B יְדֵי pl. || 17.
^c D bene ה, Pathach; v. 18 אִי־מִינָא || 18. Q לְאֱלֹהֵי | ^d Q אִי־הָנָא || 19. Q אִי־הָנָא, sg. |
^e E v. 19 et 4,20 ṣ Pathach, cf. Land. 271 || 21. Q פְּטוּ־שִׁיהוּן; EB ṣ sine Dagesch |
^f EB sine Vav medio; Mass. nihil probat | ^f E וְרִמּוּ; v. 28 שְׂנִירָה; 5,3. 23
^g EB וְרִמּוּ sine Vav medio; Mass. nihil probat | ^f E וְרִמּוּ; v. 28 שְׂנִירָה; 5,3. 23
 || 22. Ṣ excepto uno loco 6,4 דָּה; EB ubique
 כל יתירא דכפרא אלף in E non nisi 5,14; E ad 6,4 in margine

- הָלֵא גְבַרִין תְּלַתָּה רְמִינָא לְגֹא־נֹרָא מְכַפְתִּין עֲנִין וְאָמְרִין
 לְמַלְכָּא יַצִּיבָא מַלְכָּא: עֲנָה וְאָמַר הֲא־אֵנָּה חֹזֶה גְבַרִין
 אַרְבַּעַה שָׁבוֹן^a מִהַלְכִין^b בְּגֹא נֹרָא וְחָבַל לֹא־אִיתִי בְּהוֹן
 וְהוּוּהִי דִי רַבִּיעִיא דְמַח לְבַר־אַלְהוֹן: בְּאִבִּין קָרַב נְבוּכַדְנֶצַּר
 לְתַרְבַּע אַתּוֹן־נֹרָא יַקְדָּתָא עֲנָה וְאָמַר שְׂרַבְךָ מִיִּשְׁךְ וְעֵבֶד־
 נְגוּ עֲבַדְתִּי דִי־אַלְהָא עֲלִיא פִקּוּ וְאַתּוּ בְּאִבִּין נְפִקּוּן
 שְׂרַבְךָ מִיִּשְׁךְ וְעֵבֶד נְגוּ מִן־גֹּא נֹרָא: וּמִתְכַּנְּשִׁין^c
 אַחַשְׁדַּרְפַּנְיָא סַנְגִּיָּא וּפְחוּתָא וְהַדְּבָרִי מַלְכָּא חֹזֶן לְגַבְרִיא
 אֱלֹהִי דִי לֹא־שְׁלִט נֹרָא בְּגַשְׁמִיחוֹן וְשִׁעַר הָאִשְׁחֹן לֹא
 הִתְחַבְּךָ וְסַרְבְּלִיחוֹן לֹא שָׁנּוּ וְרִיחַ נֹרָא לֹא עָדַת בְּהוֹן:
 עֲנָה נְבוּכַדְנֶצַּר וְאָמַר בְּרִיךְ אֱלֹהֵיחוֹן דִּי שְׂרַבְךָ מִיִּשְׁךְ
 וְעֵבֶד נְגוּ דִי־שְׁלַח מַלְאָכָּה וְשִׁיב לְעֲבַדְתִּי דִי הִתְרַחְצוּ
 עֲלוֹתִי וּמַלְתָּ מַלְכָּא שְׁנִי וְיִהְיִו גַּשְׁמִיחוֹן דִּי לֹא יַפְלִחוּן
 וְלֹא־יִסְגְּרוּן לְכָל־אַלְהָ לְהֹן לְאַלְהֵיחוֹן: וּמִנִּי שִׁים טַעַם דִּי
 כָּל־עַם אָמַח וְלִשְׁן דִּי וְאָמַר שְׁלַח עַל־אַלְהֵיחוֹן דִּי שְׂרַבְךָ
 מִיִּשְׁךְ וְעֵבֶד נְגֹא הַדְּמִין יִתְעַבֵּד וּבִיתָה נְגֹלִי וְשִׁפּוּתָ^d
 כָּל־קַבֵּל דִּי לֹא אִיתִי אֱלֹהִי אַחֲרָן דִּי־יִבֵּל לְהַצֵּלָה בְּרַנָּה:
 בְּאִבִּין מַלְכָּא הַצֵּלָה לְשְׂרַבְךָ מִיִּשְׁךְ וְעֵבֶד נְגוּ בְּמַדִּינַת
 בָּבֶל:
 נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא לְכָל־עַמְמִיא אָמַיָּא וְלִשְׁנִיא דִי־דְאֹרִין
 בְּכָל־אַרְעָא שְׁלַמְכוֹן וְשָׂנֵא: אַתְיָא וְתַמְהֵיא^e דִּי עֵבֶד עֲמִי

25. ^a DE שְׂרִין part. act. | ^b MEB Ha. ut 4,34; D מהלְכִין videtur praefere-
 rendum esse, cf. 4,26 מהלְכִין | מהלְכִין Q || 26. ° DE : sine Dagesch
 | שְׂרַבְךָ Q, sg.; K pl. || 28. שְׂמֵהוּן Q, sg. || 29. שְׁלַח Q. K aut שְׁלַח (Hitzig,
 28, = שְׁלַח) aut שְׁלַח legendum est. | ^d EB ה, propter pausam, cf. 2,4 || 31.
 ° E v. 32, 33; 6,28 ה Pathach. | עֲלִיא Q; דְּאֹרִין K || 32. ° E v. 32, 33; 6,28 ה Pathach. | עֲלִיא Q.

33 אֱלֹהָא עֲלִיא שְׁפַר קְדָמִי לְהַחְוִיָּה: אֲתוּהִי בְּמַה רַבְרַבִּין
 וְתַמְהוּהִי בְּמַה תְּקִיפִין מַלְכוּתָהּ מַלְכוּת עָלַם וְשַׁלְטָנָהּ
 4,1 עַם-דָּר וְדָר: אָנְהּ נְבוּכַדְרֶצַּר שְׁלַח חַוִּית בְּבִיתִי וְרַעֲנַן
 2 בְּתִיבְלִי: חֶלֶם חַוִּית וַיַּחְלֶנְנִי וַיְבַרְחִין עַל-מִשְׁכְּבִי וְחַוִּי
 3 רֵאשִׁי וַיַּחְלֶנְנִי: וּמְנִי שִׁים טַעַם לְחַנְעֵלָה קְדָמִי לְכָל
 4 חַכְמֵי בְּבַל דִּי-פֶשֶׁר חֶלְמָא וְהוֹדְעֵנְנִי: בְּאֲבִין עַלְלִין
 חֲרָטְמָא אֲשַׁפֵּיא כַּשְׂרִיא וְגִבְרִיא וְחֶלְמָא אָמַר אָנְהּ
 5 קְדָמִיחוּן וּפְשָׁרָה לֹא-מְהוֹדְעִין לִי: וְעַד אַחֲרִין עַל קְדָמִי
 דְּנִינְאֵל דִּי שְׁמָהּ בְּלִטְשַׁאצַּר בְּשֵׁם אֱלֹהֵי וְדִי רוּחַ-אַלְהִין
 6 קְדִישִׁין בְּהּ וְחֶלְמָא קְדָמוּהִי אָמַרְתָּ: בְּלִטְשַׁאצַּר רַב
 חֲרָטְמָא דִּי אָנְהּ יִדְעַת דִּי רוּחַ אֱלֹהִין קְדִישִׁין בְּךָ וְכַל-רֹ
 7 לֹא-אַנְס לְךָ חַוִּי חֶלְמֵי דִי-חַוִּית וּפְשָׁרָה אָמַר: וְחַוִּי
 רֵאשִׁי עַל-מִשְׁכְּבִי חַוִּית חַוִּית וְאֵלֹו אֵילָן בְּגוּא אַרְעָא וְרוּמָה
 8 שְׁנִיא: רְבָה אֵילָנָא וְתַקָּה^a וְרוּמָה יִמְטָא לְשִׁמְיָא וְחַוִּית^a
 9 לְסוּף כָּל-אַרְעָא: עֲפִיָּה שְׁפִיר וְאַנְבָּה שְׁנִיא וּמְזוּן לְכֹלֵא-
 בְּהּ^b תַּחְתּוּהִי תַטְלִל חַוִּית בְּרָא וּבְעַנְפוּתֵי יִרְוֹן צִפְרֵי
 10 שְׁמִיא וּמְנָה יִתּוּן כָּל-בְּשָׂרָא: חַוִּית בְּחַוִּיוֹן רֵאשִׁי
 11 עַל-מִשְׁכְּבִי וְאֵלֹו עִיר וְקְדִישׁ מִן-שְׁמִיא נָחַת: קְרָה בְּחִיל
 וְכֵן אָמַר גְּדוּ אֵילָנָא וּקְצְצוּ עַנְפוּתֵי אִפְרוּ עֲפִיָּה וּבְדָרוּ
 12 אַנְבָּה תְּנַד חַוִּיתָא מִן-תַּחְתּוּתֵי^c וְצִפְרֵיא מִן-עַנְפוּתֵי: בְּרַם
 עַקֵּר שְׂרִשׁוּתֵי בְּאַרְעָא שְׁבָקוּ וּבְאַסוּר דִּי-פְרוּל וּנְחָשׁ

IV, 4. אֵילָן Q, cf. ② 274; EB 2 Pathach, cf. 5,8. K | עֲלִיא Q ||
 5. אֲתוּהִי Q; K אֲתוּהִי || 8. ^a E v. 8. 17 Çere et רוּמָה ô. Behrm. v. 8 et 17
 scribere vult „זוּר“ „Umfang“. || 9. ^b EB v. 9. 18 3 sine Dagesch. | יִרְוֹן Q || II.
^c E רוּמָה; repugnat Massora in E ad v. 9, quae non nisi duo agnoscit:
 v. 9. 18.

- בְּדַתָּאָא^a דִּי בְרָא וּבִטְל שְׁמִיָּא יִצְטַבַּע וְעַם-חַיִּוְתָא חֲלָקָה
 בְּעֵשֶׁב אַרְעָא: לְכַבְּה מִן-אֲנוּשָׂא יִשְׁנֹן וּלְכַבֵּב חַיָּוָא^b וְתִיָּהֵב¹³
 לָהּ וּשְׁבַעָה עֲדָנִין יַחְלַפֹּן עֲלוּהִי: בְּגֹרֶת עִירִין פְּתַגְמָא¹⁴
 וּמֵאֲמַר קְדִישִׁין שְׁאַלְתָּא^c עַד-דְּבִרְת דִּי יִגְדַּעֹן חַיָּוָא דִּי-
 שְׁלִיט עֲלוּיָא בְּמַלְכוּת אֲנוּשָׂא וּלְמַן דִּי יִצְבָּא וְתִנְנֵה וּשְׁפַל
 אֲנָשִׁים יָקִים עֲלוּיָהּ: דְּנָה חֲלָמָא חֲוִית אֲנָה מְלָכָא נְבוּכַדְנֶצַּר¹⁵
 וְאַנְתָּה בְּלִטְשָׂאֲצַר פִּשְׂרָא אֲמַר כָּל-קָבֵל דִּי כָּל-חַפְיָמִי
 מְלֻכוּתִי לֹא-יִכְלִין פִּשְׂרָא לְהוֹרְעוּתֵי וְאַנְתָּה כָּחַל דִּי רוּחַ-
 אֱלֹהִין קְדִישִׁין כְּדִ: אֲבִין דְּגִיָּאל דִּי-שְׁמָה בְּלִטְשָׂאֲצַר¹⁶
 אֲשֵׁתוּמַם כְּשַׁעָה חֲדָה וְרַעִינְהִי יִכְתְּלֵנָה עָנָה מְלָכָא וְאֲמַר
 בְּלִטְשָׂאֲצַר חֲלָמָא וּפִשְׂרָא אֶל-יִכְתְּלֵךְ עָנָה בְּלִטְשָׂאֲצַר
 וְאֲמַר מֵרְאִי חֲלָמָא לִשְׁנֵאִיךְ וּפִשְׂרָה לַעֲרִיךְ: אֵילָנָא דִּי¹⁷
 חֲוִית דִּי רְבָה וְתִקַּף וְרוּמָה יִמְטָא לְשְׁמִיָּא וְחֻזוּתָה לְכָל-
 אַרְעָא. וְעַפְיָה שְׁפִיר וְאַנְבֵּה שְׁגִיָּא וּמֻזֹּן לְכָל-אֲבָה תְּחַתּוּהִי¹⁸
 תְּדוּר חֲוִית בְּרָא וּבְעַנְפוּהִי יִשְׁכְּנֵן צְפִירֵי שְׁמִיָּא. אַנְתָּה-¹⁹
 הוּא מְלָכָא דִּי רְבִית וְתִקְפֵּי^d וְרְבוּתֵךְ רְבַת וּמְטַת לְשְׁמִיָּא
 וְשְׁלִטְנֵךְ לְסוּף אַרְעָא: וְדִי חֻזָּה מְלָכָא עִיר וְקְדִישׁ נַחַת²⁰
 מִן-שְׁמִיָּא וְאֲמַר גִּדּוּ אֵילָנָא וְחַכְלוּהִי בְּרַם עַקֵּר שְׁרִשוּהִי
 בְּאַרְעָא שְׁבָקוּ וּבְאַסוּר דִּי-פְרוּל וּנְחָשׁ בְּדַתָּאֵא דִּי בְרָא
 וּבִטְל שְׁמִיָּא יִצְטַבַּע וְעַם-חַיִּוִּת בְּרָא חֲלָקָה עַד דִּי-שְׁבַעָה
 עֲדָנִין יַחְלַפֹּן עֲלוּהִי: דְּנָה פִּשְׂרָא מְלָכָא וּגֹרֶת עֲלוּיָא²¹

12. ^a Behrm. verba ברהא דר ברא (cf. בעשב ארעא) v. 12. 20 delenda esse
 censet. || 13. אָנְשָׂא Q; אֲנוּשָׂא K | ^b EB חַיָּוָה; E marg. כל הי || 14. ^c Etiam EB
 ת Dagesch; מֵ Metheg | עלאה Q | אֲנָשָׂא Q | 15. וְאֲנָה Q, bis | שְׁמִיָּא Q,
 cf. v. 16 || 16. וּפִשְׂרָה Q | מֵרְאִי Q; מֵרְאִי K | לְשְׁנֵאִיךְ Q | אֵילָנָא Q || 19. אֲנָה Q |
 רְבִית Q nihil est | ^d E ת in fine || 21. עֲלָאָה Q | מְטַת Q; K lapsus calami | מֵרְאִי Q.

22 הַיָּא דַּי מַטְוִת עַל־מַרְאֵי מַלְכָּא: וְלֵךְ טַרְדִּין מִן־אַנְשָׂא
 וְעַסְחִינֹת בְּרָא לְהַנּוּה מְדַרְךָ^a וְעִשְׂבָּא בְּתוֹרִין לֵךְ יִטְעִמוּן
 וּמַטְל שְׁמִיָּא לֵךְ מְצַבְעִין וְשַׁבְעָה עֲדָנִין יַחְלְפוּן עַלְיָךְ עַד
 דִּי־תַנְדַּע דִּי־שְׁלִיט עַלְיָא בְּמַלְכוּת אַנְשָׂא וּלְמַן־דִּי יִצְבָּא
 23 יִתְנַנְּה: וְדִי אָמְרוּ לְמַשְׁבַּק עֶקֶר^b שְׂרִשׁוֹתֵי דִי אֵילָנָא
 24 מַלְכוּתְךָ לֵךְ קִימָה^c מִן־דִּי תַנְדַּע דִּי שְׁלִטִין שְׁמִיָּא: לְהֹן
 מַלְכָּא מַלְכֵי יִשְׁפַר עַלְיָךְ וְחַטִּיךְ בְּצַדְקָה פְּרַק וְעוֹתִיךָ
 25 בְּמַחֲן עֲנִין הֵן תַּהֲנוּה אַרְכָּה לְשִׁלְוֹתְךָ^d: כְּלָא מְטָא עַל־
 26 נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא: לְקַצַּת יִרְחִין תְּרֵי עֶשֶׂר עַל־חֵיבַל
 27 מַלְכוּתָא דִּי כְּבַל מְחַלְךָ הֹוּה: עֲנָה מַלְכָּא וְאָמַר הֲלָא
 דַּא־הִיָּא כְּבַל רַבְתָּא דִּי־אַנְהָ בְּנִיתָה^e לְבֵית מַלְכוּ בְּתַקְרָה
 28 חֲסִנִּי וְלִיקַר הֲדַרִּי: עוֹד מַלְתָּא בְּפִסְם מַלְכָּא קַל מִן־שְׁמִיָּא
 29 נְפַל לֵךְ אָמְרוּן נְבוּכַדְנֶצַּר מַלְכָּא מַלְכוּתָא עַדְתָּ מַנְדָּ: וּמִן־
 אַנְשָׂא לֵךְ טַרְדִּין וְעַסְחִינֹת בְּרָא מְדַרְךָ עִשְׂבָּא בְּתוֹרִין
 לֵךְ יִטְעִמוּן וְשַׁבְעָה עֲדָנִין יַחְלְפוּן עַלְיָךְ עַד דִּי־תַנְדַּע דִּי־
 30 שְׁלִיט עַלְיָא בְּמַלְכוּת אַנְשָׂא וּלְמַן־דִּי יִצְבָּא יִתְנַנְּה: בַּה־
 שְׁעָתָא^f מַלְתָּא סַפַּת עַל־נְבוּכַדְנֶצַּר וּמִן־אַנְשָׂא טַרִיד
 וְעִשְׂבָּא בְּתוֹרִין יֵאכַל וּמַטְל שְׁמִיָּא נִשְׁמָה יִצְטַבַּע עַד דִּי
 31 שְׁעָרָה בְּנִשְׂרִין רַבָּה וְטַפְרוּהִי כַּצְפְּרִין: וְלְקַצַּת יוֹמִיָּא
 אַנְהָ נְבוּכַדְנֶצַּר עֲנִי לְשְׁמִיָּא נְטִלַת וּמַנְדְּעִי עַלִי יְחֹב
 וְלַעֲלִיָּא בְּרַכַּת^g וְלַחִי עֲלָמָא שְׁבַחַת וְהִדְרַת^h דִּי שְׁלִטְנָה

22. ^a J מְדַרְךָ, cf. 2,11 | זְלָךְ Q | עֲלָסָה Q || 23. ^b D פ Qameq | ^c JDE
 K | נִשְׂרִין Q | נִשְׂרִין Q; נִשְׂרִין Q | 24. זְלָךְ Q | אֵלָה לְקִימָה דִּי, cf. 6,8 || 24. זְלָךְ Q |
 JDEB | Sch'wa mobile, r Raphe || 27. ^e WB 'ב; JE ב Sch'wa || 29. זְלָךְ Q
 | 30. ^f J (v. 30; 5,5) ש Qameq, ita D 3,6. 15. 5,5 (4,30 ש); E ubique ש || 31.
 זְלָךְ Q || 30. ^f J (v. 30; 5,5) ש Qameq, ita D 3,6. 15. 5,5 (4,30 ש); E ubique ש || 31.
 זְלָךְ Q | JDB | Sch'wa mobile; M ב | ^h E שְׁבַחַת וְהִדְרַת | 2*

32 שְׁלֹטֵן עָלֶם וּמַלְכוּתָהּ עִסְדָּר וְדָר: וְכָל־דְּאָרֵי אֲרָעָא בְּלָהּ
 חֲשִׁיבִין וּבְמַצְבֵּיהּ עֵבֵד בְּחִיל שְׁמִיָּא וּדְאָרֵי אֲרָעָא וְלֹא^a
 33 אִיתִי דִּי־יִמְחֹא^b בִּידָהּ וְיֹאמֵר לָהּ מָה עֲבַדְתִּי: בְּהִי־וּמְנָא
 מְנַדְעֵי יְתוּב עָלֵי וְלִיקֵר^d מַלְכוּתִי הַדְרִי^e וְיִוִּי יְתוּב עָלֵי
 וְלִי הַדְרִי וּרְבַרְבְּנִי יַבְעֹז^f וְעַל־מַלְכוּתִי הַתְּקַנְתִּי^g וּרְבוּ
 וְתִירָה הוֹסַפְתָּ לִּי: בְּעֵן אֲנָה נְבַרְבְּנֶצֶר מִשְׁבַּח וּמְרוֹמָם^h
 וּמְהַדָּר לְמֶלֶךְ שְׁמִיָּא דִּי כָל־מְעַבְדוּהִי קִשְׁט וְאַרְחָתָהּ^h
 דִּין וְדִי מְהַלְבִּיןⁱ בְּגוּה וְכָל לְהַשְׁפִּילָהּ:
 5.1 בְּלִשְׁאֲצֵר מְלָכָא עֵבֵד לְחַם רַב לְרַבְרַבְנוּתֵי אֱלֹהִי וְלִקְבֵּל
 2 אֲלִפְּא חֲמָרָא שְׁתַּח: בְּלִשְׁאֲצֵר אָמַר בְּטַעַם חֲמָרָא לְהִיְתִיָּהּ
 לְמֵאֲנִי דְחָבָא וּבְסָפָא דִּי הַנְּפֵק נְבוּרְבַנְצֵר אֲבוּתִי מִן־
 הַיְכֵלָא דִּי בִירוּשָׁלַם^k וְיִשְׁתּוֹן בְּחוּץ מְלָכָא וּרְבַרְבְּנוּתֵי
 3 שְׁגַלְתָּהּ וּלְחַנְתָּהּ: בְּאֲרִין חִיתִּיו מֵאֲנִי דְחָבָא דִּי הַנְּפִקוּ
 מִן־הַיְכֵלָא דִּי־בֵית אֱלֹהָא דִּי בִירוּשָׁלַם וְאִשְׁתּוֹן בְּחוּץ
 4 מְלָכָא וּרְבַרְבְּנוּתֵי שְׁגַלְתָּהּ וּלְחַנְתָּהּ: אִשְׁתּוֹן חֲמָרָא וְשַׁבְחוּ
 5 לְאֱלֹהֵי דְחָבָא וּבְסָפָא נְחָשָׂא פְרוּלָא אָעָא וְאַבְנָא: בְּהִי־
 שְׁעַתָּה נִפְקוּ אֲעֵבֶעַן דִּי יַד־אֲנָשׁ וּכְתָבִן לְקַבֵּל נְבַרְשֵׁתָא^l
 עַל־גִּירָא דִּי־כְתַל הַיְכֵלָא דִּי מְלָכָא וּמְלָכָא חוּזָה פִּסֵּם יָדָא
 6 דִּי כְתָבָהּ: אֲרִין מְלָכָא וְיִוְהִי שְׁנוּתֵי וּרְעִינֵתֵי יְבַהֲלוּנָהּ
 7 וְקִטְרֵי חֲרֻצָה מִשְׁתְּרִין וְאַרְכְּבַתָּהּ דָּא לְדָא נְקִשְׁן: קִרָא
 מְלָכָא בְּחִיל לְהַעֲלָה לְאַשְׁפִּיָּא כְשֵׁרָא וְגוּרְיָא עֲנָה מְלָכָא

32. וְהָרִי, וְהָרִי Q; cf. 3,3 | ^a J לא | ^b E רָקַחָא | ^c D רָקַחָא, E רָקַחָא, in J vocalis deleta est || 33. ^d JD ρ Qameç, quod praeferendum est | ^e Behrm. conicit "reverti" (חָבַר = חָבַר), cf. Theod. εἰς τὴν τιμὴν τῆς βασιλείας μου ἡλθον. | ^f MJ; EB רָב; D Qal | ^g JDB ρ Pathach || 34. ^h JB & Cholem, cf. 5,23 | ⁱ D Pa.; cf. 3,25 || V, 2. ^k B ubique ρ S'gol, D ubique Pathach, J 5,3 Pathach || 5. נִשְׁקָה (JE נִשְׁקָה Q); K נִשְׁקָה, cf. 7,8 20 | ^l E ρ Chireq || 7. שְׁשֵׁדָא Q.

וְאָמַר לְחַבִּימֵי בָּבֶל דֵּי כָּל־אַנְשֵׁי דֵּי יְקָרְהָ כְּתָבָה דְּנָה
 וּפְשָׁרָהּ יְחֻנְנֵי אַרְגָּוְנָא יִלְבַּשׁ וְהַמִּינְכָא דִּי־הֶחְבָּא עַל־
 8 צוּאָרְהָ וְתִלְתֵּי בְּמַלְכוּתָא יִשְׁלַט: אֲדִין עַלְלִין כָּל חַבִּימֵי
 מַלְכָּא וְלֹא־כְּהִלִין כְּתָבָא לְמַקְרָא וּפְשָׁרָה^a לְהוֹדְעָה
 9 לְמַלְכָּא: אֲדִין מַלְכָּא בְּלִשְׁאֲצַר שְׁנֵיא מִתְּבַחַל וְוִיּוּהֵי שְׁנִין
 10 עָלוּהֵי וּרְבַרְבְּנוּהֵי מִשְׁתַּבְּשִׁין: מַלְכָּתָא לְקַבֵּל מְלֵי מַלְכָּא
 וּרְבַרְבְּנוּהֵי לְבֵית מִשְׁתָּיָא עַלְלִת עֲנַת מַלְכָּתָא וְאַמְרַת
 מַלְכָּא לְעַלְמִין חֵיִי אַל־יִכְהַלּוּ רַעִיוֹנֵךְ וְוִיּוּךְ אַל־יִשְׁתַּנּוּ:
 11 אִיתִי גְבַר בְּמַלְכוּתְךָ דֵּי רוּחַ אֱלֹהִין קְדִישִׁין בַּהּ וּבְיוֹמֵי
 אַבוּךָ נִהִירוּ^b וְשִׁכְּלַתְנוּ וְחַכְמָה כְּחַכְמַת^c אֱלֹהִין הִשְׁתַּבַּחַת
 בָּהּ וּמַלְכָּא נְבַכְדַּנְצַר אַבוּךָ רַב חַרְטָמִין אֲשַׁפִּין בְּשַׂדְּאִין
 12 גְּזָרִין הִקְיִמָה אַבוּךָ מַלְכָּא כָּל־קַבֵּל דִּי־רוּחַ יִתְרָה
 וּמַנְדַּע וְשִׁכְּלַתְנוּ מִפְּשָׁר^d חֵלְמִין וְאַחֲנוּת אַחִידִין וּמִשְׁרָא^e
 קִטְרִין הִשְׁתַּבַּחַת בָּהּ בְּדַנְיָאֵל דֵּי מַלְכָּא שֵׁם שְׁמָה
 13 בְּלִשְׁאֲצַר קַעַן דְּנִיָּאֵל יִתְקַרֵּי וּפְשָׁרָהּ יִחְחַוָּה: בְּאֲדִין
 דְּנִיָּאֵל הָעַל קַדָּם מַלְכָּא עֲנָה מַלְכָּא וְאָמַר לְדַנְיָאֵל אַנְתָּה
 הוּא דְּנִיָּאֵל דֵּי מִן־כְּנֵי גְלוּתָא דֵּי יְהוּד דֵּי חֵימֵי מַלְכָּא
 14 אָבִי מִן־יְהוּד: וְשִׁמְעַת עַלְיָךְ דֵּי רוּחַ אֱלֹהִין בְּךָ וְנִהִירוּ
 15 וְשִׁכְּלַתְנוּ וְחַכְמָה יִתְרָה^e הִשְׁתַּבַּחַת בְּךָ: וּכְעַן הָעַלוּ^h קַדְמֵי
 חַבִּימֵיָא אֲשַׁפִּיא דֵּי כְּתָבָה דְּנָה יְקָרוּן וּפְשָׁרָהּ לְהוֹדְעַתְנֵי

וְהַמִּינְכָּא Pariter Q apud omnes testes. K in J והַמִּינְכָּא, in E והַמִּינְכָּא. Pariter
 v. 16. 29 || 8. Q Gameq WJ; EB z Pathach, cf. 4,4 | ^a JDE וּפְשָׁרָהּ || 10. Q עָלָה; EB z
 K גְּזָרִין | Q וְוִיּוּךְ | Q בְּדַנְיָאֵל | עַלְלִת K | DE v. 11. 14 (D pr. m.) z Schwa | ^e Dagesch
 post accentum conjunctivum etiam in EB (J) || 12. ^d Ita omnes fere testes (etiam
 JEB); D וּמִשְׁרָא, Erfurt. 1 וּמִשְׁרָא; legendum autem est מִשְׁשָׁרָא (inf. Qal), cf.
 v. 16 | ^e J; D אַ; WREB אַ, cf. 2,4. 7. 24 || 13. Q אָבִי | ^f E אָבִי Milra' || 14. Q עָלָה
 Q | ^g Cf. ad 3,22 || 15. ^h EB ל sine Dagesch; in E lineola Raphe.

16 וְלֹא-כִחְלִין פֶּשֶׁר-מִלְתָּא לְהַחְוִיָּה: וְאַנְהָ שְׁמַעַת עֲלִיךְ
 דִּי תוֹכַל פִּשְׁרִין לְמִפְשֵׁר וְקִטְרִין לְמִשְׁרָא בְּעַן הֵן תּוֹכַל
 כְּתָבָא לְמַקְרָא וּפְשָׁרָה לְהוֹדְעוֹתֵנִי אֲרֻנְגָּא תְּלַבֵּשׁ וְהַמְיֹנְבָא
 17 דִּי-קִתְּבָא עַל-צְוֹאֲרָךְ וְתִלְתָּא בְּמַלְכוּתָא תִּשְׁלַט: בְּאַרְבִּין
 עֲנָה דְגִיּוֹאֵל וְאָמַר קָדָם מַלְכָּא מִהִנְתָּךְ לָךְ לְהוֹיִן וּבְבִיתְךָ^a
 לְאַחֲרֵן הֵב בְּרַם כְּתָבָא אֶקְרָא^b לְמַלְכָּא וּפְשָׁרָא אֲהוֹדְעֵנָה:
 18 אַנְתָּה מַלְכָּא אֱלֹהָא עֲלִיָּא מַלְכוּתָא וּרְבוּתָא וְיִקְרָא וְהוֹדְרָא
 19 יִתֵּב לְנִבְכְּדָנְצַר אֲבוּךְ: וּמִן-רְבוּתָא דִּי יִתְבַּלְהֵי כֹל עַמְמֵיָא
 אֲמֵיָא וְלִשְׁנֵיָא הוּוּ וְאֵעִין וְדַחְלִין מִן-קִדְמוּתֵי דִי-הוּוּ צָבָא
 הָהּ קִטְל וְדִי הָהּ צָבָא הָהּ מַחָא^c וְדִי הָהּ צָבָא הָהּ
 20 מְרִים^d וְדִי-הוּוּ צָבָא הוּוּ מִשְׁפַּל: וְכַדִּי רַם^e לְבָבָה וְרוּחָה
 21 תִּקְפַּת^f לְהוֹדָה הַנְּחַת מִן-כְּרִסָּא מַלְכוּתָהּ וְיִקְרָה הַעֲדִין
 מִנְהָ: וּמִן-בְּנֵי אֲנָשָׁא טְרִיד וְלִבְבָה עַס-חִיוּתָא שׁוּי^g וְעַס-
 22 עַרְבֵיָא מְדוּרָה^h עֲשָׂבָא כְּתוּרִין יִטְעַמוּנָהּ וּמִטְל שְׁמֵיָא
 גִּשְׁמִיָּה יִצְטַבַּע עַד דִּי-יִדַע דִּי-שְׁלִיט אֱלֹהָא עֲלִיָּא בְּמַלְכוּת
 23 אֲנָשָׁא וְלִמְן-דִּי יִצְבָּא יִתְקִיםⁱ עֲלֵיהּ: וְאַנְתָּה בְּרַח בְּלִשְׂאֲצַר
 לֹא הַשְׁפַּלְתָּ^j לְבַבְךָ כְּלִקְבַל דִּי כָּל-דְּנָה יִדְעָת: וְעַל מְרָא
 שְׁמֵיָא הַתְּרוּמְמָתָ וְלִמְאֻנֵיָא^k דִּי-בֵיתָהּ הִיתּוּ קַדְמוּךְ
 וְאַנְתָּה וּרְבַרְכְּנִיךְ שְׁגַלְתָּךְ וְלַחְנַתְךָ חִמְרָא שְׁתִּין בְּהוֹן
 וְלֹא-לְהֵי כִסְפָּא וְדִתְבָּא נְחָשָׁא פְּרוּלָא אָעָא וְאַבְנָא דִּי לֹא
 חוּיִן וְלֹא-שְׁמַעִין וְלֹא יִדְעִין שְׂבַחָתָ וְלֹא-לְהָא דִּי נִשְׁמַתְךָ

16. Q זָלָךְ | Q תִּכְבֵּל | 17. ^a WB יִבָּ Qameç cum Mer'kha; JDE Pathach, cf. 2,6 | ^b J אֶתְרָה, JD & Chireq || 18. אֶתְרָה Q | 19. Q דְּרִיָּן, cf. 3,3 | ^c JEB Q | 20. ^e J חֵם Çere | ^f in J p Qabet Sch'wa superlineare, i. e. mobile || 21. שְׁוִי Q (plur.) | ^g JEB sine Vav | 22. אֶתְרָה Q | ^h J Ç; 6,16 Çere | 23. Q זָלָךְ | ⁱ JD Qameç || 23. ^k JE ולמניא; D ubique sine & post | Q וְאֶתְרָה | Q וְאֶתְרָה

24 בִּירָהּ וּכְל־אַרְחֻךָ^a לָהּ לֹא תִדְרָף: בְּאֵבִין מִן־קַדְמוֹתֶיהָ
 25 שְׁלִיחַ פֶּסֶא דִּי־יָרָא וּכְתָבָא דְנָה רְשִׁים: וּדְנָה כְּתָבָא דִּי
 26 רְשִׁים מִנָּא מִנָּא תִּקַּל וּפְרָסִין: דְנָה פֶּשֶׁר מְלִתָּא מִנָּא
 27 מְנָה אֱלֹהָא מְלִכוּתְךָ וְהַשְׁלֵמָה: תִּקַּל תִּקְלָתָא^b בְּמֹאזְנָא^c
 28 וְהַשְׁתַּבַּחַת חֶסֶד^d: פֶּרְסָס פְּרִיסָת מְלִכוּתְךָ וְיַחֲבִיבַת לְמִדֵּי
 29 וּפְרָסָס: בְּאֵבִין אָמַר בְּלִשְׁאֲצֵר וְחִלְבְּשׁוּ לְדִנְיָאֵל אֲרֻנָּא
 30 וְחַמְיָנְכָא^e דִּי־קִתְבָּא עַל־צִנְאָרְהָ וְחִכְרוּ עֲלוּתֵי דִי־לְהוּא
 30 שְׁלִישׁ תִּלְתָּא בְּמְלִכוּתָא: בְּהַ בְּלִילְיָא קָטִיל בְּלֹא־שִׁצְר
 מְלָכָא כִּשְׂרָיָא:

6,1 וְדִרְוּשׁ מִדִּיא קָבַל מְלִכוּתָא קְבֵר שְׁנִין שְׁתֵּין וְתַרְתֵּין:
 2 שְׁפֵר קָדָם דִּרְוּשׁ וְהַקִּים^f עַל־מְלִכוּתָא לְאַחַשְׁדֵּרְפִּנְיָא
 3 מָאָה וְעֶשְׂרִין דִּי לְחֹן בְּכָל־מְלִכוּתָא: וְעֵלָא מְנַחֵן סְרַבִּין
 4 תִּלְתָּה^g דִּי דִנְיָאֵל חַד מְנַחֵן דִּי לְחֹן אַחַשְׁדֵּרְפִּנְיָא אֵלִין
 4 יַחֲבִין לְחֹן טַעְמָא וּמְלָכָא לֹא־לְהוּא נֹק: אֵבִין דִּנְיָאֵל
 5 דְנָה הוּא^h מְתַנְצָח עַל־סְרַבִּיָּא וְאַחַשְׁדֵּרְפִּנְיָא כָּל־קָבַל
 5 דִּי רוּחַ יְתִירָא בְּהַ וּמְלָכָא עֲשִׂיתⁱ לְהַקְמוּתָהּ עַל־כָּל־
 5 מְלִכוּתָא: אֵבִין סְרַבִּיָּא וְאַחַשְׁדֵּרְפִּנְיָא הוּוּ בְּעִין עֵלְהָ
 6 לְהַשְׁבַּחָה לְדִנְיָאֵל מִצַּד מְלִכוּתָא וּכְל־עֵלְהָ וּשְׁחִיתָה לֹא־
 6 יִבְלִין לְהַשְׁבַּחָה כָּל־קָבַל דִּי מְחִימֹן^k הוּא וּכְל־שְׁלוֹ וּשְׁחִיתָה
 6 לֹא הַשְׁתַּבַּחַת עֲלוּתֵי: אֵבִין גְּבַרְיָא^l אֵלְךָ אָמְרִין דִּי לֹא
 נְהַשְׁבַּח לְדִנְיָאֵל דְנָה כָּל־עֵלְהָ לְחֹן הַשְׁבַּחָנָא עֲלוּתֵי בְּרַת

^a JD & Cholem, cf. 4,34 || 27. ^b JDE sine s; B תקלהה; D ק. | ^c WRB, mandaiice מוּזְאֵרִיָּא; DE מֹאזְנָא | ^d EB חֶסֶד || 29. ^e Cf. v. 7 || 30. Q בְּלִדְעָה || VI, 1. מָאָה Q || 2. ^f E עֵלְהָ; etiam D ק Cere, cf. 3,2, 3 || 3. ^g JEB תִּלְתָּה Aleph || 4. ^h JDEB הוּא He | ⁱ EB עֲשִׂית Qameç || 5. ^k JDB Qameç; WRB Pathach, cf. ad 2,45. || 6. ^l D ubique ז.

7 אֱלֹהֵיהֶּ: אֲבוּן סִרְבִּיָּא וְאַחַשְׁדַּרְפָּנִיָּא אֵלָן חֲרָגְשׁוּ עַל-מַלְכָּא
 8 וְבוּן אֲמָרִין לֵיהֶ דְרִיּוּשׁ מַלְכָּא לְעֵלְמִין חִי: אֲתִיעֲטוּ בַל
 סִרְבִּי מַלְכוּתָא סִנְגִּיָּא וְאַחַשְׁדַּרְפָּנִיָּא חֲדָבְרִיָּא וּפְחוּתָא
 לְקִיּוּמָה קָם מַלְכָּא וּלְתַקְפָּה אֲסַר דִּי כָל-דִּי-יִבְעָא כְּעוּ
 מִן-כָּל-אַלֹּהֵי וְאַנְשׁ עַד-יוֹמוֹן תְּלַתִּין לְחַן מִנְּךָ מַלְכָּא
 9 יִתְרַמָּא לְגוּב אַרְיוּתָא: בְּעֵן מַלְכָּא תְקִים אֲסַרָּא וְתַרְשֵׁם
 בְּתַבָּא דִּי לֹא לְחֻשְׁנֵיהָ^א בְּרַת-מְדִי וּפְרַס דִּי-לֹא תַעֲבָד^ב:
 10 כָּל-קַבְל דְּנָה מַלְכָּא דְרִיּוּשׁ רֶשֶׁם כְּתָבָא וְאַסְרָא: וְדַנִּיָּאל
 11 בְּדִי יִבַע דִּי רֶשִׁים כְּתָבָא עַל לְבִינְתָהּ וּבוּיִן פְּתִיחִן לֵיהֶ
 בְּעֵלִיתָהּ נְגַד יְרוּשָׁלַם וּמְנִין תְּלַתָּהּ כִּיּוֹמָא הוּא^ו בְּרַךְ עַל-
 בְּרַכוּתֵיהֶ^ד וּמְצֵלָא וּמוֹרָא קָדָם אֱלֹהֵיהֶ כָּל-קַבְל דִּי-הוּא עֵבֵד
 מִן-קַדְמַת דְּנָה: אֲבוּן וְגַבְרִיָּא אֵלָךְ חֲרָגְשׁוּ וְחֻשְׁבָּחוּ לְדַנִּיָּאל
 12 בְּעֵה וּמְתַחֲנִן קָדָם אֱלֹהֵיהֶ: בְּאֲבוּן קִרְבוּ וְאַמְרִין קָדָם-
 13 מַלְכָּא עַל-אַסַר מַלְכָּא הָלֹא אֲסַר רֶשְׁמָתָּ דִּי כָל-אַנְשׁ
 דִּי-יִבְעָא מִן-כָּל-אַלֹּהֵי וְאַנְשׁ עַד-יוֹמוֹן תְּלַתִּין לְחַן מִנְּךָ
 מַלְכָּא יִתְרַמָּא לְגוּב אַרְיוּתָא עֲנָה מַלְכָּא וְאִמַר יַצִּיבָא
 מַלְתָּא בְּרַת-מְדִי וּפְרַס דִּי-לֹא תַעֲבָד: בְּאֲבוּן עֲנֹ וְאַמְרִין
 14 קָדָם מַלְכָּא דִּי דַנִּיָּאל דִּי מִן-בְּנֵי גְלוּתָא דִּי יְהוּד לֹא-שָׁם
 עֲלִיךְ מַלְכָּא טַעַם וְעַל-אַסְרָא דִּי רֶשְׁמָתָּ וּמְנִין תְּלַתָּהּ
 15 בְּיוֹמָא בְּעָא בְּעוּתָהּ: אֲבוּן מַלְכָּא בְּדִי מַלְתָּא שְׁמַע שְׁנִיָּא
 בְּאִשׁ עֲלוּתֵיהֶ וְעַל דַּנִּיָּאל שָׁם כָּל לְשִׁיבּוּתָהּ וְעַד מְעֵלִי^ו

9. ^a JEB s. לְחֻשְׁנֵיהָ Q in J 6,9. 16, in E 7,25; cf. ad 2,9 | ^b JDEB v. 9. 13 s;
 אַ He || 11. ^c EB היא D post. manu | ^d = Raphe teste massora; B in
 marg. ל רשי || 14. ^e Q ילה || 15. ^f Biblia Mantuana, J (ut videtur), cf. syr.
 מַלְתָּא (initium anni) et 5,7 ילה. Etiam מְעֵלִי B (pro מְעֵלִי, dages-
 satum) defendi potest. א, E falso מְעֵלִי.

16 שִׁמְשָׂא הָיָה מִשְׁתַּדֵּר לְהַצְלוֹתָהּ: בְּאֲדִינָן גְּבַרְיָא אֱלֵךְ הַרְגִישׁוּ
 עַל-מַלְכָּא וְאָמְרִין לְמַלְכָּא דַּע מַלְכָּא דִּי-דַת לְמָדֵי וּפְרַם
 17 דִּי כַל-אַסְר וְקִים דִּי-מַלְכָּא יִהְיִים לָא לְהַשְׁנִיחָהּ: בְּאֲדִינָן
 מַלְכָּא אָמַר וְהִיתִיו^a לְדַנְיָאֵל וְרָמֹז לְגַבְא דִּי אַרְוֹתָא עֵגָה
 מַלְכָּא וְאָמַר לְדַנְיָאֵל אֱלֵהָךְ^b דִּי אַנְתָּהּ פְּלַח-לֵהּ בְּתִירָא
 18 הוּא יִשְׁוֹבְנָךְ: וְהִיתִית^c אֲבָן חֲדָה וְשָׁמַת^d עַל-פָּם גְּבָא
 וְחִתְמִיה מַלְכָּא בְּעֻקְתָּהּ וּבְעֻקְתָּהּ רַבְרַבְנוּהִי דִּי לְאַתְשָׁנָא
 19 צִבּוּ בְּדַנְיָאֵל: אֲדִינָן אֹזֵל מַלְכָּא לְהַיְכֵלְהָ וּבַת שָׁוֵת וְדַחֲוֹן^e
 20 לְאַתְנַעַל קְדָמוּהִי וְשָׁנְתָהּ^f גִּדַת עֲלוּתִי: בְּאֲדִינָן מַלְכָּא
 בְּשִׁפְרָפְרָא יְקִים בְּנִנְהָא^g וּבַחֲתֻבְחָלָה לְגַבְא דִּי-אַרְוֹתָא
 21 אֹזֵל: וּבְמַקְרָבָהּ לְגַבְא לְדַנְיָאֵל בְּקַל עֲצִיב^h וְעַק עֵגָה מַלְכָּא
 וְאָמַר לְדַנְיָאֵל דַּנְיָאֵל עֲבַדⁱ אֱלֵהָא חַיָּא אֱלֵהָךְ^k דִּי אַנְתָּהּ
 22 פְּלַח-לֵהּ בְּתִירָא חֵיבַל לְשִׁוְבוּתָךְ מִן-אַרְוֹתָא: אֲדִינָן
 23 דַּנְיָאֵל עִם-מַלְכָּא מַלְל^l מַלְכָּא לְעֲלָמִין חַיִּי: אֱלֵהִי שְׁלַח
 מַלְאַכְיָה וְסַגְר^m פָּם אַרְוֹתָא וְלֹא חֲבַלְוֵי כַל-קַבֵּל דִּי
 קְדָמוּהִי וְכוּ הַשְׁתַּבַּחַת לִי וְאַף קִדְמוֹךְ מַלְכָּא חֲבוּלָהⁿ
 24 לָא עֲבַדְתָּ: בְּאֲדִינָן מַלְכָּא שָׁנִיא טַאב עֲלוּתִי וְלְדַנְיָאֵל אָמַר
 לְהַנְסִקָה מִן-גְּבָא וְהַסֵּק דַּנְיָאֵל מִן-גְּבָא וְכַל-חֲבַל לָא
 25 הַשְׁתַּבַּח-בָּהּ דִּי חַיִּמּוֹן^o בְּאַלְהָהּ: וְאָמַר מַלְכָּא וְהִיתִיו גְּבַרְיָא

17. ^a E יהייתיה ה, Pathach | ^b JB sg. cf. v. 21; W falso אליהך K, אלהך Q, ut pluralis sit. | אנה Q || 18. ^c E יהייתיה ה, Chireq, י, Pathach, Mil'el | ^d B Mil'el || 19. ^e JD ויהיון He; J adnotat יהיון ובהי | ^f EB נ sine Dagesch, D sine Sch'wa || 20. ^g Behrmanno interpretamentum est בננהא || 21. ^h B עציב Dagesch | ⁱ JDE עבד | ^k JEB sg., cf. v. 17 | אנה Q || 22. ^l DE ל Çere || 23. ^m MB ס; E Sch'wa | Q | ⁿ EB; E in marg. להי ושל: (Nehardeenses ה, Sorani א, cf. E ad 2,21) et ad e 4,22, הבלה להי ח, cf. e 6,12. W Aleph הבלה || 24. ^o JD מ Çere.

אֵלֶּךְ דִּי אַבְלוּ קַרְצוּתֵי דִי הַנִּיּוֹאֵל וְלִגְבֵי אַרְוֹתָא רְמוּ אַנּוּן
 בְּנִיהוּן וּנְשִׁיתוּן וְלֹא-מָטוּ לְאַרְעִית גָּבֵא עַד דִּי שְׁלֹטוּ
 26 בְּחוּן אַרְוֹתָא וְכַל-בְּרִמְיֵהוּן חֲדָקוּ: בְּאַבְנֵי דְרִיּוּשׁ מְלָבָא
 כְּתַב לְכָל-עַמְמֵיָא אֲמִיָּא וְלִשְׁנֵיָא דִּירְאָרִין בְּכָל-אַרְעָא
 27 שְׁלַמְכוּן יִשְׁגֵּא: מִן-קְרַמֵי שִׁים טַעֲם דִּי בְּכָל-שְׁלֹטָן
 מְלֻכוּתֵי לְהוּן זֹאעִין וְהַחֲלִין מִן-קְרָם אֱלֹהֵי דִּירְנִיּוֹאֵל
 דִּירְהוּא אֱלֹהָא חֵיָא וְקִים לְעֵלְמִין וּמְלֻכוּתָהּ דִּירְלֹא תַתְחַבֵּל
 28 וְשְׁלֹטְנָהּ עַד-סוּפָא: מְשִׁיב וּמְצֵל וְעֹבֵד אֲתִין וְחַמְהִין^a
 29 בְּשִׁמְיָא וּבְאַרְעָא דִּי שִׁיב לְהַנִּיּוֹאֵל מִן-יַד אַרְוֹתָא: וְהַנִּיּוֹאֵל
 דִּנְהָ חֲצֵלַח בְּמְלֻכוֹת דְרִיּוּשׁ וּבְמְלֻכוֹת בּוֹרְשׁ פִּרְסִיא:
 בְּשֵׁנַת חֲדָה לְבִלְאִשְׁצֵר^b מֶלֶךְ בְּכָל הַנִּיּוֹאֵל חֲלָם חוּה וְחֻוֵי¹
 רֵאשִׁיָּה עַל-מִשְׁבְּכָהּ בְּאַבְנֵי חֲלָמָא כְּתַב רֵאשׁ מְלִין אֲמַר:
 2 עֲנֵה הַנִּיּוֹאֵל וְאֲמַר חוּה חוּת בְּחֻוֵי עַם-לִילְיָא^o וְאָרו
 3 אַרְבַּע רוּחֵי שְׁמֵיָא מְנִיחִין לִימָא רַבָּא: וְאַרְבַּע חֻוֵן בְּרַבְרָן
 4 סִלְקִין מִן-יִמָּא שְׁנִין דָּא מִן-דָּא: קְרַמֵיָּא^d בְּאַרְיָה וּנְפִין
 דִּירְנִשֵׁר לָהּ חוּה חוּת עַד דִּירְמֵרִישׁוּ גִפְיָה^o וּנְטִילַת^f מִן-
 אַרְעָא וְעַל-רַבְלִין^e בְּאַנְשׁ הַקִּימַת וְלִבְבֵי אַנְשׁ יְחִיב לָהּ:
 5 וְאָרו חֻוֵיהָ אַחֲרֵי תַנְיָנָה^h דְּמֵיָה לְרַב וְלִשְׁטֵרⁱ חַד הַקַּמַת^k
 וְתַלַת עֲלֵעִין בְּפַמְהָ^l בֵּין שְׁנֵיָהּ וּבֵין אֲמֵרִין לָהּ קוּמִי אֲכָלִי

26. דְרִיּוּן Q, cf. 3,3 | וְנִיּוֹן Q || 28. ^a E ה Pathach, cf. 3,32. 33 || 29.
 אֲרֵאָא Q || VII, 1. ^b a ante w etiam in JEB | ^c in J ubique sine Schwa (mo-
 bili) || 4. ^d EB מ Pathach; cf. E v. 19. 23 רַבִּיעֻרָא B ז | ^e Q. J גִּפְיָה et v. 5
 שְׁנֵיָה Qameç supra He; 5,21 עליה et 7,7 ברַבְלִיָּה Qameç erasum est | ^f EB Mil'el
 | ^g E בְּרַבְרָן, v. 7 קְרַמֵיָּא || 5. ^h Behrm. 'h posteriori manu additum esse existimat,
 cf. v. 6. 7 | ⁱ E וְלִשְׁטֵר Samekh. Behrmanno interpretamentum
 est, quod proprie pertinuerit vel ad אַרְעָא מִן אַרְעָא vel ad הַק' וְנִשְׁלַח מִן אַרְעָא
 | ^k JB, vocalis genus passivum indicans necessaria est. ^l E ה | ^m E רַבְרָן
 Raphe, sed cf. § 161 | וְנִיּוֹן Q, cf. v. 4. D Qameç supra ה, ut v. 7 ברַבְלִיָּה.

6 בְּשָׂר שֵׁנִיא: בָּאֵתֶר^a דְּנָה חֲזוּה תְּוִית וְאָרוּ אַחֲרֵי כְּנֹמֶר וְלֹה
 נְשִׁין אַרְבַּע דִּירְעוּף עַל־נְבִיָּה וְאַרְבַּעַה רֵאשִׁין לְחִזְוֹתָא
 7 וְשִׁלְטָן יְחִיב לֵה: בָּאֵתֶר דְּנָה חֲזוּה תְּוִית כְּחֻזִּי לִילִיא
 וְאָרוּ חֲזוּה רְבִיעִיא דְּחִילָה וְאִימְתָנִי^b וְתִקְפָּא וְתִירָה^c
 וְשִׁנְיָן דִּירְפְּרוּל לֵה בְּרִכְוֶן אַכְלָה וּמְדַקָּה^d וּשְׂאָרָא בְּרִגְלוֹה
 רְפִסָּה וְהִיא מְשִׁנְיָא^e מִן־כָּל־חִזְוֹתָא דִּי קִדְמוּה וּקְרִנְיָן^f
 8 עֶשֶׂר לֵה: מוֹשְׁתַּכַּל חֲזוּה בְּקִרְנֵיא וְאָלוּ קָרָן אַחֲרֵי וְעִירָה
 סִלְקַת^g בִּינִיחוּן וְתִלַּת מִן־קִרְנֵיא קְדָמְתָא אֲתַעְקֵרוּ מִן־
 קִדְמוּה וְאָלוּ עִנְיָן בְּעִנְיָ אֲנָשָׂא בְּקִרְנֵא־דָּא וּפִס^h מְמַלְלָאⁱ
 9 בְּרִכְוֶן: חֲזוּה תְּוִית עַד דִּי כְּרִסָּן רְמִזוּ וְעִתִּיק יוֹמִין יִתְב
 לְבוּשָׁה בְּתֵלַג חֲזָר וּשְׁעָר רֵאשִׁה בְּעֶמֶר נְקָא בְּרִסְוִיה שְׂבָבִין
 10 דִּירְנוֹר גְּלִגְלוּחֵי נוֹר דְּלִק: נָהַר דִּירְנוֹר נָגַד וְנָפַק מִן־
 קְדָמוּהֵי אֲלָף אֶלְפִים יִשְׁמֹשׁוּנָה וְרַבּוּ רַבּוֹן קְדָמוּהֵי יְקוּמוּן^k
 11 דִּינָא יִתְב וְסַפְרִין פְּתִיחוּ: חֲזוּה תְּוִית בְּאֲדִין מִן־קָל מַלְיָא
 בְּרִבְרָתָא דִּי קִרְנָא מְמַלְלָא^l חֲזוּה תְּוִית עַד דִּי קְטִילַת
 12 חִזְוֹתָא וְהוּבַד גְּשָׁמָה וְיַחֲיִבַת לִיקְבַת אֲשָׂא: וּשְׂאָר חִזְוֹתָא
 הָעֵדִיו שְׁלִטְנָהוּן וְאַרְבָּה בְּחִיזִין יַחֲיִבַת^m לְחוּן עַד־וּמִן וְעַד־וּן:
 13 חֲזוּה תְּוִית כְּחֻזִּי לִילִיא וְאָרוּ עַס־עַנְנֵי שְׂמִיָּא כְּבַר אֲנָש
 אָתָה הוּא וְעַד־עִתִּיק יוֹמִיא מְטָה וּקְדָמוּהֵי תְּקַרְבוּהֵי:

6. ^a JEB; E in marg. כל מל. WRD בתר sine א | Q 7. Q דְּרִיעָא |
^b א etiam in JEB Çere vocalem habet | ° cf. ad 3,22 | ^d EB דְּ Sch'wa |
 Q | ° B : Dagesch; eandem significationem habet Sch'wa mobile in JD
 | Q דְּרִיעָא | ° DE יְקִרְיָן, cf. v. 4 || 8. ° Etiam in B קָמֵעַ, in marg. לְ; v. 20 in
 marg.: לְ | Q בִּינִיחוּן, cf. 2,33 | Q אֲדַקְקָה, cf. ad 5,5. E דְּ Dagesch (Hithpa'al) |
 Q דְּרִיעָא | ° E וּמִן v. 8. 20, cf. 161 | ° E v. 8. 20 מְמַלְלָא Çere; D v. 8 Çere, v. 20
 deest || 10. Q אֲלָפִין; K lapsus librarii est | Q דְּרִיעָא; K דְּרִיעָא | ° E יְקוּמוּן i. e.
 Q דְּרִיעָא (f. pl.) || 11. EB לְ Sch'wa || 12. ° Mil'el.

- 14 וְלֹהֵי יְהִיב שְׁלֹטָן וְיִקְרַר וּמְלָכוֹ וְכָל עַמְמֵיָא אַמְיָא וְלִשְׁנָיָא
 לֵה יִפְלְחוּן שְׁלֹטְנָה שְׁלֹטָן עָלֵם דִּי-לֵא יַעֲדָה וּמְלָכוּתָהּ
 15 דִּי-לֵא תַתְּחַבֵּל: אַתְּבְרִית רוּחֵי אֲנָה הַנִּיּוּאֵל בְּגֹזֵא נְדָגָה^a
 16 וְחוּזֵי רֵאשֵׁי יְבַתְּלִנְנִי: קִרְבַּת עַל-חַד מִן-קְאֻמְיָא^b וְיַצִּיבָא
 אֲבַעֵא-מִנְהָ עַל-כָּל-דְּגָה וְאֹמַר-לִי וּפְשַׁר מְלֵיָא וְהוֹדְעֵנְנִי:
 17 אֲלִין חִזְוֹתָא בְּבִרְבָּתָא דִּי אֲנֹן אַרְבַּע אַרְבַּעָה מְלָכִין
 18 יְקוּמוּן מִן-אַרְעָא: וְיִבְבְּלוּן מְלָכוּתָא קִדְיִשִׁי עֲלִיוֹנִין וְיַחְסְנוּן
 19 מְלָכוּתָא עַד-עֲלָמָא וְעַד עָלֵם עֲלֻמְיָא: אֲדִין צְבִית^c לִי־צִבָּא
 עַל-חִזְוֹתָא רְבִיעִיתָא דִּי-הֹת שְׁנָיָא מִן-כְּלָחוּן דְּחִילָה
 יַתִּירָה שְׁנִיָּה דִּי-פְרוּל וּטְפִרִיָּה דִּי-נְהָשׁ אֲכָלָה מְדַקָּה^d
 19 וּשְׂאָרָא בְּרַגְלֵיהָ רֶפְסָה: וְעַל-קִרְנֵיָא עֶשֶׂר דִּי בְּרֵאשֵׁיהָ
 וְאֲחֵרֵי דִּי סִלְקַת וּנְפִלוּ מִן-קִרְמִיָּה תִּלְתָּ וּבְרִנָּא רַבָּן וְעִינִין
 21 לֵה וּפֶסֶם מְמַלֵּל בְּבִרְבָּן וְחִוּוּהָ כַּב מִן-חֲבַרְתָּהּ: חֻוּהָ חֻוּיָת
 22 וּבְרִנָּא רַבָּן עֲבָדָא קִרְב עַם-קִדְיִשִׁין וְיִבְלָה לְהֹן: עַד דִּי-
 אַתְהָ עַתִּיק יִזְמִיָּא וְדִינָא יְהִיב לְקִדְיִשִׁי עֲלִיוֹנִין וּזְמָנָא מְטָה
 23 וּמְלָכוּתָא הַחְסֵנוּ קִדְיִשִׁין: בֵּן אֲמִר חִזְוֹתָא רְבִיעִיתָא מְלָכוֹ
 רְבִיעִיָּא תְּחֻוּא בְּאַרְעָא דִּי תִשְׁנֵא מִן-כָּל-מְלָכוּתָא וְתֵאכֹל
 24 כָּל-אַרְעָא וְתִרְשַׁנְהָ וְתִדְקַנְהָ^e: וּבְרִנָּא עֶשֶׂר מִנְהָ מְלָכוּתָא
 עֶשְׂרָה מְלָכִין יִקְמוּן וְאֲחֵרָן יִקּוּם אַחֲרֵיהֹן וְהוּא יִשְׁנֵא
 25 מִן-קִרְמֵיָא וְתִלְתָּהּ^f מְלָכִין יַחְשָׁפֵל: וּמְלִין לְצַד עֲלִיָּא
 יִמְלֵל^g וְלְקִדְיִשִׁי עֲלִיוֹנִין יִבְלָא וְיִסְבֵּר לְחֻשְׁנֵיהָ וּמְנִין וְדַת

15. ^a E נְדָגָה Mappiq; B נְדָגָה S'gol || 16. ^b E קְאֻמְיָא, א sine Chateph || 17. Q שְׁנָיָא Q (fem.), K אֲנִין || 19. ^c E צְבִית Çere | Q כְּלָחִין Q; EB ל sine Dagesch | חֻוּיָת Q | Q רְבִיעִיתָה | ^d E ומְדַקָּה | Q בְּרִגְלָה || 20. Q וְנִפְלָה, cf. ad 5,5 || 23. Q רְבִיעִיתָה | EB ח Schwa || 24. ^e DEB אַחֲרֵיהֹן plene | ^f EB וְתִלְתָּה Aleph || 25. Q עֲלָמָה | DE יִמְלֵל Çere | EB לְחֻשְׁנֵיהָ.

26 וַיִּתְחַבֵּן בִּיהָ עַד-עֵדֶן וְעַד־נִין וּפְלַג עֵדֶן: וְדִנָּא יִתְב^a
 27 וְשִׁלְטָנָה יַחֲעֲדֹן לְהַשְׁמֵדָה וּלְהַזְבֵּדָה עַד-סוּפָא: וּמַלְכוּתָא
 וְשִׁלְטָנָא וְרִבּוּתָא דִּי מַלְכֵי תַחֲזֹת כָּל-שְׁמַיָּא יַחֲיִיבַת לְעַם
 קַדִּישֵׁי עֲלִיוֹנִין מַלְכוּתָהּ מַלְכוּת עָלַם וְכַל שִׁלְטָנָא^b לָהּ
 28 יַפְלָחוּן וַיִּשְׁתַּמְעוּן: — עַד-בָּה^c סוּפָא דִּי-מַלְתָּא אָנָּה
 דְּנִיָּאֵל שְׂגִיָּא רַעֲיוֹנֵי יִבְהַלְגֵּנִי וְזֵינִי יִשְׁתַּנּוּן עָלַי וּמַלְתָּא
 בְּלִבִּי נִטְרַת:

26. ^a D יתב || 27. ^b D שלטנא || 28. ^c DEB בא.

Gen. 31,47: יַגֵּר שְׂהַדוּתָא

Jer. 10,11: בְּדַנְתָּ תֵּאמְרוּן לְהוֹם אֱלֹהֵיָא דִּי-שְׁמַיָּא וְאַרְקָא
 לֹא עֲבָדוּ יֵאבְדוּ מֵאַרְעָא וּמִן-תַּחֲזֹת שְׁמַיָּא אֱלֹהֵיָא:

Wörterverzeichnis.

- אב** Vater, s. **אביו**, **אביו**; pl. **אבות**, s. **אבות**.
אב, d. **אבא** Frucht, s. **אבבא** (אבב).
אבד, zu grunde gehn; ipf. **יאבדו** Jer.||Ha. vertilgen, umbringen; ipf. **יהבדו**; inf. **הובדה**. || Hoph. perf. **הבד**.
אבן f., d. **אבנא** Stein.
אברה f., d. **אברתא** Brief.
אבין u. mit **באבין**: **ב**: sodann, darauf; **א**: **מז** von der Zeit an.
אדר Adar (Monatsname).
אדר, d. **אדרא** Tenne, pl. c. **אדריו**.
אדרגון pl. d. Oberrichter. Fw.
אדרזא adv. richtig. Fw.
אדרע f. Arm. **אדרע**.
אזא anzünden, heizen; inf. **מזא**; part. p. **אזה**.
אזדא sicher, gewiss. Fw. **אזדא**.
אזל gehn; iptv. **אזל** (für **אזל**).
אה Bruder; pl. s. **אחיו**, Q **אהו**.
אהויה Anzeigen, Kundthun, c. **אהויה** (הורה).
אהידה f. Rätselhaftes; pl. **אהידה**.
אהרי = bh; **א**: **דנה**; s. **אהריו**.
אהרי adj. f., eine andre.
אהרי f., c. **אהרית** Ende.
אהרון ein anderer; 4, 5. **אהרון**.
אהרפניא pl. d. Satrapen. Fw.
- קחת**: **אחת**.
אילן, d. **אילנא** Baum.
אימתן, f. **אימתני** schrecklich.
אימי = bh **יש**; **א**: **לא** = bh **אין**; s. **איתוד**, Q **איתוד**; **איתודי**.
אכל essen, ipf. **יאכל**.
א = bh.
אלה, Q **אל** = bh.
אלה, d. **אלהא** Gott; s. **אלהי**. Pl. **אלהיו**; s. (mit **ל**) **אלהיו**.
ארה siehe! = **ארה**.
אלה = **אלה**.
אלה pl., nur als m., jene.
אלה, c. auch **אלה**, d. **אלפא** tausend; pl. **אלפין**, K **אלפים**.
אמה f. Elle; pl. **אמין**.
אמה f. Nation; pl. d. **אמיה**.
אמן, Ha. vertrauen **ב** auf, perf. **מהוימן**; part. pass. **מהוימן** (zuverlässig, treu).
אמר sagen, befehlen. 3 f. sg. **אמרת**; inf. **מאמר** u. **ממר**; part. **אמר**.
אמר Lamm; pl. **אמרין**.
ידע: **אנדע**. **אב**: **אנבה**.
אנה ich.
אנין pron. pl. m. sie; f. **אנון**, Q **אנין** 7, 17.
אנוש, d. **אנושא**, Q **אנושא**, Mensch. 4, 13. 14.

אֲנַחְנָה wir.
 אֲנִס Gewalt anthun jmdm; part.
 אֲנִס.
 אֲנִפּוּן pl. Gesicht (= bh אַפִּים),
 s. אֲנַפְוֵהוּ.
 אֲנִשׁ, c. אֲנִשׁ, d. אֲנִשָּׁא Mensch,
 coll. Menschen; pl. אֲנִשִּׁים 4, 14.
 אֲנִתָּה m. du; Q אֲנִתָּה; e 7, 25 K.
 אֲנִתוֹן m. ihr.
 אֲסוּר Fessel; pl. אֲסוּרִין.
 אֲסִפְרָא adv. sorgfältig, genau. Fw.
 אֲסִר d. אֲסָרָא Verbot.
 אֵע, d. אֵעָא Holz.
 אָה, auch, und (stets וְאָה) = bh.
 אֲפֹתִים adv. zuletzt, endlich. Fw.
 (אֲפֹתִים Einkommen?). e 4, 13.
 אֲפִצְבַּע f. Finger; pl. אֲפִצְבָּעִין, c. אֲפִצְבַּע.
 אֲרַבַּע m., d. אֲרַבְעָה f. vier.
 אֲרָגוֹן, d. אֲרָגוֹנָא Purpur.
 אֲרִי siehe!, sehet!
 אֲרִיחָה Weg, Pfad; pl. s. אֲרִיחָה.
 אֲרִיחָה Löwe; pl. d. אֲרִיחָה.
 אֲרִיף passend, geziemend (אָ?) e
 4, 14.
 אֲרִכְבָּה f. Knie; pl. s. אֲרִכְבָּה.
 אֲרִכָּה f. Länge, Zeitdauer.
 אֲרַע f., d. אֲרַעָא Erde.
 אֲרַע adj., f. אֲרַעָא unten befind-
 lich, untere; מִן אֲרַע niedriger als
 2, 39, Q אֲרַע.
 אֲרַעִי f., c. אֲרַעִית Unterer,
 Boden (einer Grube).
 אֲרַק f., d. אֲרַקָא Erde. Jer.
 אֲשׁ f., d. אֲשָׁא Feuer.
 אֲשׁ; pl. d. אֲשָׁא, s. אֲשָׁהּ Grund-
 festen.
 אֲשָׁר Zaubrer; pl. אֲשָׁרִין, d. אֲשָׁרִיא.
 אֲשָׁרָא Gebälk? Mauer? Fw?
 אֲשָׁתוּר אֲשָׁתוּר.

אֲשָׁתוּר Anstrengung; e 4 Em-
 pörung (שָׁדֵר).
 אֲתָּה m. = bh אַתָּה; pl. אֲתָּוּן,
 אֲתָּיָא, s. אֲתוּוֹהִי.
 אֲתָּה, אֲתָּה kommen, inf. מֵתָּה. ||
 Ha. הֵיָתִי bringen. || pass. הֵיָתִית
 sie wurde gebracht 6, 18; הֵיָתִיתוּ
 sie wurden g. 3, 13.
 אֲתָּה, d. אֲתָּתָּה; Weib (bh אִשָּׁה)
 pl. נְשִׁוּוֹן, s. נְשִׁוּוֹהִין.
 אֲתוּן, d. אֲתוּנָא Ofen (mit Steinen
 ausgelegte Feuergrube).
 אֲתָּר Ort, s. אֲתָּרָה.
 בַּ praep. = bh.
 בְּאִישׁ (für בְּאִישׁ), böse; f. בְּאִישָׁא
 (ת Raphe?)
 בְּאִשׁ schlecht sein; mit עַל jmdm
 missfallen.
 בְּאִתָּר, s. בְּתָרָה (בַּ + אֲתָּר).
 בְּדַר, Pa. בְּדַר zerstreuen; imptv.
 בְּדַרִי.
 בְּהִילָה f. Eile.
 בְּהַל Pa. erschrecken (tr.); ipf. s.
 וּבְהִלָּה. || Hithpa. erschreckt
 werden; part. מְהַלָּה || Hithp.
 in Unruhe sein, eilen; inf.
 בְּהַלָּה.
 בְּוֹת übernachten; perf. בְּוֹת.
 בְּוֹטל aufhören, ins Stocken ge-
 raten; f. בְּוֹטלָה e 4, 24. || Pa.
 zum Aufhören nötigen.
 בֵּין zwischen, s. בֵּיןוֹהוֹן, Q בֵּיןוֹהִין.
 בִּינָה f. Einsicht.
 בִּירָה f., d. בִּירָתָא Burg e 6, 2.
 בִּית, d. בִּיתָא Haus, s. בִּיתָה,
 בְּתִיכוֹן.
 בַּל (= Syr. ܒܠ) Herz, Sinn.
 שָׁם בַּל = hebr. לֵב שָׁם.

- בלא. Pa. aufreiben, vernichten.
 בלו Abgabe, Steuer (Assyr. *biltu*).
 בנא bauen; perf. s. בָּנֵהוּ 1. sg.
 בָּנִיתָה inf. מבְּנֵה מְבַנֵּה e 5, 9;
 בָּנִיתָ e 5, 3; part. act. pl. בְּנִיחַ;
 part. pass. בְּנִיחָה. || Hithp. ge-
 baut werden.
 בָּר: בְּנוּהוּ בְּנִי.
 בָּנִין, d. בְּנוֹנָא Gebäude.
 בָּנִס in Zorn geraten.
 בָּעָא suchen, bitten; inf.
 בָּעֵא, part. act. pl. בְּעֵיחַ.
 בְּעִי f. Bitte, Gebet; s. בְּעִיתָה.
 בַּעַל Herr; nur טָעַם בַּעַל.
 בְּקַעָה, c. בְּקַעַת Ebene.
 בָּקַר Pa. suchen, nachforschen. ||
 Hithpa. gesucht werden.
 בָּר Sohn, s. בָּרָה; pl. בְּרִיחַ, c. בְּרִי, s.
 בְּנוּהוּ.
 בָּר, d. בְּרָא (freies) Feld.
 בָּרַךְ die Kniee beugen; part. בְּרָךְ.
 בְּרָךְ Knie; pl. s. בְּרִכּוּהוּ.
 בָּרַךְ part. pass. בְּרִיךְ gepriesen. ||
 Pa. בְּרָךְ preisen; part. pass. מְבָרַךְ.
 בָּרַם aber, jedoch.
 בָּשָׂר, d. בְּשָׂרָא Fleisch.
 בָּת Bath (e. Hohlmass); pl. בְּתִין.
 בָּתַר בַּאתַר: בָּתַר.
 גָּב Seite; pl. s. גְּבוּהָ, Q גְּבֵהָ.
 גָּב, d. גְּבֻבָא Grube.
 גְּבוּרָה, d. גְּבוּרְתָא Stärke.
 גְּבַר Mann; pl. גְּבָרִין, d. גְּבָרִיא.
 גְּבַר Held; pl. e. גְּבָרִי.
 גְּבָרִיא pl. d. Schatzmeister. Fw.
 3, 2, 3 = גַּזְבְּרִיא; Grätz ver-
 mutet גַּזְבְּרִיא.
 גָּדַד umhauen; imptv. גָּדִי.
 גָּו, c. גָּו, גָּוָא das Innere, s. גְּוִיָהָה. ||
 גָּוָא = bh. גְּתוּף; גָּוָא in
 (mit Akk.).
 גָּוָה f. Stolz.
 גְּזָבְרִיא pl. d. Schatzmeister. Fw.
 גָּזַר entscheiden; part. גְּזָרִין Wahr-
 sager, Astrologen. || Hithp. sich
 abreissen, sich losreissen; 3. f.
 perf. הִתְגָּזַרְתָּ u. אֶתְגָּזַרְתָּ.
 גְּזָרָה f., c. גְּזָרְתָּ Beschluss.
 גָּחַ Ha. hervorbrechen; part. f.
 מְגִיחַחַן pl.
 גִּיר, d. גִּירָא Kalk.
 גָּלָא offenbaren; inf. מְגָלָא;
 P'il גָּלִי u. גָּלִי. || Ha. הִגְלִי ins
 Exil führen.
 גָּלְגָל Rad; pl. s. גְּלִילוּהוּ.
 גָּלוּ f., d. גְּלוּתָא Gefangenschaft,
 Exil.
 גָּלַל (Last, was man wälzen muss);
 גָּאָבֵן Steinblock, Quader.
 גָּמַר vollenden; part. pass. גְּמִיר
 e 7, 12 „ausgefertigt“ (von e.
 Urkunde).
 גְּזִזִין pl.; c. גְּזִזָּה, d. גְּזִזְתָּא Schätze.
 גָּפֵן Flügel; pl. גְּפִין.
 גָּרַם Knochen; pl. s. גְּרַמִּיהוּן.
 גָּשָׁם Leib, s. גְּשָׁמָה; pl. s. גְּשָׁמִיהוּן,
 Q גְּשָׁמָהוּן sg.
 דָּא pron. sg. f. diese (= bh. דָּאתָא).
 דָּב Bär.
 דָּבַח opfern; part. דְּבַחִין.
 דָּבַח Opfer; pl. דְּבַחִין.
 דָּבַק zusammenhangen; part.
 דְּבַקִּין.
 דְּבַחָה, c. דְּבַחָה Sachverhalt; 'על-ד'
 דִּי u. דִּי עֲרֵדָה' די um deswillen
 dass, damit.
 דְּהָב, d. דְּהָבָא u. דְּהָבָה Gold.

- דָּוַר wohnen; ipf. דָּוַר; part. דָּוָר, Q. דָּוָרִין.
 דָּוַר zertreten; ipf. s. דָּוַשׁ.
 דָּוָר pl. f. Keksweiber(?).
 דָּחַל sich fürchten; part. דָּחֵלִין, part. pass. דָּחֵלִיל fürchterlich.
 דָּו 1. = bh דָּו תָּמָה; אָשֶׁר selbst; מִן־דָּו = כִּי אָשֶׁר = פְּדֵי von der Zeit an wo. || 2. am Anfange einer direkten Rede 2, 25; 5, 7; 6, 6. 14. || 3. zur Umschreibung des gen.: נָהַר דָּוִי־נֹר ein Feuerstrom; auch nach (überflüssigem) pron. suff. דָּוִי־שְׁמָהּ der Name Gottes.
 דָּוִן richten; part. דָּוִנִין, Q. דָּוִינִין.
 דָּוִן, d. דָּוִנָּא u. דָּוִנָּה Recht, Gerechtigkeit; Gericht.
 דָּוִן Richter; pl. דָּוִינִין.
 דָּוִן pron. m. dieser, jener; דָּוִן f. דָּוִן pron. dieser, jener; m. 2, 31, f. 7, 20. 21.
 דָּבַר Widder; pl. דָּבָרִין.
 דָּבָרִין, d. דָּבָרִין Denkwürdigkeit.
 דָּבָרִין, pl. d. דָּבָרִינָּא Denkwürdigkeiten.
 דָּלַק brennen; part. דָּלֵק.
 דָּמָה ähnlich sein; part. f. דָּמִיָּה.
 דָּמָה pron. m. dieser. Oft neutrisch: כִּי־דָּמָה wie dieses, so; עַל־דָּמָה deswegen.
 דָּקַח zermalmen; perf. pl. דָּקִי 2, 35 (ohne Dagesch). || Ha. דָּקַח zermalmen, f. דָּקַחַת; ipf. דָּקַח; part. מְדַקֵּחַ, f. מְדַקֵּחַת.
 דָּר Geschlecht, Generation.
 דָּרַע f. Arm; pl. s. דָּרְעוּהוּ.
 דָּרַע f., d. דָּרַע Befehl, Dekret; Gesetz; s. דָּרְכּוֹן. Fw.
 דָּרַע Strack, Bibl.-Aram. II.
 דָּחָא, d. דָּחָא junges Grün.
 דָּחָא pl. d. דָּחָאִין Rechtskundige, Richter.
 הָ (Fragepartikel). הָא nonne? הָא, הָא siehe!
 הָאִין pl. d., c. הָאִין Staatsräte, Minister. Fw.
 הָאִין Stück; עֲבַד הָאִין in Stücke hauen. Fw.
 הָאִין Pa. Ehrfurcht bezeigen, 1. sg. הָאִין; part. מְתַהַר.
 הָאִין, d. הָאִין Hoheit.
 הָאִין pron. m., er.
 הָאִין = bh הָאִין = 3. f. הָאִין; 3. pl. u. imptv. הָאִין; ipf. m. הָאִין u. הָאִין, f. הָאִין, pl. הָאִין, f. הָאִין.
 הָאִין: הָאִין, הָאִין.
 הָאִין pron. f. sie.
 הָאִין, d. הָאִין Palast, Tempel, s. הָאִין.
 הָאִין: הָאִין. — אָמֵן: הָאִין.
 הָאִין gehn; ipf. הָאִין, inf. הָאִין (von הָאִין?) || Pa. einhergehn, part. מְהַלֵּךְ. || Ha. part. מְהַלֵּךְ (Pa.?) 3, 25; 4, 34.
 הָאִין Wegegeld, Zoll.
 הָאִין e, הָאִין d pron. 3. pl. m. sie; ausser e 5, 11 als Akk.
 הָאִין, Q. הָאִין d., Halskette.
 הָאִין 1. wenn; הָאִין — הָאִין sive—sive. || 2. ob (indirekt fragend) e 5, 17.
 הָאִין: הָאִין, הָאִין.
 הָאִין: הָאִין.
 הָאִין pl. Gedanken (eines Träumenden).
 הָאִין = bh || הָאִין — הָאִין sowohl—als auch 7, 20; e 6, 9.

- זָבַן kaufen; part. זֹבֵנִין.
 זָהִיר vorsichtig; pl. זְהִירִין.
 זָוַד Ha. inf. הִזְדָּה frevelhaft handeln.
 זָוַן nähren, speisen; Hithp. sich ernähren; ipf. יִזְוֶן.
 זָעַע zittern; part. זֹאעֵן, Q זֹעֵן.
 זָוִי Glanz, gesunde Farbe (des Gesichts); s. זִירִי; pl. s. זִירִיד, Q זִירִי.
 זָכַי f. Lauterkeit, Unschuld.
 זָמַן, d. זְמַן Zeit; pl. זְמַנִּין. || זָמַן dreimal.
 זָמַן Ha. eine Bestimmung treffen; Hithpa. sich verabreden. 2, 9 K הִזְמַנְתִּין, Q הִזְמַנְתִּין.
 זָמַר, d. זְמַרָא Saitenspiel (mit Gesang).
 זָמַר Sänger; pl. d. זְמַרִּיא.
 זָן Art (= bh מִין); pl. e. זְנִי.
 זָעִיר, f. זְעִירָה klein.
 זָעַק schreien.
 זָקַה aufrichten; part. pass. זְקִיָּה.
 זָרַע Same.
 זָבַל f. Verbrechen. זָבַלָא.
 זָבַל Pa. verderben; 6, 23 verletzten; s. הִבְלִיָּהי. || Hithpa. vernichtet werden; ipf. יִזְבְּלוּ.
 זָבַל, d. הִבְלָא Verletzung.
 זָחַר Genosse, Gefährte; pl. s. חֲבֵרוֹתֵי.
 זָחַרָה Genossin, pl. s. חֲבֵרָתָה.
 זָדַד, f. הִדָּה eins. Vor Grundzahlen multiplizierend: זָדַד siebenfach. פְּתָדָה zusammen, zugleich.
 זָדָה f. Freude.
 זָדִיר Brust; pl. s. חֲדָרֵי.
 זָדַת neu e 6, 4 (הִדָּה?).
- הוּרָא Pa. anzeigen, kundthun; ipf. יִהוּרָא, s. יִהוּרָא. || Ha. kundthun; ipf. יִהוּרָה; imptv. s. יִהוּרָי.
 הוּרָט Ha. ipf. יִהוּרָט e 4, 12?? (Targ. Pa. הִיט [zusammen] nähren. | Thalm. חָטַט bohren, graben; Pa. ausgraben.)
 הוּרָי weiss.
 הוּרָה sehn; part. pl. הוּרָן; inf. מְהוּרָא. Part. pass. הוּרָה (was sich sehn lassen kann) angemessen (neuhebr. רָאוּי).
 הוּרָה (Targ. חִירוּ) f. 1. Gesicht, Erscheinung; 2. Gestalt 7, 20; s. חִירוּ; pl. חִירוּן.
 חוּרָה f. Anblick; s. חוּרָה.
 חוּרָא sündigen. Pa. Sündopfer darbringen (abgeleitet v. bh חָטָא) e 6, 17 חֲטָאָה, Q חֲטָאָה. Andre: Sündopfer.
 חוּרָי Sünde; pl. s. חֲטָוָה. Q חֲטָוָה.
 חוּרָי, d. חֲטָאָה lebend, lebendig; pl. d. חֲטָוָה.
 חוּרָי pl., e. חֲטָוָה Leben.
 חוּרָי, חוּרָה leben; imptv. חוּרָי. || Ha. am Leben lassen, lebendig machen; part. מְחָא.
 חוּרָה (חִירוּ 4, 13) f., e. חִירוּת, d. חִירוּתָה Tier; pl. חוּרָה, d. חִירוּתָה.
 חוּרָה, e. חוּרָה Kraft; 4, 32 Heer; s. חוּרָה.
 חוּרָה weise; pl. חֲכָמִין.
 חוּרָה f., d. חֲכָמָה Weisheit.
 חוּרָה, d. חֲלֵמָה Traum, s. חֲלֵמָה; pl. חֲלֵמִין.
 חוּרָה vorübergehn (v. d. Zeit); ipf. יִחְלַפֵּן.
 חוּרָה Anteil, Teil; s. חֲלָקָה.
 חוּרָה, חוּרָה f. Glut, Zorn.

- הַמָּר, d. הַמָּרָא Wein.
 הַתְּשִׁים pl. Weizen (bh הַתְּשִׁים).
 הַתְּנִיפָה f., c. הַתְּנִיפָה Einweihung.
 הַתְּנִין sich erbarmen; inf. מִתְּנִין. ||
 Hithpa. flehen; part. מִתְּנִינָן.
 הַתְּסֵן, Ha. in Besitz nehmen;
 perf. הִתְּסַנֵּן; ipf. יִתְּסַנֵּן.
 הַתְּסֵן, d. הַתְּסֵנָא Besitz, Reichtum.
 Andre minder gut: Macht,
 Kraft.
 הַתְּסָה, d. הַתְּסָפָא Thon.
 הַתְּסַר ermangelnd.
 הַתְּצָה, Ha. rücksichtslos, streng
 sein; part. f. מִתְּצַפֶּה u.
 מִתְּצַפֶּה.
 הַתְּרַב (Tharg הַתְּרוּב) trocken, wüste
 sein; Ho. verwüstet werden,
 3. f. הַתְּרַבַּת.
 הַתְּרַטִּים Mag(i)er; pl. הַתְּרַטְּמִין.
 הַתְּרַף, הַתְּרַף glühen, brennen;
 Hithpa. הַתְּרַפֶּה versengt wer-
 den.
 הַתְּרִץ Hüfte, s. הַתְּרַצָּה.
 הַתְּשֵׁב achten, ansehen für etwas;
 part. pass. הַתְּשִׁיבִין.
 הַתְּשׁוּף, d. הַתְּשׁוּכָא Finsternis.
 הַתְּשֵׁה nötig haben; part. pl.
 הַתְּשִׁיחִין.
 הַתְּשֵׁה f., c. הַתְּשֵׁהוּת Bedarf.
 הַתְּשֵׁהָא f. d. Bedürfnis; pl. הַתְּשֵׁחִין.
 הַתְּשֵׁל (schmieden), zermalmen;
 part. הַתְּשֵׁל.
 הַתְּשֵׁל versiegeln; s. הַתְּשֵׁמָה.
 הַתְּשֵׁב gut sein; mit עַל der Per-
 son: jmdm gefällt etwas.
 הַתְּשֵׁב gut.
 הַתְּשֵׁב Scharfrichter (Leibwächter
 des Königs); pl. d. הַתְּשֵׁבִיא.
- הַתְּרַר, d. הַתְּרַרָא Berg, Fels.
 הַתְּרַת f. Fasten (Nöldeke, Syr.
 Gr. § 155 A).
 הַתְּרִין, d. הַתְּרִינָא Thon.
 הַתְּרִי טל (ros).
 הַתְּרִי (vgl. bh עַל). Ha. Schatten
 suchen; ipf. יִתְּרִי.
 הַתְּרִי geniessen, kosten. Pa. kau-
 sativ; ipf. יִתְּרִי.
 הַתְּרִי, c. הַתְּרִי u. הַתְּרִי, d. הַתְּרִימָא
 (ע). 1. Geschmack, das
 Schmecken 5, 2; Verstand
 2, 14; עַל שִׁים ט' Rücksicht
 nehmen auf etw. | 2. Bericht,
 Rechenschaft, ט' יִהְיֶה 6, 3;
 ט' בְּעַל (e. Titel) e 4. || 3. Be-
 fehl; oft ט' שִׁים e. Edikt er-
 gehen lassen.
 הַתְּרִי Nagel, Krallen; pl. s. הַתְּרִימָא;
 הַתְּרִי, Q טְרִיָּה.
 הַתְּרִי fortstossen, vertreiben; part.
 pl. הַתְּרִיין; P' il טְרִיָּה.
- הַתְּרִיב. Ha. הַתְּרִיבֵל bringen; inf.
 הַתְּרִיבֵל.
 הַתְּרִיבֵל f., d. הַתְּרִיבֵלָא das trockene
 Land.
 הַתְּרִיבֵל Steinhaufe. Gn 31.
 הַתְּרִי f., d. הַתְּרִיא Hand; s. הַתְּרִיא, הַתְּרִיא;
 du. הַתְּרִין.
 הַתְּרִיא Ha. preisen; part. הַתְּרִיא
 u. הַתְּרִיא.
 הַתְּרִיא in Erfahrung bringen, wissen:
 1. sg. הַתְּרִיא; ipf. אִתְּרִיא; part.
 הַתְּרִיא; part. pass. הַתְּרִיא. || Ha.
 הַתְּרִיא wissen lassen, kund-
 thun; s. הַתְּרִיא; ipf. הַתְּרִיא;
 inf. הַתְּרִיא, s. הַתְּרִיא.

- יָהַב** geben; iptv. **יָהַב** (ipf. von **יָהַב**); P^cil **יָהַיב**, f. **יָהַיבת**, pl. **יָהַיבות**. || Hithp. gegeben werden; part. **יָהַיבת**; ipf. **יָהַיב** u. (?) 7, 26 **יָהַיב** (Andre v. **יָהַיב**).
יָהַיב: **יָהַיב**.
יָהַיב, d. **יָהַיב** Tag; pl. **יָהַיב**, d. **יָהַיב**, c. **יָהַיב** e 4 15. 19 u. **יָהַיב** b 5, 11; s. **יָהַיב**. — **יָהַיב** täglich.
יָהַיב(?). Ša. **יָהַיב** befreien; inf. s. **יָהַיב**.
יָהַיב (perf. **יָהַיב**) gutsein; ipf. **יָהַיב**.
יָהַיב können, vermögen; 7, 21 mit **יָהַיב** überwältigen; 2. sg. **יָהַיבת**; part. **יָהַיבת**, f. **יָהַיבת**; ipf. **יָהַיב** u. (**יָהַיב** (Hebraismus).
יָהַיב, d. **יָהַיב** Meer.
יָהַיב Ho. hinzugefügt werden; 3. f. sg. **יָהַיבת**.
יָהַיב raten; part. pl. s. **יָהַיב**. || Hithpa. sich beraten; 3. pl. **יָהַיבו**.
יָהַיב.
יָהַיב Pa. feststellen; inf. **יָהַיב**.
יָהַיב, d. **יָהַיב** fest, gewiss; **יָהַיב** adv. sicher 2, 8 (**יָהַיב** = auf grund von). **יָהַיב** sicherlich! 3, 24 (fem. neutrisch oder adverbial).
יָהַיב brennen (intr.); nur part. f. d. **יָהַיבת**.
יָהַיב f., c. **יָהַיבת** das Brennen, Brand.
יָהַיב, d. **יָהַיב** schwer; geehrt; f. **יָהַיבת**.
יָהַיב, c. **יָהַיב**? 4, 33), d. **יָהַיב** u. **יָהַיב** Ehre.
יָהַיב Monat; pl. **יָהַיב**.
- יָהַיב** f. Lende, pl. s. **יָהַיבות**.
יָהַיב (Zeichen des Akk.; bh **יָהַיב**); s. **יָהַיב**.
יָהַיב sich setzen, wohnen; part. pl. **יָהַיב**; **יָהַיב** 7, 26 ipf. (vgl. Onk. Lv. 13, 46 u. Dt. 28. 30 **יָהַיב**) oder für **יָהַיב** || Ha. **יָהַיב** wohnen lassen, ansiedeln.
יָהַיב, f. **יָהַיב** u. **יָהַיב** vorzüglich, ausserordentlich. — **יָהַיב** adv. sehr.
- יָהַיב** = bh; **יָהַיב** = **יָהַיב**. **יָהַיב** vgl. **יָהַיב**.
יָהַיב Lüge 2, 9. (Andre als fem. zu **יָהַיב** lügnerisch).
יָהַיב = bh **יָהַיב** bis hierher. **יָהַיב** könnend, vermögend; pl. **יָהַיבו**.
יָהַיב, d. **יָהַיב** Priester; pl. d. **יָהַיבו**.
יָהַיב f. Fenster; **יָהַיב**.
יָהַיב Talent (bh **יָהַיב**); pl. e 7, 22 **יָהַיבו** (**יָהַיב**).
יָהַיב, c. **יָהַיב** u. **יָהַיב** = bh; d. **יָהַיב** (thatsächl. stets Mil'el, vgl. 2, 40 etc.), s. **יָהַיב** | **יָהַיב** gar keiner. Vgl. noch **יָהַיב**.
יָהַיב. Ša. **יָהַיב** vollenden; s. **יָהַיב**. || Ištaph'al vollendet werden; ipf. **יָהַיבו**.
יָהַיב adv. so.
יָהַיב adv. (wahrscheinl. aus **יָהַיב** u. **יָהַיב**, Nöld.), so, folgendermassen; e 6, 13 (zurückweisend) demgemäss.
יָהַיב versammeln; inf. **יָהַיב**. || Hithpa. (u. Hithp. 3, 27?) sich versammeln; part. **יָהַיבו**.

- בְּנֵי־חַיִּים Genosse; pl. בְּנֵי־חַיִּים, s. בְּנֵי־חַיִּים.
Fw.
כֶּסֶף, d. כֶּסֶף Silber.
כֵּן adv. nun, jetzt.
כֵּן, nur וְכֵן, und so weiter.
כֵּן e 4, 17.
כָּבַד binden; P. כָּבַד. || Pa.
binden; inf. כָּבַד; part. pass.
מְכַבְּדִים.
כָּרַע (kurz, eng, leidend sein). ||
Ithp. 7, 15 vom Geiste: be-
trübt sein; 3. f. sg. אֶתְכַרְעֶה.
כָּרְבֵלָה f. (e. Kleidungsstück,
wahrscheinl.): Mantel; pl. s.
כָּרְבֵלָה. Fw.
כְּרוֹז, d. כְּרוֹז Herold.
כְּרוֹז (vgl. κηρῶσσειν). Ha. öffent-
lich ausrufen; 3. pl. כְּרוּזוּ.
כְּרֹסִית Thron; s. כְּרֹסִית; pl. כְּרֹסִיִּת.
כְּשָׁנִי, d. כְּשָׁנִי Q כְּשָׁנִי 1. Chal-
däer; 2. Astrolog ḏ 2. 4. 5, 7.
כָּתַב schreiben; impf. pl. כֹּתִיב;
part. pass. כֹּתִיב.
כָּתַב, c. כָּתַב Schrift; Vorschrift
e 6, 18; 7, 22.
כָּתַל Wand; pl. d. כָּתְלֵי.
כֵּ = bh כֵּ. Oft zur Einführung
des Objekts, meist eines per-
sönlichen.
כֹּל (e 4, 32) = bh כֹּל.
כֶּבֶד Herz, s. לֵב.
כֶּבֶד, c. לֵב Herz, s. לֵב.
כְּבוֹשׁ Kleid; s. לְבוּשׁ; pl.
לְבוּשֵׁי.
כָּשַׁף anziehen (etwas); ipf. יִכְשֹׁף. ||
Ha. kausativ, 3. pl. יִכְשֹׁף.
כֹּל 4, 32 = כֹּל.
כֹּחַ: לְחַץ.
לְחַץ deshalb e 5, 12; ḏ 2, 6. 9.
4, 24.
לְחַץ (aus לָא u. חָן) ausser, son-
dern.
לְחַץ Levit; pl. לְחֵי, Q לְחֵי.
לְחַץ bei; מִן־לְחַץ von dir her.
לְחַץ Mahl.
לְחַץ Keksweib; pl. לְחֵי, s.
לְחֵי.
לַיְלָה, d. לַיְלָה Nacht.
לְשׁוֹן Zunge; pl. d. לְשׁוֹנֵי.
מָא was (gewöhnl. מָא).
מָא f. hundert; du. מֵאָה.
מָא d., Wage 5, 27.
מָא, c. מָא Wort, Befehl.
מָא Gefäß, Gerät; pl. c. מֵאֵי,
d. מֵאֵי.
מָגֵלָה f. (Buch-)Rolle.
מָגַר. Pa. stürzen, niederwerfen;
ipf. יִמְגֹר.
מִדְבַּח, d. מִדְבַּח Altar (דְּבַח).
מִדְּהָ (e 4, 20?) u. מִדְּהָ f., c.
מִדְּהָ Abgabe, Tribut.
מִדְּוֹר Wohnung; s. מִדְּוֹר.
מִדְּוִינָה f., c. מִדְּוִינָה, d. מִדְּוִינָה
Provinz, Bezirk; pl. מִדְּוִינֵי, d.
מִדְּוִינֵי.
מִדְּוֹר Wohnung (= מִדְּוֹר); s.
מִדְּוֹר.
מִהָּ was = bh. מִהָּ די לְמָה dass nicht
etwa e 7, 23.
מִהָּ: מִהָּ. — נַחַת: מִהָּ.
מִהָּ: מִהָּ.
מִהָּ Tod.
מִזָּה: מִזָּה.
מִזָּה Nahrung (זֶה).
מִחָּ schlagen; 3. f. מִחָּ. || Pa.
mit בְּרִד auf die Hand (jmds)

- schlagen = zurückhalten; ipf. **יִמְחָא** || Hithp. geschlagen werden (an den Richtpfahl, Galgen); ipf. **יִחְמָחָא**.
- מָחָא** 5, 19: **חָיָא**.
- מַחְלָקָה** f. Abteilung; pl. s. **מַחְלָקוֹתָהוֹן**.
- מָטָא** wohin reichen, gelangen, kommen; 3. f. **מָטָתָא**; pl. **מָטָוּ**.
- מָלָא** erfüllen; 3. f. **מָלָאתָא** || Hithp. **מָלִי** erfüllt werden.
- מְלַאֲךָ** Engel; s. **מְלַאֲכָה**.
- מְלָה** f., d. **מְלִתָּא** u. **מְלִתָּהּ** Wort, Rede; Sache, Angelegenheit (= bh **דְּבָרָא**; pl. **מְלִין**).
- מְלַח** Salz.
- מְלַח**, 1. pl. **מְלַחְנָא** e 4, 14 (jmds) Salz essen, d. h. von jmdm ernährt werden u. ihm daher zu Dienst u. Treue verpflichtet sein.
- מְלִיךָ**, auch c., d. **מְלִכָּא** u. **מְלִכָּה** König; pl. **מְלִכִין**, d. **מְלִכִיא**.
- מְלִיךָ** (Tharg. **מְלִיךָ**) Rat, s. **מְלִיךָ**.
- מְלִכָּה** Königin; d. **מְלִכָּתָא**.
- מְלִכָּי** f., c. **מְלִכּוֹתָא**, d. **מְלִכּוֹתָא** Königreich; königliche Herrschaft; pl. **מְלִכּוֹתָא**, c. **מְלִכּוֹתָא**, d. **מְלִכּוֹתָא**.
- מְלַל** Pa. **מְלַל** reden; ipf. **מְלַל**.
- מִן** (W **מִן**) wer?; **מִן-דְּדִי** der welcher.
- מִן** = bh **מִן**; meist ohne Assimilierung **מִן-קָדָם** etc., doch **מִן-מִצְד**, **מִן-מִצְדָּא**. — s. **מִן-מִצְדָּא**.
- מְנָא** zählen; part. pass. **מְנָא** || Pa. **מְנִי** einsetzen, bestellen; imptv. **מְנִי** e 7, 25.
- מְנָה**: **מְנָה**.
- מְנָדָא**, d. **מְנָדָא** Verstand, Einsicht (**יָדָע**).
- מְנָה** f. Opfer; pl. s. **מְנָהוֹן**.
- מְנָן**, c. **מְנָן** Zahl (**מְנָא**).
- מְעַבְדָּא** Werk, That; pl. s. **מְעַבְדוֹהִי**.
- מְעוֹהִי** pl. Eingeweide; s. **מְעוֹהִי**.
- מַעַל**; pl. c. **מַעַלּוֹ** das Hineingehn (der Sonne), Untergehn (עלל) 6, 15.
- מַרָּא**, c. **מַרָּא** u. **מַרָּה** Herr; s. **מַרָּי**, Q **מַרָּי**.
- מַרְדָּא** Empörung.
- מַרְדָּא** (für marrād) aufrührerisch; f. **מַרְדָּא**; d. **מַרְדָּתָא** (rā).
- מַרְטָא** ausraufen; P'il 3. pl. **מַרְטוֹ**.
- מַרְטוֹ** Öl.
- מַרְשָׁבָא** Lager, s. **מַרְשָׁבָא** (**שָׁבָא**).
- מַרְשָׁפָא** Wohnung; **מַרְשָׁפָא** (**שָׁפָא**).
- מַרְשָׁפָא** f. Rohrpfefe; d. **מַרְשָׁפָא**.
- מַרְשָׁתָא**, d. **מַרְשָׁתָא** Gelage, Trinken.
- מַתָּא**: **מַתָּא**.
- מַתָּנָא** f. Geschenk; pl. s. **מַתָּנָא**.
- נבא**. Hithpa. **נְבִיאָא** als Prophet auftreten.
- נְבוּאָא** f., c. **נְבוּאָתָא** Prophezeiung.
- נְבוּזָא** f. Gabe, Geschenk 2, 6; pl. s. **נְבוּזָתָא** 5, 17. Fw.
- נְבוּיָא**, d. **נְבוּיָא**, Q **נְבוּיָא** Prophet; pl. d. **נְבוּיָא** od. **נְבוּיָא** e 5, 1. 2.
- נְבוּרָשָׁא** f., d. **נְבוּרָשָׁא** Leuchter. Fw?
- נְגַד** sich ausbreiten, fließen; part. **נְגַד**.

- נָגַד = bh.
 נֹגֵה, d. נְגִיחָה Helle, Tageslicht.
 נָדַב. Hithpa. sich freiwillig erweisen, freiwillig geben; 3. pl. הִתְנַדְּבוּ; inf. c. הִתְנַדְּבוּ.
 נִדְבָה Schicht, Lage (beim Bauen); pl. נִדְבָיוֹן.
 נָדַד fliehen; 3. f. נִדְדָה.
 נִדְדָה? 7, 15 ist wahrscheinlich „ihre Scheide“ zu lesen; die Scheide (das Behältnis des Geistes) ist der Körper. Vgl. bh. נָדַד; Tharg. Ez. 21, 35. Fw.
 נָהַר, d. נְהִירָא, Q נְהִירָא Licht.
 נְהִירָא f. Erleuchtung, Weisheit.
 נָהַר, d. נְהִירָא u. נְהִירָא Strom.
 נָהַד fliehen; ipf. נִהַד.
 נָהַל e, נְהַלִּי d f. Misthaufe.
 נָהַר, d. נְהִירָא Feuer.
 נָזַק Schaden leiden; part. נִזְקָה. || Ha. in Schaden bringen; ipf. לְהַזְקִיק; inf. c. לְהַזְקִיק.
 נָהַשׁ, d. נְהִישָׁא Erz.
 נָחַת hinabsteigen; part. נִחַת. || Ha. niederlegen (deponere); ipf. נִחַת; imptv. אִחַת; part. מִהִחַתִּין. || Ho. הִנְחִיתָ hinabgestürzt werden.
 נָשַׁל emporheben; 1. sg. נִשַּׁלְתִּי; P^ol 3. f. נִשַּׁלְתִּי.
 נָשַׁר bewahren, aufbewahren; 1. sg. נִשַּׁרְתִּי.
 נָשַׁח; pl. נִשְׁחִין Wohlgerüche.
 נָשַׁח pl., c. נִשְׁחִין Schätze, Reichtümer.
 נָמַר Pardel.
 נָסַח herausreißen. || Hithp. pass.; ipf. וְתִסְחֶה.
 נָסַח, pl. נִסְחִין Trankopfer; s. נִסְחִיוֹן.
 נָסַח Pa. Trankopfer darbringen; inf. נִסְחֶה.
 נָסַק. סִלַּק.
 נָפַל fallen; vorfallen (accidere) e 7, 20; ipf. נִפַּל.
 נָפַק herausgehen; 3. f. נִפְקָה; iptv. פָּקוּ. || Ha. הִנְפִיק herausbringen; pl. הִנְפִיקוּ.
 נָפְקָה f., d. נִפְקָתָא Ausgabe, Aufwand.
 נָצְבָה f., d. נִצְבָּתָא Festigkeit, Härte.
 נָצַח u. Hithpa. hervorragen, übertreffen; part. מִתְנַצֵּחַ.
 נָצַל Ha. retten; inf. הִצְלִיחַ, s. מִצְלָה; part. מִצְלֵחַ.
 נָקָא adj. rein.
 נָקַשׁ an etw. schlagen; part. f. pl. נִקְשָׁן.
 נָשָׂא = bh. נִשָּׂא; imptv. שֵׂא. || Hithpa. sich erheben; part. f. מִתְנַשֵּׂא.
 נָשַׁח: נִשְׁחִין.
 נִשְׁמָה f. Lebenshauch; s. נִשְׁמָתָה.
 נִשְׂרַד Adler; pl. נִשְׂרִיִּין.
 נִשְׂתָּרַן, d. נִשְׂתָּרָא Brief.
 נִתְיָוִין pl., d. נִתְיָוִיָא Tempelknechte.
 נָתַן geben (perf., part., imptv. v. וְתָב); ipf. תִּנְתֵּן, s. וְתִנְנָה; inf. לְמִתְנֵן.
 נָתַר abfallen (vom Laube); Ha. abwerfen; imptv. pl. אִתְרוּ.
 נָבַל tragen; P^ol part. pl. מְסִיבִלוֹן aufgerichtet.
 נָסַר meinen, denken; ipf. וְתִסְבֶּר.

- סָגַד sich niederwerfen; ipf. וְסָגַד; part. pl. סֹגְדִין.
 סָנֵן Vorsteher; pl. סֹנְנִין.
 סָנַר verschliessen.
 סוּפְּנִיָּה; 3, 10 סוּפְּנִיָּה Q סוּפְּנִיָּה ein musikalisches Instrument; wahrcheinl.(so Behrm.)griech. *σιφώνια* (aus kleinen Röhren zusammengestellt).
 סוּף zu Ende gehn; 3. f. סֹפֵת (v. einer Weissagung: sich erfüllen). || Ha. ein Ende machen; ipf. תִּסֹּף.
 סוּף, d. סוּפָא Ende.
 סָלַק emporsteigen; 3. f. סֹלֶקָה; 3. pl. סֹלְקֵי. || Ha. hinaufbringen; 3. pl. הִסְקִי; inf. הִנְסִיקָה. || Ho. הִנְסִיקָה hinaufgebracht werden.
 סָעַד u. Pa. unterstützen; part. pl. מְסַעְדִין.
 סָפַר, c. סָפַר, d. סָפָרָא Schreiber; Schriftgelehrter.
 סָפַר, c. סָפַר Buch; pl. סִפְרֵין.
 סָרְבַל, ein Kleidungsstück, wahrcheinl. Pluderhosen, pl. s. סָרְבְּלֵיהוֹן (סבל).
 סָרְכִין pl., c. סָרְכֵי Minister.
 סָתַר verbergen; part. pass. f. pl. מְסַתְרָה.
 סָתַר niederreißen, zerstören, s. סָתַרָה.
 עָבַד thun, machen; 1. sg. עֲבַדְתָּ; inf. מְעַבֵּד. || Hithp. gemacht werden; ipf. וְהָעֲבַד; part. מחַעֲבֵד.
 עָבַד c. עָבַד Knecht; pl. s. עֲבָדִים, Q עֲבָדָה; עֲבָדָה.
 עֲבֹדָה f, c. עֲבֹדָה, d. עֲבֹדָה Arbeit, Werk; (Verwaltungs-) Geschäft 2, 49; 3, 12.
 עָבַר jenseits; בְּעֵבֶר-נְהַרָה im Lande jenseits des Euphrats (d. h. westlich).
 עָד 1. Präp.: bis (bes. räumlich u. zeitlich). || 2. bis dass e 4, 21; 5, 5. עֲדָכִי.
 עָדָה weggeh'n, vorübergeh'n; 3. f. עָדָה; ipf. וְעָדָה u. תִּעָדָה. || Ha. wegnehmen, entfernen; 3. pl. מִתְעָדָה; ipf. וְהִעָדוּ; part. מְתַעָדֵי.
 עָדָן, d. עָדָנָא Zeit; pl. עֲדָנִים.
 עוֹד noch.
 עוֹרָה Verkehrtheit, Sünde (bh עוֹרָה); pl. עוֹרָוֹן; s. עוֹרָה.
 עוֹף = bh Vögel.
 עוֹר Spreu.
 עוֹז Ziege; pl. עוֹזִים.
 עֹזָקָה Siegelring; s. עֹזָקָה; pl. עֹזָקִים, c. עֹזָקָה.
 עֹטָא f. Rat.
 עֵינַי f., c. עֵינַי Auge; pl. עֵינַיִם, c. עֵינַיִם.
 עִיר wachend; d 4 zur Bezeichnung von Engeln; pl. עִירֵיךָ.
 עַל Präp. = bh עַל. Oft gleich bh אֶל- zum Ausdruck der Richtung auf ein Ziel hin, z. B. שָׁלַח עַל-רַחֲמֵיךָ er schickte zu R. — s. עֲלֶיךָ, Q עֲלֶיךָ; עֲלֵיהֶם; עֲלֵיהֶם.
 עֲלָא; nur מִן ע' höher als, oberhalb.
 עֲלָה f. Ursache, Vorwand.
 עֲלָה: עֲלָה.
 עֲלִי, d. עֲלִיָּה Q עֲלִיָּה der obere, höchste (von Gott).

- עָלִיּוֹן, plur. excell. עֲלִיּוֹנִין der Höchste.
- עֲלִיָּה f. Obergemach; s. עֲלִיָּהָה.
- עָלָה perf. על hineingehn; 3. f. עָלָה, Q. עָלָה; part. עֹלֶה, Q. עֹלֶה. || Ha. הִנְעֵל hineingehn lassen; inf. לְהַנְעִיל u. לְהַעֲלֶה, iptv. s. הִנְעִיל. || Ho. הִעֵל, hineingeführt werden, pl. הִעֵלוּ.
- עֲלָם, c. עֲלָם, d. עֲלָמָא Ewigkeit; pl. עֲלָמִין.
- עֲלָע f. Rippe; pl. עֲלָעִין.
- עֲלָח (Syr. ܥܠܚܐ) f. Brandopfer; pl. עֲלָחִין.
- עָם, d. עַמָּא u. עַמָּה Volk; pl. d. עַמְמָא.
- עַם Präp. mit = bh.
- עָמִיק tief; pl. f. d. עַמִּיקָתָא 2, 22 (עַמִּיק?).
- עֲמֵר Wolle.
- עָנָה antworten; anheben zu reden; 3. f. עָנָה; part. עֹנֶה, pl. עֹנִין.
- עָנִי, pl. עֲנִיִּין arm, elend 4, 24. (Andre עֲנִיִּין = עֲנִיִּין, pl. v. עֲנִיא part. pass.)
- עָנִי Wolke; pl. c. עֲנִיִּין.
- עָנָה Zweig; pl. s. עֲנָפֹהֵי.
- עָנַשׁ, c. עֲנַשׁ Geldstrafe.
- עָפִי Laub; s. עָפֹהָה.
- עָצִיב betrübt, traurig.
- עָקַר, c. עָקַר (?) Wurzel, Strunk.
- עָקַר Ithp. entwurzelt, ausgerissen werden; 3. f. pl. אֲתַעְקְרוּ, Q. אֲתַעְקְרָה.
- עָר Feind; pl. s. עֲרוּךְ, Q. עָרָה.
- עָרַב Pa. mischen; part. pass. מִתְעָרֵב || Hithpa. sich vermischen; part. מִתְעָרֵב.
- עָרַד Wildesel; pl. d. עֲרִדָא.
- עָרְוָה, f., c. עֲרֹנָה Blösse, Schande. עָשָׁב, c. עֲשָׁב, d. עֲשָׁבָא = bh עֲשָׁב.
- עָשָׂר m., עֲשָׂרָה f. zehn; pl. עֲשָׂרִין zwanzig.
- עָשִׂיתָ sinnend auf etwas, bedacht, בְּ.
- עָתִיד bereit; pl. עֲתִידִין.
- עָתִיק alt.
- עָתָה, c. עָתָה Statthalter; pl. d. עָתָתָא Fw.
- עָתָר Töpfer.
- עָטִישׁ, c. עָטִישׁ (עָטִישׁ?) ein Kleidungsstück (Rock?); pl. s. עָטִישִׁהוֹן, Q. עָטִישִׁהוֹן.
- עָלִיגָה, f. עָלִיגָה geteilt.
- עָלִיגָה, c. עָלִיגָה Teil, Hälfte.
- עָלִיגָה f. Abteilung; pl. s. עָלִיגָהוֹן.
- עָלָה, dienen, verehren (colere); part. עֹלֶה, pl. c. עֹלֶהֵי.
- עָלָהוֹן, c. עָלָהוֹן Gottesdienst, Kultus.
- עָפֵם, c. עָפֵם Mund, Mündung; s. עָפֵמָה.
- עָפֵס, c. עָפֵס, d. עָפֵסָא — פָּס וְדָא Handfläche(?).
- עָפֵסוֹן, c. עָפֵסוֹן ψαλτήριον, e. Saiteninstrument.
- עָפֵסוֹן, d. עָפֵסוֹן Eisen.
- עָפֵסוֹן spalten, zerstückeln; פָּרַס 5, 28 part. pass. nach מָנָא vokalisiert; P' il 3. f. פָּרִיסָה.
- עָפֵסוֹן Stück; pl. פָּרִיסִין.
- עָפֵסוֹן lösen, trennen; iptv. פָּרַק.
- עָפֵסוֹן trennen, sondern; Pa. part. pass. מִפְרָשׁ deutlich.
- עָפֵסוֹן Abschrift, Exemplar (einer Urkunde). Fw.

- פֶּשֶׁר (auflösen) deuten, erklären; inf. מִפְּשֵׁר. || Pa. פִּשֵׁר deuten; part. מִפְּשֵׁר 5, 12.
- פֶּשֶׁר, c. פִּשֵׁר, d. פִּשְׁרָא u. פִּשְׁרָה Deutung; pl. פִּשְׁרֵיךָ.
- פִּתְוּהוּ, d. פִּתְוּמָא (Fw; eigtl. Zugewangenes) Bescheid, Bericht, Wort.
- פָּתַח öffnen; part. pass. f. pl. פִּתְוּהוּ; P'il pl. פִּתְוּהוּ.
- פֶּתַי Breite, Weite, s. פִּתְוּהוּ
- פָּבַי geneigt sein, wollen; 1. sg. וְפָבַי; part. פָּבַי; ipf. וְפָבַי; inf. s. מִפְּבִיָּה.
- פָּבַי f. Wollen, Vorhaben; Angelegenheit.
- פָּבַע u. Pa. benetzen; part. pl. מִפְּבִיעֵיךָ. || Hithpa. benetzt werden; ipf. וְפָבַע.
- פָּדַי, Seite; nur לְפָדַי, מִפְּדָי.
- פָּדָא Vorsatz, Absicht 3, 14(?).
- פָּדָקָה f. Gerechtigkeit.
- פָּדָאָר Hals; s. פִּתְוּהוּ.
- פָּדָא (Tharg. פָּדָא neigen, sich neigen); Pa. beten; part. מִפְּדָאָר, pl. מִפְּדָאָר.
- פָּדָח gedeihen; Ha. הִפְדָּח 1. gelingen lassen, glücklich machen; 2. gedeihen; part. מִפְּדָח.
- פָּדָח, c. פָּדָח u. פָּדָח, d. פָּדָח Bild; פָּדָח אֲנָפְוָהוּ Gesichts-ausdruck.
- פָּפִיר Bock; pl. c. פִּפְוִירָא.
- פָּפִיר f. Vogel; pl. פִּפְוִירָא.
- קָבַל. Pa. קָבַל empfangen; ipf. תִּקְבְּלוּךָ.
- קָבַל. 1. קָבַל gegenüber, angesichts; s. לְקָבַל דְּנָה; לְקָבַל דְּנָה deshalb; דִּי לִק' דִּי weil. || 2. קָבַל דְּנָה eben deshalb; דִּי לִק' דְּנָה alldieweil; דְּנָה מִן־דִּי weil nun also 3, 22.
- קָדִישׁ heilig.
- קָדָם vor (gew. vom Raum); s. קָדָמִי (pl.!), קָדָמִי, Q קָדָמִי, קָדָמִיָּהוּ. || מִן־קָדָם = bh מִלְּפָנֵיךָ.
- מִן־קָדָמָה f. frühere Zeit; קָדָמָה vor diesem, vorher.
- קָדָמִי vorhergehend, früher; f. קָדָמִיָּהוּ; pl. m. d. קָדָמִיאִי, f. d. קָדָמִיָּתָא.
- קָוָם sich erheben, aufstehn; 2, 44 bestehn; perf. קָמוּ, pl. קָמוּ; part. קָאָם, pl. קָאָמִיָּהוּ, Q קָאָמִיָּהוּ, d. קָאָמִיאִי; ipf. וְקָוָם, pl. וְקָוָם. || Pa. feststellen; inf. קָוָמָה. || Ha. קָוָם u. קָוָם aufstellen, aufrichten, s. קָוָמָה u. קָוָמָה, 2. sg. קָוָמָה, 1. sg. קָוָמָה; ipf. וְקָוָם u. וְקָוָם; part. מְקָוָם; inf. s. תִּקְוָמָה. || Ho. aufgestellt werden; 3. f. sg. קָוָמָה.
- קָטַל töten; part. קָטַל; P'il קָטַל, f. קָטַל. || Pa. קָטַל töten (mehrere); inf. קָטַלָּה. || Hithp. getötet werden; inf. תִּקְטַלָּה. || Hithpa., Passiv zu Pa.; part. מְקָטַלִּין 2, 13 (ט?).
- קָטַר Knoten; pl. קָטַרִּין, c. קָטַרִּי Gelenke.
- קָוָם Sommer.
- קָוָם, c. קָוָם Satzung.
- קָוָם, f. קָוָמָה beständig, dauernd.

- קִיתָרִים, Q קִיתָרִים *kitarim*, Zither.
 קָל Stimme.
 קָנָא kaufen; ipf. תִּקְנֵא.
 קָצָה in Zorn geraten.
 קָצָה Zorn.
 קָצַץ. Pa. abhauen; iptv. קָצַץ.
 קָצָה, c. קָצָה Ende; לִקְצֹה יוֹמֵימָא
 nach (einer gewissen Zahl
 von) Tagen; מִן־קָצָה (etwas)
 von der Summe, ein Teil.
 קָרָא rufen; lesen; part. קָרָא;
 ipf. וְקָרָה וְקָרָה, pl. וְקָרוּן; inf.
 מְקָרָא; P'ıl קָרִי || Hithp. ge-
 rufen werden; ipf. וְהִקְרִי.
 קָרַב sich nähern; 1. sg. קָרַבְתִּי,
 pl. קָרַבוּ; inf. מִקְרַבָּה || Pa.
 darbringen (e. Opfer); ipf.
 תִּקְרַב || Ha. heranbringen, dar-
 bringen; pl. תִּקְרַבוּ, s. תִּקְרַבוּ;
 part. מִתְקַרְבִּין.
 קָרַב Krieg.
 קָרְיָא u. קָרְיָה f., d. קָרְיָה Stadt.
 קָרוּן f., d. קָרְנָא Horn; du. קָרְנִין,
 d. קָרְנֵי.
 קָרַץ. Nur אָבְלוּ קָרְצוּהִי u.
 קָרְצוּהִי א' sie haben ihn (sie)
 verleumdet (wörtl.: seine [ihre]
 Stücke gefressen?).
 קָשָׁט Wahrheit, מִן־ק' wahrheits-
 gemäss.
 ראש, c. ראש, d. ראשה Kopf;
 Hauptsache; s. ראשהון; pl.
 ראשין; s. ראשיהם e 5, 10!
 רב, d. רבא gross; subst. Oberster;
 f. d. רבא; pl. רבבון, f.
 רבבון, d. רבבא.
 רבב gross werden; 3. f. רבב.
2. sg. רבב 4, 19 K. || Pa. רבב
 gross machen.
 רבב f., d. רבבא Grösse.
 רבב f. Myriade; pl. רבבון, Q רבבון.
 רביעא, f. רביעא; f. רביעא, Q רביעא,
 d. רביעא.
 רבבון Magnat, Mächtiger; pl.
 s. רבבון, Q רבבון, רבבון.
 רבבון unruhig sein, zürnen; Ha.
 in Zorn versetzen; 3. pl. רבבון.
 רבב Zorn.
 רגל f. Fuss; du. רגלון, d. רגל;
 s. רגל, Q רגל.
 רגש in Unruhe sein; Ha. in
 Unruhe oder Lärm herbeieilen;
 3. pl. רגשין.
 רור Aussehn, Anblick; s. רור.
 רוח f., d. רוחא Geist; Wind; s.
 רוח; pl. c. רוחין.
 רום = bh; Prf. intr. || Polel erhe-
 ben, preisen; part. מְרוּמָם || Hith-
 pal. sich erheben; הִתְרוּמְמָה ||
 Ha. erheben; part. מְרוּם.
 רום Höhe; s. רום.
 רז, d. רזא Geheimnis; pl. רזין,
 d. רזיא. Fw.
 רחיק fern; pl. רחיקין. מ' רחיק
 רחמין pl. Barmherzigkeit.
 רחץ u. Hithp. vertrauen, על auf;
 3. pl. רחצו.
 ריח f., c. ריח Geruch.
 רמא werfen; 7, 24 רמא על
 jmdm e. Abgabe auflegen;
 3. pl. רמו, 1. pl. רמינא; P'ıl
 pl. רמיו || Hithp. geworfen
 werden; ipf. וְתִרְמֵא, וְתִרְמוּן.
 רעו f., c. רעו Wille.
 רעיון Gedanke; pl. c. רעיוני; s.
 רעיון, Q רעיון.

- רַעֲנָן grünend.
 רָעַע zerschmettern; ipf. תָּרַע. ||
 Pa. zerschmettern; part. מְרַעֵע.
 רָפַס mit Füßen treten, zertreten;
 part. f. רַפְסָה.
 רָשָׁם verzeichnen, aufschreiben;
 ipf. תָּרַשָׁם; P^{il} רָשִׁים.
- רָשָׁא : שָׂא
 רָשָׁב Greis; pl. c. שְׂבִי, d. שְׂבִיָּא.
 רָשָׁבָא f. σαμβύλη, e. harfenähnliches Instrument mit vier Saiten.
 רָשָׁא gross werden; ipf. יִרְשָׁא.
 רָשָׂא gross, viel; adv. sehr. —
 pl. f. שְׂבִיָּאן.
 רָשָׁדִי f., d. שְׂהִדוּתָא Zeugnis.
 רָשִׁים setzen, legen (= bh שִׁים, שִׁים); perf. שָׂם, s. שְׂמַה, 2. sg. שְׂמַת, 1. sg. שְׂמַת; iptv. שִׁימִי;
 part. pass. שִׁיִּם; שְׂיִם sie wurde gelegt 6, 18 (Schreibfehler für P^{il} שְׂיִמַת?). || Hithp. gesetzt, gelegt werden; ipf. יִתְשָׁם; part. מִתְשָׁם.
 רָשָׁר Seite.
 רָשָׁל Hithpa. betrachten, acht haben auf ב; part. מִשְׂתַּכֵּל.
 רָשָׁלָנִי f. Einsicht.
 רָשָׁא hassen; part. pl. s. שְׂנֹאֵד, Q שְׂנֹאָה.
 רָשָׁר, c. שְׂעָר Haar, s. שְׂעָרָה.
- רָשָׁל 1. verlangen; 2. fragen;
 1. pl. שְׂאֲלָנָא; part. שְׂאֵל; ipf. s. יִשְׂאֲלֶנּוּ.
 רָשָׁלָה f., d. שְׂאֲלָתָא Frage; 4, 14 Angelegenheit, Sache.
 רָשָׁר, c. שְׂאָר, d. שְׂאָרָא Rest.
- רָשָׁב. Pa. loben, preisen; 1. sg. שְׂבַחְתָּ; 3. pl. שְׂבַחוּ; part. מְשַׁבַּח.
 רָשָׁב Stamm; pl. שְׂבַטִין, c. שְׂבַטִי.
 רָשָׁב, d. שְׂבִיבָא, mit folgendem רִינִיור Flamme; pl. שְׂבִיבִין.
 רָשָׁב, f. שְׂבַעַת, c. שְׂבַעַת sieben.
 רָשָׁב lassen, zurücklassen; iptv. מְשַׁבֵּק; inf. מְשַׁבֵּק || Hithp. gelassen werden, תִּשְׂתַּבֵּק.
 רָשָׁב. Pa. (umranken) verwirren; Hithpa. in Verwirrung geraten; part. מִשְׂתַּבְּשִׁין.
 רָשָׁל Gemahlin; pl. s. שְׂגֻלְתָּהּ.
 רָשָׁר. Hithpa. sich anstrengen; part. מִשְׂתַּדָּר.
 רָשָׁה gleich werden; P^{il} שְׂוִי, Q 5, 21 Pa. שְׂוִי (3. pl.) gleich machen. || Hithpa. gleich gemacht werden; ipf. יִשְׂתַּוֶּה.
 רָשָׁר Mauer; pl. d. שְׂוִרְיָא u. שְׂוִרְיָה.
 רָשָׁר, f. שְׂחִירְתָּהּ verderbt, schlecht.
 רָשָׁב : שִׁזָּב.
 רָשָׁא, Q שְׂיַצִי e 6, 15 vollenden.
 רָשָׁב u. Ha. finden; 1. sg. הִשְׂפַחְתָּ; 3. pl. הִשְׂפַחוּ; ipf. תִּשְׂפַח; inf. הִשְׂפַחְתָּ. || Hithp. הִשְׂתַּפַּח gefunden werden; 3. f. הִשְׂתַּפַּחְתָּ.
 2. m. הִשְׂתַּפַּחְתָּ.
 רָשָׁל : שְׂכַלל.
 רָשָׁב wohnen; ipf. 3. f. pl. יִשְׂכְּנֶנּוּ. || Pa. שְׂכַן wohnen machen.
 רָשָׁה f., Q שְׂלִי 3, 29 Irrtum, Vergessen. Andre vokalisieren שְׂלָה = שְׂאֲלָה.
 רָשָׁל f. Irrtum, Vergessen.

- שָׁלוֹם ruhig.
 שָׁלוֹם f. Ruhe; s. שְׁלוֹתָהּ.
 שָׁלוֹם schicken (= bh שלח); ipf. שָׁלוֹם; P^cil שְׁלוּחָהּ.
 שָׁלוֹם herrschen, Macht haben; 3. pl. שָׁלוּם; ipf. שָׁלוֹם.
 שָׁלוֹם Befehlshaber; pl. c. שְׁלוּחָהּ.
 שָׁלוֹם Herrschaft; s. שְׁלוּחָהּ; pl. d. שְׁלוּחָהּ.
 שָׁלוֹם, d. שְׁלוּחָהּ mächtig; subst. Machthaber.
 שָׁלוֹם vollständig sein; part. pass. שָׁלוֹם vollendet. || Ha. vollständig machen (restituere); s. הַשְׁלֵם; iptv. הַשְׁלֵם.
 שָׁלוֹם = bh שלום; d. שְׁלוּמָהּ, s. שְׁלוּמָהּ.
 שָׁם, c. שָׁם Name; s. שְׁמָהּ; pl. שְׁמָהּ, c. שְׁמָהּ, s. שְׁמָהּ.
 שָׁמָּה Ha. vertilgen; inf. הַשְׁמָדָהּ.
 שָׁמַיִם pl., d. שְׁמַיִם Himmel.
 שָׁמַם Ethpo. אֲשֵׁתוֹמַם starr, betäubt sein.
 שָׁמַע hören; 1. sg. שָׁמַעַתָּה; part. pl. שְׁמָעִין. || Hithp. sich gehorsam zeigen; ipf. שְׁמָעוּן.
 שָׁמַשׁ Pa. dienen; ipf. s. שְׁמָשִׁימָהּ.
 שָׁמַשׁ, d. שְׁמָשָׁא Sonne.
 שָׁן Zahn; du. שָׁנָן; s. שְׁנִיָּהּ, Q שְׁנִיָּהּ.
 שָׁנָא anders sein, sich verändern; pl. שְׁנִיָּהּ, s. שְׁנִיָּהּ 5, 6 (zum Suff. vgl. 5, 9 (עֲלוּהִי); part. pl. שְׁנִיָּהּ f. שְׁנִיָּהּ; part. pass. שְׁנִיָּהּ, f. שְׁנִיָּהּ; ipf. שְׁנִיָּהּ. || Pa. verändern; pl. שְׁנִיָּהּ; ipf. pl. שְׁנִיָּהּ, part. f. שְׁנִיָּהּ. || Hithpa. sich (ver)ändern; pl. שְׁנִיָּהּ, Q שְׁנִיָּהּ; ipf. שְׁנִיָּהּ, pl. שְׁנִיָּהּ, apocop. שְׁנִיָּהּ || Ha. abändern, verändern; ipf. שְׁנִיָּהּ; part. שְׁנִיָּהּ; inf. הַשְׁנִיָּהּ.
 שְׁנָה f., c. שְׁנָה Jahr; pl. שְׁנִיָּהּ.
 שְׁנָה f. Schlaf; s. שְׁנָהּ 6, 19.
 שְׁנָה f., d. שְׁנָהּ u. שְׁנָהּ Augenblick, kleine Zeit. (Andre שְׁנָהּ, bezw. שְׁנָהּ).
 שְׁפָטָה Richter; pl. שְׁפָטִין.
 שְׁפִיר schön.
 שְׁפַל Ha. erniedrigen, demütigen; 2. sg. הַשְׁפַּלְתָּהּ; ipf. הַשְׁפַּלְתָּהּ; part. מִשְׁפַּל.
 שְׁפַל, c. שְׁפַל niedrig.
 שְׁפָר schön sein, gefallen; ipf. שְׁפָר.
 שְׁפָרָא, d. שְׁפָרָא Morgenhelle.
 שְׁקָא f. Unterschenkel; pl. שְׁקִין, s. שְׁקִיָּהּ.
 שְׁרָא, losmachen; sich niederlassen, wohnen; inf. מִשְׁרָא; part. pass. שְׁרָא 2, 22, pl. שְׁרִין. || Pa. שְׁרִי 1. lösen; part. מִשְׁרָא 5, 12?; 2. anfangen; 3. pl. שְׁרִין. || Hithpa. sich lösen; part. pl. מִשְׁתְּרִין.
 שְׁרָשׁ Wurzel; pl. s. שְׁרִיָּהּ.
 שְׁרָשׁ, Q שְׁרָשׁ f. Entwurzelung, Verbannung.
 שֵׁשׁ, שֵׁשׁ sechs || pl. שְׁשִׁין sechzig.
 שָׁתָהּ, שָׁתָהּ, שָׁתָהּ trinken; pl. שְׁתִּין; part. שָׁתָהּ, pl. שְׁתִּין; ipf. שְׁתִּין.
 שָׁתָר zerbrechen; part. pass. f. שְׁתִּירָהּ zerbrochen, zerbrechlich.
 שְׁתִּירָהּ f. Umkreisung, Fortdauer; nur בְּתָר beständig.

- וָחָיב zurückkehren; ipf. וָחָיב. ||
 Ha. וָחָיב zurückbringen, ant-
 worten; pl. s. וָחָיבִּים; ipf.
 וָחָיבִּין u. וָחָיבִּין; inf. s.
 וָחָיבִּין.
 וָחָיבִּין sich entsetzen, bestürzt
 werden.
 וָחָיב Rind; pl. וָחָיבִּין.
 וָחָיבִּין unter; s. וָחָיבִּין (pl.);
 4, 11 וָחָיבִּין (Hebraismus).
 וָחָיבִּין Schnee.
 וָחָיבִּין, f. וָחָיבִּין, Q וָחָיבִּין,
 (der) dritte.
 וָחָיבִּין, f. וָחָיבִּין u. וָחָיבִּין drei; s.
 וָחָיבִּין || pl. וָחָיבִּין dreissig.
 וָחָיבִּין 5, 7?; d. וָחָיבִּין 5, 16. 29?
 (der) dritte.
 וָחָיבִּין Wunder; pl. וָחָיבִּין, s.
 וָחָיבִּין.
 וָחָיבִּין daselbst, dort.
 וָחָיבִּין, f. וָחָיבִּין, zweiter.
- וָחָיבִּין zum zweiten Male.
 וָחָיבִּין, Q וָחָיבִּין pl. d., babylo-
 nische Würdenträger.
 וָחָיבִּין, f. וָחָיבִּין u. וָחָיבִּין stark,
 mächtig.
 וָחָיבִּין wägen; וָחָיבִּין 5, 25. 27 part.
 pass. nach וָחָיבִּין vokalisiert;
 P' il 2. sg. וָחָיבִּין.
 וָחָיבִּין. Ho. festgestellt, eingesetzt
 (in e. Würde) werden; 1. sg.
 וָחָיבִּין.
 וָחָיבִּין stark sein (werden); f. וָחָיבִּין;
 2. s. וָחָיבִּין. || Pa. befestigen;
 inf. וָחָיבִּין.
 וָחָיבִּין, c. וָחָיבִּין Stärke.
 וָחָיבִּין, d. וָחָיבִּין Stärke.
 וָחָיבִּין, c. וָחָיבִּין, f. וָחָיבִּין zwei.
 וָחָיבִּין, c. וָחָיבִּין Thor; Hof des Königs
 (αἰ θύραι).
 וָחָיבִּין Thorhüter; pl. d. וָחָיבִּין.

Abkürzungen und Zeichen.

a. = (status) absolutus.	Hithp. = Hithp [‘] ēl.
BA = Biblisch-Aramäisch.	Hithpa. = Hithpa [‘] al.
BH = Biblisch-Hebräisch.	K = K [‘] thib.
c. = (status) constructus.	m. = masculinum.
d. = (status) determinatus.	p. = passivum.
f. = femininum.	pl. = pluralis.
Fw = Fremdwort.	s. = cum suffixo.
Ha. = Haph [‘] ēl.	Q = Q [‘] rē.
B = codex Berolinensis 1	} s. Einleitung.
D = codex Derenburgii	
E = codex Erfurtensis 3	
J = codex Jemenensis	
Ⓜ = massorethischer Text nach Baers Ausgabe.	
Ⓕ = A. A. Bevan, A short commentary on the book of Daniel, Cambridge 1892.	
Ⓖ = Gustaf Dalman, Grammatik des jüdisch-palästinischen Aramäisch nach den Idiomen des palästinischen Talmud und Midrasch, des Onkelostargum und der jerusalemischen Targume. Leipzig 1894, J. C. Hinrichs (XII, 348 S.)	
Ⓔ = Emil Kautzsch, Grammatik des Biblisch-Aramäischen, Leipzig 1884.	
Land. = S. Landauer, Studien zu Merx' Chrestomathia Targumica (in: Zeitschrift für Assyriologie 1888, S. 263–292.)	
— in Pausa stehende Form.	
— im BA nicht vorkommende Form.	
ⓓ = Daniel; e = 'Ezra. Citate ohne Nennung eines Buches sind aus dem Danielbuche entnommen.	

Andere Schriften desselben Verfassers.

J. C. Hinrichs'sche Buchhandlung in Leipzig.

- Prophetarum posteriorum codex Babylonicus** Petropolitanus, 1876 (449 photographierte Seiten Text, 37 S. Erläuterungen) gross Folio. M. 150 —
- Prolegomena critica in Vetus Testamentum Hebraicum.** 1873. (Vergriffen. Neubearbeitung beabsichtigt.)
- A. Firkowitsch** und seine Entdeckungen. Ein Grabstein den hebräischen Grabschriften der Krim. 1876. (44 S.) M. 1 —
- Catalog der hebr. Bibelhandschriften . . in St. Petersburg.** (Zusammen mit A. Harkavy. 1875. (XXXIII, 296 S.) M. 6 —
- Schabbath, Der Mischnatraktat Sabbath,** herausgegeben u. erklärt. 1890. (78 S.) M. 1.50
- Einleitung in den Thalmud.** 2., teilweise neubearbeitete Auflage. 1894. (VII, 135 S.) M. 2.50
Der erste Versuch, objektiv und wissenschaftlich über das Ganze des Thalmuds zu belehren.

C. H. Beck'sche Verlagsbuchhandlung in München.

- Der Blutaberglaube in der Menschheit,** Blutmorde und Blutritus. 4., neubearbeitete Auflage. (6—9. Tausend). 1892. (XII, 156 S.) M. 2 —
Eröffnet tiefe Einblicke in eine wenig bekannte Nachtseite des menschlichen Lebens. Endgültige Widerlegung der Anklage, dass die Verwendung von Christenblut zu irgendeinem jüdisch-rituellen Zwecke erforderlich sei.
- Einleitung in das Alte Testament** einschliesslich Apokryphen und Pseudepigraphen. Mit eingehender Angabe der Litteratur. 4., ganz neu bearbeitete Aufl. 1895. (219 S.) M. 3.60

Reuther & Reichard in Berlin.

- Hebräische Grammatik** mit Übungsbuch. 5., verbesserte Auflage. 1893. (XVI, 152 und 104 S.) Gebunden. M. 4 —
- Hebräisches Vokabularium** für Anfänger (In grammatischer Ordnung). 4., vermehrte u. verbesserte Aufl. 1894. (40 S.) karton. M. — 60
- Hebräisches Schreibheft.** 1895. (16 S. 4°) M. — 30
- Pirqê Abôth,** Die Sprüche der Väter. Ein ethischer Mischnatraktat, herausgeg. u. erklärt. 2. Aufl. 1888. (66 S.) M. 1.20
- 'Aboda Zara,** Der Mischnatraktat „Götzendienst“ herausgeg. u. erklärt. 1888. (36 S.) M. — 80
- Joma,** Der Mischnatraktat „Versöhnungstag“ herausgeg. u. erklärt. 1888. (40 S.) M. — 80
- Max Strack, Aus Süd und Ost.** Reisefrüchte aus drei Weltteilen (Italien, Griechenland, Kleinasien, Palästina u. Syrien, Ägypten). Bearbeitet u. herausgeg. von Herm. L. Strack. 2 Bde. 1886. (43 Bogen.) M. 8 —
„Mit dem offenen Auge u. dem warmen Herzen eines Christen“ (Theol. Lit.-Blatt). — „Eigenartig fesselnde Schilderungen“ (Daheim). — „Trefflich geeignet zu dankbarem Genusse des Erhabenen und Schönen in der Natur und Kunst anzuleiten“ (Seemann's Jahresbericht.)

Hahn'sche Verlagsbuchhandlung in Leipzig.

- Vollständiges **Wörterbuch zu Xenophon's Anabasis.** 7., verbesserte Aufl. 1896. (10 Bogen) M. 1.50
- Vollständiges **Wörterbuch zu Xenophon's Kyropädie.** 2., grossenteils neu bearbeitete Auflage. 1892. (156 S.) M. 2 —

Druck von August Pries in Leipzig.

D Ic 585

ULB Halle

3/1

000 786 152

